

Tartu Ülikool

Sotsiaalteaduskond

Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut

Keeletemaatiline arutelu Postimehes ja

Eesti Päevalehes 2004-2007 aastal

Bakalaureusetöö (4AP)

Koostaja: Tanel Saarmann

Juhendaja: MA Tõnu Tender

Tartu 2008

Sisukord

1. SISSEJUHATUS.....	4
2. EMPIIRILISED JA TEOREETILISED LÄHTEKOHAD.....	6
2.1. Eesti ja Euroopa põhiliste institutsioonide suunad.....	6
2.2. Olukord Eesti haridussüsteemis.....	8
2.3. Uuringud võõrkeelte õppimise alal.....	9
2.4. Seminaritöö (Saarmann 2007).....	10
2.5. Võõrkeelealased mõisted, uurimisobjekt, uurimisküsimused, hüpoteesid.....	11
2.6. Meedia roll.....	14
3. METOODIKA.....	15
3.1. Kvantitatiivse sisuanalüüsi mõiste.....	15
3.2. Kvalitatiivse sisuanalüüsi mõiste.....	15
4. KVANTITATIIVSE SISUANALÜÜSI TULEMUSED.....	16
4.1. Võõrkeele temaatika ajaline jaotus ajalehtedes.....	17
4.2. Autorid ja allikad.....	18
4.3. Võõrkeele õppimise vajalikkuse põhjus.....	20
5. KVALITATIIVSE SISUANALÜÜSI TULEMUSED.....	22
5.1. Inglise keele temaatika.....	22
5.1.1. Inglise keele liigne levik.....	22
5.1.2. Eestikeelse teaduskeele kadumise oht.....	26
5.1.3. Teiste riikide võitlus inglise keelega.....	28
5.2. Võõrkeelte õppimise ja õppimisvõimaluste temaatika.....	29
5.2.1. Kuidas õppida, soovitused.....	30
5.2.2. Keeltekoolid ja õppimisvõimalused.....	31
5.2.3. Huvitavad õppevõimalused	32
5.2.4. Üldhariduskoolides toimuv võõrkeeleõpe.....	34
5.3. Eestimaallaste keeleoskuse temaatika.....	39
5.3.1. Eestimaallastest hea keeleoskus.....	39
5.3.2. Eestimaallaste kehv keeleoskus.....	41
5.3.3. Avaliku elu tegelaste keeleoskus.....	42
5.3.4. Võõrkeelega tegelemise eest tunnustamine.....	43
5.4. Mitmekeelsuse propageerimise temaatika.....	44
5.4.1. Suuremate EL-i ametlike keelte ja vene keele propageerimine.....	46
5.4.2. Eksootilised ja väiksema kõnelejaskonnaga keeled.....	47
5.5. Muud teemad.....	49

6. JÄRELDUSED JA DISKUSSIOON.....	51
7. KOKKUVÕTE.....	57
8. SUMMARY.....	59
9. KASUTATUD KIRJANDUS.....	61
10. LISAD.....	70
<i>Lisa 1 - Kodeerimisleht.....</i>	<i>70</i>
<i>Lisa 2 – Täidetud kodeerimistabel.....</i>	<i>72</i>
<i>Lisa 3 – Keeltekoolides õpetatavad keeled.....</i>	<i>87</i>
<i>Lisa 4 – Keelte nimetamisi artikkelites+kõnelejaskond.....</i>	<i>90</i>

1. Sissejuhatus

Võõrkeelte oskamine on muutumas üha olulisemaks, väga hinnatud on inimesed, kes valdavad mitut võõrkeelt. Eesti on osake Euroopast ning piirid on meie jaoks lahti, välismaale elama asumine ning seal töötamine on lihtsam kui kunagi varem. Võõrsil on aga vaja osata kohalikku keelt. Seega on inimesel üha enam põhjust mõnd võõrkeelt omandada. Paljud arvavad, et võõrkeele oskus annab vaid tööturul boonuspunkte, tegelikkuses on õpitud keele väärtus palju suurem: iga õpitud võõrkeel aitab arendada isiksust, avardada tema maailmapilti, suurendada võimalusi elus paremini hakkama saada ning on osake haritud inimeseks olemisest. Keelteoskust peetakse inimese põhioskuseks. Väikesed riigid on reeglina usinad võõrkeeleõppijad. Võõrkeele sünonüümiks on aga igal pool saamas inglise keel. Kui reisida mõnes suuremas Lõuna-Euroopa riigis, siis ei pruugi seal inglise keelega väga hästi hakkama saada, sama võib rääkida Aasia riikide kohta. Hiljutine Eurobaromeetri küsitlus näitas, et pooled Euroopa Liidu kodanikud arvavad, et suudavad vestelda vähemalt ühes võõrkeeles. Sõltuvalt riigist ja sotsiaalsest kuuluvusest on see osatähtsus erinev: 99% luksemburglastest, 93% lätlastest ja maltalastest ning 90% leedulastest oskavad lisaks emakeelele vähemalt ühte võõrkeelt samal ajal kui märkimisväärne osa Ungari (71%), Ühendkuningriigi (70%), Hispaania, Itaalia ja Portugali (igaüks 64%) elanikest valdab vaid oma emakeelt. Mehed, noored ja linlased räägivad sagedamini võõrkeeli kui naised, eakad ja maaelanikkond. (Eurobaromeetri eeluuring 2005: 2-4)

Niisiis ei ole just igal pool inglise keele oskamine nii oluline kui Eestis, kus pea kõik töökuulutused selle keele oskust nõuavad. Euroopa Liidu institutsioonid on seisukohal, et kodanik peab valdama vähemalt kahte võõrkeelt, seega ainult inglise keelest ei piisa. Eesti on väike riik ning eesti keelt kõneleb vaid veidi üle miljoni inimese, võõrkeelte õppimine ja oskamine on väikeriigi kodanikule oluline, et end teistele rahvustele arusaadavaks teha.

Töö eesmärk

Seminaritöös uurisin võõrkeelte õppimise ja oskamise kajastamist 31.05.2005-31.12.2006. Lisaks Eesti Päevalehele ja Postimehele olid seal vaatluse all ka SL Õhtuleht ja Äripäev. Kuna viimases kahes ei olnud piisavalt artikleid otsustasin bakalaureuse töös keskenduda Eesti Päevalehele ja Postimehele.

Käesolevas töös uurin 2004-2007 aasta Eesti Päevalehe ja Postimehe artikleid, milles teemaks võõrkeel. Proovin teada saada, millistel võõrkeelega seonduvatel teemadel väljaannetes

arutletakse, mida peetakse oluliseks, samas vaatlen teemade sisulist poolt. Lisaks soovin teada millises kontekstis võõrkeeltest juttu tehakse. Võõrkeele õppimise üks valupunkte on inglise keele liiga suur pealetung. Euroopa Liidus räägitakse antud hetkel aga 23 ametlikku keelt: bulgaaria, eesti, hispaania, hollandi, iiri, inglise, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi, rumeenia, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, tšehhi ja ungari keel. Samas on maailma suurema kõnelejaskonnaga keelte seas hiina, araabia, hindi, vene ja jaapani keeled. Selle bakalaureuse töö raames üritangi muuhulgas teada saada millistest keeltest meie kaks suurt päevalehte EPL ja Postimees räägivad rohkem, millistest vähem ning millised on tähelepanu alt välja jäänud. See kõik võimaldab omakorda teada saada, milliseid sõnumeid saavad lugejad võõrkeelte kohta nende kahe päevalehe vahendusel.

Inglise keele kõrval vajavad väärtustamist ning õppimist teisedki keeled, vajalik on inimeste teadlikkuse kasv (Tender T. 2006 (a):10-11). Üldiste eesmärkidena võib välja tuua järgmised põhipunktid:

- Millised võõrkeelealased teemad vaatlusalusel perioodil esile kerkisid?
- Kui oluline on erinevate võõrkeelte õppimise ja oskamise teema? (kui palju artikleid)
- Mis kontekstis räägitakse võõrkeeltest?
- Mida rõhutatakse?
- Milliseid keeli kajastatakse rohkem, milliseid vähem? Kas väiksematest ja eksootilisest keeltest ka räägitakse?
- Kes kirjutavad/kes on allikad?

Võõrkeelte temaatika tõi paratamatult kaasa ka Eestis elavatele venelastele eesti keele õpetamise laia probleemistiku, selle otsustasin tööst välja jätta kuna tegemist on omaette suure teemaga, mis omakorda muudaks töö laialivalguvaks. Lisaks on eesti keele kui võõrkeele õppimise teema väga emotsionaalne ning ei annaks adekvaatset pilti reaalsest võõrkeelte õppimise ja oskamise kajastamisest.

2. Empiirilised ja teoreetilised lähtekohad

2.1. Eesti ja Euroopa põhiliste institutsoonide suunad

2002. aastal seadsid valitsus- ja riigijuhid Barcelonas eesmärgi 2010. aastaks EL-i haridussüsteemi viimise maailmatasemele. Selle üheks põhipunktiks on vähemalt kahe võõrkeele õpetamine varasest vanuseastmest alates. Eesti haridussüsteem toetab seda ideed igati, seda juba aastast 1961. Meil alustab õpilane esimese võõrkeele (A-keele) õpinguid juba põhikooli esimeses astmes (2-3 klass). Teist võõrkeelt (B-keelt) õpitakse põhikooli teises astmes (5-6 klass) ja gümnaasiumis on võimalik valida juba kolmas (C-keel) ning mõnes koolis koguni ka neljas keel.

Põhikooli ja gümnaasiumi riiklik õppekava (RÕK, 2002) on Eestis võõrkeeleõppe õiguslikuks aluseks. Seal põhjendatakse võõrkeelte õppimise vajadust järgmiselt:

1.1. Eesti kultuuri ja majanduse areng on võimalik vaid tihedas infovahetuses maailmakultuuri ja –majandusega. Avardunud reisimis-, töötamis- ja suhtlemisvõimaluste tõttu on pea kõigil inimestel vaja ja võimalik kasutada võõrkeeli. Erinevate võõrkeelte valdamine loob tingimused rahvusvaheliseks koostööks; see näitab ka rahva kultuuritaset ja haritust.

1.2. Võõrkeeleõpetus annab õpilasele keeleoskuse, mis võimaldab autentses keelekeskkonnas iseseisvalt toimida, õppida tundma erinevaid keeli kõnelevaid rahvaid ja nende kultuure; oma ja võõra võrdlemine aitab erinevusi mõista ja aktsepteerida.

1.3. Võõrkeelte abil on võimalik hankida informatsiooni, mis ei ole emakeeles kättesaadav. Võõrkeelte omandamisega saab õpilane täiendava juurdepääsu erinevatele teadmiskallikale, mis omakorda toetab õpinguid teistes ainetsüklites. (Riiklik Õppekava, 2002)

Samas on keelte õppimise-õpetamise-oskamise olukord Euroopa Liidu sees erinev - mõningaid keeli (inglise, saksa, prantsuse, itaalia ja hispaania keel) õpetatakse ja õpitakse tunduvalt rohkem kui teisi. Samuti on erinevates liikmesriikides võõrkeele õppimise tähtsus ja tase erinev. Erinevused keeleõppe valdkonnas esinevad ka riikide sees – suurlinnades on võimalusi rohkem ja tase kõrgem, väiksemates kohtades on õpitavaid keeli vähem ja tase on madalam (*Eurobaromeeter 2005: 1*)

Euroopa Liidu diskursuses väärtustatakse nii suure kui ka väikese kõnelejaskonnaga keeli ning oluliseks tuleb pidada ka ELi peamiste kaubanduspartnerite keeli. (*Tender, T. 2006 (a) : 3*)

Teema on väga aktuaalne, kuna Euroopa Liit (Euroopa Komisjon) ja Euroopa Nõukogu on võõrkeeltele ja mitmekeelsusele pühendamas suurt tähelepanu. Kuigi igasugune keeleõppega seonduv on iga riigi siseasi ja Euroopa Liit ei saa kedagi millekski kohustada, ometi kehtivad teatud standardid ja euroopalikud väärtused. Keelte paljusust peetakse EL-i üheks väärtusteks. Euroopa Komisjoni Ministrite Nõukogu on otsustanud, et liikmesriikide suurema ühtsuse saavutamiseks tuleks tähelepanu pöörata kultuuride säilitamisele ja teineteise kultuuride õppimisele. Sinna alla kuulub ühe olulisemana ka võõrkeelte õpe (*Euroopa Keeleõppe Raamdokument, 2003 : 2-3*).

„Isikute, kapitali, kaupade ja teenuste vabale liikumisele üles ehitatud Euroopa Liit on praegu koduks 450 miljonile erineva rahvusliku, kultuurilise ja keelelise taustaga inimesele. Oskus aru saada võõrkeelest ja suhelda mõnes muus keeles peale emakeele on Euroopa kodanikule esitatav esmanõue”. Esmalt tuuakse välja tööalane ja tööturgu puudutav, teisena avatum suhtumine, nende kultuuridesse ja vaateviisidesse. Võõrkeelt osates areneb ka emakeele oskus. Igal kodanikul peab olema oskus vähemalt kahes võõrkeeles. (*Euroopa keeleoskuse näitaja, 2005: 3*)

Keelehariduse eesmärk on muutunud. Kui enne oli oluline, et lisaks emakeelele õpitaks ära veel 2 kuni 3 võõrkeelt, siis nüüd püütakse arendada keelelist repertuaari, kus igal keelelisel võimel on oma koht. Erinevate keelte õppimise võimalus peaks olema lai ja peaks olema võimalus arendada mitmekeelsust (*Euroopa Keeleõppe Raamdokument, 2003 : 1*).

Sirje Viilup: “Noorte kogemustest olen kuulnud, et Kesk-Euroopas läheb raskeks, kui oskad ainult inglise keelt. Saksamaal ja Prantsusmaal on juba kasutusel spetsiaalne metoodika mitmenda võõrkeele õpetamiseks – rääkima õpetatakse kuulamise kaudu, kirjutama lugemise kaudu. Tahetakse jõuda sinnamaani, et kui üks inimene räägib ühte, teine teist keelt, saavad nad teineteisest aru. Euroopa Liidu raamdokumendis on soov, et need, kes ei kuulu suurte keelte (inglise, prantsuse, hispaania) valdajate hulka, peavad oskama kolme võõrkeelt ja kaht keelt arvutikasutamiseks. Praegu on näiteks Saksamaal arvutikeelena kasutusel saksa keel, Hispaanias hispaania keel. Põhja-Euroopas saadakse hakkama inglise keele baasil, aga näiteks Saksamaal on ettevõtjad seisukohal, et ärilepingute sõlmimisel peaks üks osapool rääkima oma emakeeles. Nende meelest ei tule olukorras, kus kõik pursivad võõrkeeli, äriajamisest

midagi välja.” Sirje Viilup on käinud ka Euroopa Liidu seminaril, kus kõned tõlgiti teiste hulgas eesti keelde. See oli hea kogemus. (Õpetajate Leht, 2005)

2.2. Olukord Eesti haridussüsteemis

- **Üldhariduskoolid**

(Võõrkeelte õpe Eesti üldhariduskoolides – nüüd ja tulevikus Koolielu 11. märts 2008)

Esimese, teise, kolmanda või ka neljanda võõrkeelena õppis Eesti Hariduse Infosüsteemide (edaspidi: EHIS) andmetel 2006/2007. õ-a kõige enam üldhariduskoolide õpilasi (83,7%) inglise keelt, 40,9% vene, 17,8% saksa ning 3% prantsuse keelt.

Erinevate võõrkeelte õppijate koguarvud näitavad viimase kümne aasta jooksul umbes 20%-list suurenemist inglise keeles, üle 10% on kasvanud vene keele õppijate ning umbes 1,5% prantsuse keele õppijate suhtarv, seevastu saksa keele õppijate koguarv on ligi 4% kahanenud.

Esimese võõrkeelena moodustavad (EHIS, 2007) inglise keele õppijad 71%, järgnevad eesti keele kui teise keele õppijad 23%-ga, saksa keele õppijaid on 4%, prantsuse ja vene keele õppijaid 1%. Teise võõrkeelena õpitavatest keeltest on ligi 59% vene keel, teisel kohal on 29%-ga inglise keel ning kolmandal 11%-ga saksa keel. Kolmanda võõrkeele valikutes on 56%-ga juhtpositsioonil saksa keele õppijad, 12% haaravad enda alla nii prantsuse kui ka vene keele õppijad. Kolmanda ehk C-võõrkeelena õpitavate keelte loetelu võib jätkata soome (6%), inglise (5%), rootsi (4%), hispaania (3%), ladina (1%) ning heebrea (1%) keelega. Lisaks peaks sel õppeaastal õppima 36 õpilast hiina ning 26 õpilast jaapani keelt, samuti on C-keeleks märgitud 3 õpilasel itaalia keel ning 2 õpilasel eesti viipekeel.

Keeleõppijate proportsioonide jagunemine neljandas võõrkeeles on järgmine: ladina keel 31%, prantsuse keel 20%, hispaania keel 18%, saksa keel 12%, rootsi keel 8%, eesti viipekeel 6% ning soome keel 5%.

Kutsekoolides on teise võõrkeelena populaarseim inglise keel 73%, vene keel 41%, eesti keel (venelaste seas) on kolmandal kohal 31%-ga (see ei klassifitseeru aga käesolevas töös võõrkeelte alla), saksa keel on 18%-ga kolmas. Edasi tulevad soome keel(11%), prantsuse ja itaalia keel. *Tender, T. 2006 (a) : 4-5*

- **Ülikoolid**

Ülikoolides on populaarseim keel inglise keel 29,9%-ga. Järgnevad vene keel (11,5%), Eesti keel (8,1%), saksa keel (7,1%) ja prantsuse keel (2,4%). Ülejäänud keeli õpib kokku 4,7%

üliõpilastest. Ülikoolis on keelte õppimine üldiselt vabatahtlik (v.a. näiteks filoloogidel).
(*Tender, T. 2006 (a) : 4-5*)

- **Keeltekoolid**

Uurides keeltekoolides õpetatavat, sain erinevaid keeli kokku 20. Populaarsemad on siingi inglise (56-st koolist 53-es), vene (56/37) ja saksa (56/30) keeled. Eksootilisematest keeltest on keeltekoolides esindatud näiteks tai, hiina, jaapani, uus-kreeka, poola ja hollandi keeled. Kahjuks puuduvad andmed kui palju inimesi reaalselt üht või teist võõrkeelt keeltekoolides tudeerib, kuid võib arvata, et pakkumine ja nõudlus on enam-vähem võrdelised. Tabel keeltekoolides õpetatavate ainete kohta on lisades.

2.3. Uuringud võõrkeelte õppimise alal

1. Triin Vihalemm, Anu Masso ja Peeter Vihalemm 2005 „MEEMA”

- 94% elanikes räägib vähemalt passiivselt eesti või vene keelt võõrkeelena.
- 69% saab enda hinnangul (vähemalt osaliselt) aru inglise keelest.
- 53% saab aru soome keelest.
- 14% elanikest on monokeelsed ehk nad ei oska ühtegi võõrkeelt.
- 34% oskab lisaks emakeelele veel üht võõrkeelt - eestlased enamasti vene keelt ja venelased eesti keelt.
- 90% eestlastest oskab lisaks emakeelele vähemalt ühte võõrkeelt.
- 13% oskab võõrkeelena ainult inglise keelt.
- 30% elanikkonnast oskab-kasutab kahte võõrkeelt.
- 22% oskab kolme või enamat võõrkeelt.

Valdava osa võõrkeeltest moodustavad eesti, vene, inglise, soome, saksa, prantsuse ja rootsi keel. Ülejäänud keeli esineb vähem.

2. Eurobaromeetri eriuuring 243: „Eurooplased ja keeled”, 2005

Keele õppimise põhjused on muutunud praktilisemaks:

- töö juures kasutamiseks (32%)
- välismaal töötamiseks (27%)
- puhkusereisiks keele õppijaid (35%)
- oma lõbuks õppimine (27%)

2.4.Seminaritöö Võõrkeelte õppimise ja oskamise vajaduse representatsioon eesti päevalehtedes, Tanel Sarmann, 2007

2007 aastal kirjutasin samal teemal seminaritöö, milles proovisin teada saada üldised tendentsid, et bakalaureuse töös neid juba pisut sügavamalt uurida.

Tulemused näitavad seda, et võõrkeelte temaatika on kahes eesti päevalehes (EPL ja Postimees) esindatud. SL Õhtuleht ja Äripäev ei ole sellest teemast eriti huvitatud olnud. Endiselt on väga olulisel kohal võõrkeelte diskursuses inglise keel ja tema oht eesti keelele. Teema kerkis esile seoses jutuga, et doktoriõpet enam varsti eesti keeles omandada ei saa ja kõrgeima hariduse saab inglise keeles. Tekkis mõningane hirm eesti teaduskeele ning pikemas perspektiivis ka keele kui sellise kadumisest pärast.

Eks see ole väikese keele puhul loogiline, et tekib hirm suurema ees. Ka valikusse kuulunud artiklites kõneldi sellest, et väiksemad keeled surevad varem või hiljem välja. Toodi välja tendents, et keeled, millel ei ole arvutimaailmas ega internetis asja, surevad kiiresti.

Inglise keele kõrval räägiti aga ka teistest võõrkeeltest. Päris palju oli juttu sellest, et õppida võib ka teisi keeli peale inglise keele. Inglise keel on küll oluline ja vajalik ning seda peab kindlasti tudeerima, aga ära ei tohi unustada ka teisi keeli. Juttu oli nii vene kui ka saksa keele olukorrast ning viimase võimalikust tõusust (saksa keel ei ole eriti peale II maailmasõda euroopas populaarne võõrkeel olnud, ometi räägib seda sel kontinendil emakeelenena kõige rohkem inimesi.).

Üldiselt on tunda tendentsi, et inglise keele ainuvõimu tahetakse langetada. See on ka Euroopa institutsioonide eesmärk. Ei saa vältida inglise keele universiaalsust ja laia levikut, aga saab propageerida ka teisi keeli. Euroopa Liidu suhtluskeel on ka prantsuse keel. Nüüd tahetakse ka saksa keelt Euroopas enam reklaamida.

Kindlasti võiks rohkem tähelepanu pöörata „väiksematele” Eestis õpetatavatele keeltele – türgi, läti, portugali, hollandi, norra ja taani keel. Keelte valik, mida Eestis õppida saab, on suhteliselt väike, Euroopa Liidu praegusest 23 keelest (2007 aasta alguses liitus Euroliiduga ka Sloveenia, Rumeenia, Bulgaaria) saab Eestis õppida 12 keelt (töö koostaja võis mõne keeltekooli tähelepanuta jätta). Kui Euroopa Komisjoni plaan igal liikmesmaal kõiki euroliidu keeli õpetama hakata, siis peaks kindlasti tutvustama ka neid. Eestis on kindlaid keeli

õpetatud juba aastaid, viimasel ajal on aga hakatud õpetama näiteks portugali ja hollandi keelt, mida võiks laiemale avalikkusele lähemalt tutvustada.

Kui valitud artiklite autorite kohta on raske midagi konkreetset ja paikapidavat öelda, siis eesti päevalehtedest on kindlad kaks võõrkeelte õppimise ja oskamise sõnumi kandjat Eesti Päevaleht ja Postimees. SL Õhtulehe ja Äripäeva lugeja ei saa sel teemal just palju infot. Sellest võib ka aru saada – SL Õhtuleht on „kollane” ning otsib rohkem sensatsiooni. Võõrkeelega seonduv ei ole piisavalt sensatsiooniline ja on ehk liiga „tõsine” teema. Äripäev on majandusajaleht.

2.5. Võõrkeelealased mõisted, uurimisobjekt, hüpoteesid, uurimisküsimused

Mõisted

Eksootiline keel

Seda mõistet on raske üheselt lahti kirjutada. Eksootilise keele all mõistetakse tigit erinevaid keeli. Antud bakalaureuse töö puhul leidsin algselt, et eksootilise keele alla võiksid paigutada need keeled, mis ei ole Euroopa Liidu ametlikud keeled. Algselt tundus selline liigitus lihtne ja loogiline, kuid koheselt tekkis 2 küsimust esiteks vene keele staatuse kohta. Vene keel ei ole EL-i ametlik keel, kuigi teda Euroopa Liidu territooriumil palju räägitakse. Kuna Eestis on vene keel olulisel kohal, siis jääb see antud töös eksootiliste keelte alt välja. Teiseks probleemiks on näiteks ukraina, türki ja ka norra keeled, need kuuluvad selle liigituse kohaselt eksootiliste keelte valdkonda. Niisiis loodan, et lugejat ei aja segadusse kui liigitan eksootiliste keelte alla need keeled, mida Euroopa piires emakeelena ei räägita. Järgnevalt väljavõtte artiklist, mis näitab, et liigitamine eksootiliseks keeleks sõltubki palju subjektiivsetest arvamustest:

Tallinna Keeltekooli direktor Anne Tomingas selgitab: "Eksootika seostub ikka kaugete ja enamasti soojade maadega, kaunikõlalise keele või täiesti teistsuguse kultuuriga." Ta lisab, et eksootilise keele mõiste on siiski igaihe jaoks erinev: "Kindlasti peab enamik eestlasi sellisteks hiina ja jaapani keelt, kuid paljude jaoks on hispaania või itaalia keeledki eksootika." Tominga meelest peavad paljud eksootiliseks ka ungari keelt, kuid vaevalt et vene või soome keelt, mida räägivad selleks liiga tuttavad ja lähedased naabrid. (SL Õhtuleht 2003)

- Suurema kõnelejaskonnaga keel

Taas peab nentima, et üline arusaam ja anutud töö kontekst veidi erinevad. Euroopa kontekstis arvestatakse üldiselt suurte keelte alla inglise, saksa, prantsuse ja hispaania keeled (Tender, T. 2008 (d)). Eesti kontekstis peab aga arvestama palju ka vene keelega ja antud töös on see suurema kõnelejaskonnaga keelte seas.

- Väiksema kõnelejaskonnaga keeled

Väiksema kõnelejaskonnaga keelte sekka kuuluvad kõik need keeled, mis ei ole eksootilised keeled ja suurema kõnelejaskonnaga keelte all. Võib tunduda imelik, sest näiteks portugali ja itaalia keeled ei ole maailma mõistes sugugi väikese kõnelejaskonnaga keeled. Autorile sobib paremini Edda Ostarhildi raamatus "Careers using languages" leiduv väljend *less commonly taught languages* ehk siis vähem õpetatavad keeled. Oma töös kasutan siiski esimest väljendit.

- Mitmekeelsus

Ühiskonna tasandil tähendab see mitme keele oskamist või koos eksisteerimist ühiskonnas. Selleni võib jõuda mitmeti – õpetades koolides mitmesuguseid keeli, innustades õpilasi õppima rohkem kui üht võõrkeelt või vähendades inglise keele domineerivat rolli rahvusvahelises suhtlemises. (*Raamdokument, 2003*). Sellele saavad kaasa aidata ka keeltekoolid õpetades võimalikult laias spektris võõrkeeli. Oluline osa on siin ka meedial, mis erinevatest keeltest rääkides teavitab inimesi nende võimalustest.

Indiviidi tasandil tähendab mitmekeelsus seda, et isik õpib lisaks kodusele keelele veel teiste rahvaste keeli. Indiviid ei talleta neid keeli ja kultuure aga eraldi, vaid loob tervikliku suhtluspädevuse, milles kõik omandatud keeled põimuvad ja üksteist mõjutavad. Selline inimene suudab vestluses liikuda üle ühelt keelelt teisele või mõista juba osatud keelte abiga keelt mida ta väga ei oskagi. Mitme keele oskus aitab inimest suhtlemisel väga palju. Keeleteadlased on arvamusel, et mitmekeelsus on ka kakskeelsus, kuna tegelikult on tegemist vähemalt kolmkeelsusega – kolmas keel on variantidega liitkeel (*Tender, T. 2005 (b)*)

uurimisobjekt

Töö peamine materjal on saadud Eesti Päevalehe ja Postimehe artiklite seast. Kui seminaritöös võtsin vaatluse alla ajavahemiku 31.05.2005 kuni 31.12.2006 ilmunud artiklid,

siis bakalaureuse töös laiendasin valikut ning lõplikuks ajavahemikuks sai 01.01.2004 kuni 31.12.2007 ehk 4 aastat. Kokku sain antud perioodil 156 artiklit. Otsingsõnadena kasutasin (võõrkeel, võõrkeele, võõrkeelt, võõrkeelte, võõrkeelega, võõrkeeles, võõrkeelest, võõrkeelel, keeleoskusest, keeleoskusega, keeleoskusele, keeleoskusel, keeleoskusest, keeleõpe, inglise keel, saksa keel, prantsuse keel, vene keel, itaalia keel, hispaania keel, portugali keel, hiina keel, jaapani keel, rootsi keel, soome keel, taani keel, norra keel, tai keel, uus-kreeka keel, türgi keel, läti keel, araabia keel, hollandi keel ja poola keel. Avastasin õnneks, et Postimehe otsingumootor vajab lisaks põhivormi otsingule ka käänetega otsingut, niisiis pidin sisse kirjutama ka näiteks võõrkeel-võõrkeeles-võõrkeelest. Saadud artiklite hulgast ei valinud ma neid, milles otsene keele õppimise ja oskamise teema sees ei olnud. Näiteks ei valinud ma artikleid, milles oli muuhulgas mainitud, et keegi oskab teatud keelt, samas kui ülejäänud artikkel oli selgelt mingil muul teemal. Samuti ei valinud ma neid artikleid, mis kajastasid Eestis elavate venelaste eesti keele õpet.

Uurimisküsimused

- 1) Millised võõrkeelealased teemad sel perioodil üles kerkisid? (olulisemad temaatikad)
- 2) Kas Eesti Päevalehes ja Postimehes peetakse võõrkeele temaatikat oluliseks (ka valdamise olulisuse põhjus)
- 3) Kas tähtsustatakse vaid inglise keelt või väärtustatakse ka teiste keelte õppimist (sh. eksootilised keeled)? Samuti mitmekeelsuse küsimus.
- 4) Kui palju saavad sõna keeleteadlased, asjatundjad?
- 5) Mis ajal oli kahes lehes rohkem artikleid ning kuidas jagunesid teemad ajaliselt?

Hüpoteesid

- 1) Seminaritöös "Võõrkeelte õppimise ja oskamise vajaduse representatsioon eesti päevalehtedes" tuli välja, et sel perioodil kerkisid üles inglise keele mõjuvõimu temaatika, keeleõpe üldhariduskoolis, keeleõppe võimalused ning keeleoskus. Arvan, et need temaatikad on ka nelja aasta peale olulisemad.
- 2) Postimehes ja Eesti Päevalehes peetakse võõrkeele temaatikat oluliseks, tihti on teemaks mitmekeelsus, rohkem räägitakse keeleoskuse vajalikkusest tööalaselt.

- 3) Inglise keele temaatika on kõige olulisem – teistest keeltest kirjutatakse vähem. Samas inglise keelest kirjutatakse kui ohu allikast.
- 4) Keeleteadlaste ja õpetajate osakaal debattides on väike
- 5) Artikleid on rohkem Euroopa Liiduga liitumise aastal ehk aastal 2004.

2.6. Meedia roll

Meedia võib inimest mõjutada ja näidata, millised on erinevad seisukohad. Meedia näitab millised on valupunktid ning millised on uuemad arusaamad.

Teoreetikud Price ja Roberts (1987) ütlevad Cohenile toetudes, et kui ka meedia ei ütle inimestele konkreetselt, mida mõelda, annab see ometi aimu, millest inimesed mõelda võiksid. Selle mõtte kaudu saab päris hästi iseloomustada *media agenda* mõju *public agenda* üle. Väites ei väljendu aga see, millisel määral siis rahvas meedia mõju all on. Kuidas kajastuvad meedias käsitletud teemad inimeste omavahelises vestlustes ja kas nad seda üldse teevad?

Avaliku arvamuse või kõneaine kujundamise protsessis toob McQuail välja eelkõige reaalsuse konstrueerimise raami, milles kõneaine nõ kujundatakse. Reaalsuse konstrueerimine põhineb autori arvates sümboolse keskkonna loomisel ning seeläbi meedia võimele suunata tähelepanu erinevatele probleemidele. (McQuail 2003)

3. Metoodika

3.1. Kvantitatiivse sisuanalüüsi mõiste

Uurimisalustest tekstidest ülevaate saamiseks on töös kasutusel kvantitatiivne sisuanalüüs. McQuaili(2003) järgi on selle eelduseks, et teksti pealispindne tähendus on üsna ühemõtteline, uurija jaoks kergesti leitav ja seda saab kirjeldada kvantitatiivselt. See meetod annab statistilise tulemuse, mis kehtib märksa laiema meediareaalsuse kohta kui vaadeldud tekstikogum (McQuail 2003).

3.2. kvalitatiivse sisuanalüüsi mõiste

Van Dijk kirjeldab Utz Maasi lähenemist. Maas viitab Michel Foucault kesksetele ideedele ja kombineerib need hermeneutika metodoloogiaga, millele ta annab nimeks *Lesartenanalyse* (lugemisanalüüs). Tema järgi pole diskursus mitte arbitraarne hulk tekste, mis on mõõdetavad ajas ja ruumis, vaid määratletud sisu järgi, nagu „fašistlik diskursus” on Saksa fašismi korrelaat. Diskursusanalüüs uurib tema järgi neid n-ö reegleid, mis konstitueerivad spetsiifilise diskursuse ehk mis teevad mingist tekstist fašistliku teksti. (van Dijk 1997: 267) Töös on uuritud kindlate, nimetatavate käsitlusviiside olemasolu, mille analüüsimisel on lähtutud diskursusanalüüsist. Meetodit on käesolevas töös rakendatud teksti tasandil (mitte nt lause või sõna tasandil nagu diskursusanalüüsi puhul)

Kvalitatiivne tekstianalüüs tähendab materjali struktureerimist, variatiivsuse kirjeldamist ja üldistuste tegemist. Uuritav tekst võib olla nii hästi kiri blanketil kui hauakivil, osa vestlusest või ajalehe artikkel. Materjal süstematiseeritakse ja kodeeritakse – määratakse kategooriad, mis võtavad üldistatult kokku tekstides hajali oleva teabe. Interpretatsiooni esitades illustreeritakse konkreetseid näiteid tsitaatide näol. (Denzin & Lincoln 2000)

4. Kvantitatiivse sisuanalüüsi tulemused

Nelja aasta jooksul (2004-2007) ilmus Postimehes 91 ja Eesti Päevalehes 65 artiklit. Artiklite jaotus rubriikidena on toodud tabelis 2, millest on näha, et kõige enam kajastati võõrkeele teemat siseuudistes, samas oli palju ka arvamusartikleid, enamus neist eesti teaduskeele kadumisest. Kindlasti tuleb märkida, et osad Postimehe siseuudised pärinesid Tartu Postimehest, millel ei pruugi üleriigiliselt nii palju lugejaid olla, kuigi ta ilmub Postimehe vahel. Teemadest olid kõige enam kajastatud keeleõpe väljaspool üldhariduskooli ja inglise keele liigse olulisuse temaatika, oluline oli ka mitmekeelsuse teema(joonis 3).

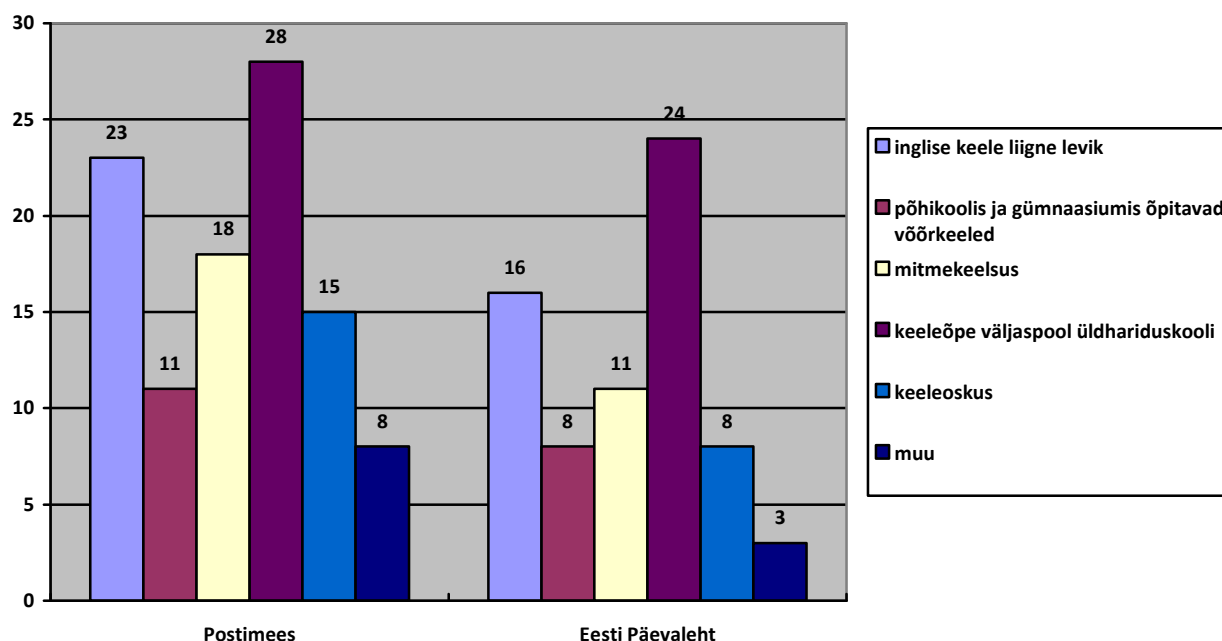
Tabel 1 – artiklite arv ja jaotus

	Postimees	Eesti Päevaleht	kokku
2004	21	12	33
2005	22	18	40
2006	19	28	47
2007	29	7	36
Kokku	91	65	156

Tabel 2 – žanriline jaotus

Rubriik	Postimees	Eesti Päevaleht	kokku
1.Siseuudis	41	37	78
2.Välisuudis	10	6	16
3.Arvamus	18	13	31
4. Lisad	17	5	22
5. sport	0	1	1
6. majandus	1	2	3
7. juhtkiri	1	1	2
8. kultuur	2	0	2
9. meelelahutus	1	0	1
10. muu	1	0	1

joonis 3 – Teemade jaotus

4.1. Võõrkeele temaatika ajaline jaotus ajalehtedes

Võõrkeelte temaatika ajaline jaotus on nelja aasta jooksul olnud leheti üpris ebaühtlane. Näiteks 2004. ja 2007. aastal oli Eesti Päevalehes selgelt vähem artiklid kui ülejäänud kahel aastal. Üllatav on see, et 2004. aastal, kui Eesti liitus Euroopa Liiduga, oli artikleid kokku kõige vähem, seejärel tulid pisut viljakamad aastad. 2007. Aastal kirjutas EPL kõigest 7 artiklit, samas kui Postimehes oli 29 artiklit.

Kuudest olid nelja aasta kokkuvõttes produktiivsemad veebruar ja oktoober ning kehvemad 7 artikliga märts ja mai. Selliseid kuid kus ühtegi artiklit ei ilmunud oli koguni 21. Kokku ilmus artikleid 156, see tähendab 3,25 artiklit kuus, EPLilt 1,35 ja Postimehel 1,9 artiklit kuus. Kuude lõikes uurisin artikleid sellepärast, et teada saada kas võõrkeelte temaatika on pidevalt ajalehtedes või ainult kindlatel kuudel/aastaaegadel. Minu imestuseks ilmus augustis vähe artikleid, tegemist on koolieelse ajaga, mil ootaks artikleid ka võõrkeelte teemadel. Samas võib väita, et võõrkeeltest räägitakse olenemata aastaajast ning see ei ole ainult nõ. „hapukurgihooaja“ teema.

Tabel 4 – võõrkeeleteema ajaline jaotus

	2004		2005		2006		2007		KOKKU
	PM	EPL	PM	EPL	PM	EPL	PM	EPL	
Jaanuar	2	1	1	0	1	4	2	0	11
Veebruar	4	2	3	5	1	2	2	0	19
Märts	3	0	1	2	0	0	1	0	7
Aprill	1	2	0	0	2	1	4	3	13
Mai	1	0	1	1	1	2	1	0	7
Juuni	0	0	3	1	1	3	4	1	13
Juuli	2	2	2	0	2	4	2	1	15
August	1	1	2	1	1	2	1	0	9
September	2	0	5	0	2	5	1	0	15
Oktoober	3	3	3	2	4	1	4	1	21
November	1	1	0	5	2	2	5	1	17
detsember	1	0	1	1	2	2	2	0	9
KOKKU	<u>21</u>	<u>12</u>	<u>22</u>	<u>18</u>	<u>19</u>	<u>28</u>	<u>29</u>	<u>7</u>	156

4. 2. Autorid ja allikad

Arvestades, et antud perioodil kirjutati Postimehes 26 artiklit rohkem kui Eesti Päevalehes, siis on arvulist ülekaalu tunda ka järgnevates tabelites. Autoritena esines mõlemas väljaandes ülekaalukalt esimesena loomulikult ajakirjanik, suur erinevus oli vaid õpetajate/keeltekooli esindajate kategoorias. Eesti Päevalehe 65-st artiklist koguni 9 oli kirjutatud mõne õpetaja või keeltekooviesindaja poolt, samas Postimehes oli neid 91-st vaid 1. Isegi keeleekspertide artikleid oli kahes väljaandes kokku vähem kui Eesti Päevalehes õetajate artikleid. Umbes 72% artiklitest oli kirjutanud ajakirjanik, õpetaja ja arvamusiidri kirjutisi oli võrdselt 6,4%.

Allikatena kasutas Postimees kõige rohkem õpetajaid ja keeltekoollide esindajaid ning Eesti Päevaleht ametnikke. Ühes artiklis võidi kasutada mitut allikat ja ka eri kategooria allikat, samas kui artiklis võtsid sõna näiteks mitme keeltekooli esindajaid, läks kirja üks. Nii saamegi, et 24% artiklitest sisaldas õpetaja või keeltekooli esindaja sõnavõttu, sama protsent

artikleid sisaldas ametniku seisukohta ning umbes 7%-ga välismeedia ja erinevad uuringud. Eksperte kasutati allikatena 4,5% artikkelites.

Tabel 5 - autorid

autor	Postimees	Eesti Päevaleht	kokku
1.ajakirjanik/meediakanal	66	47	113
2.arvamusliider	6	4	10
3.ekspert	5	3	8
4.õpetaja/keeltekooli esindaja	1	9	10
5.mõni muu avaliku elu tegelane	3	2	5
6. muu	5	0	5

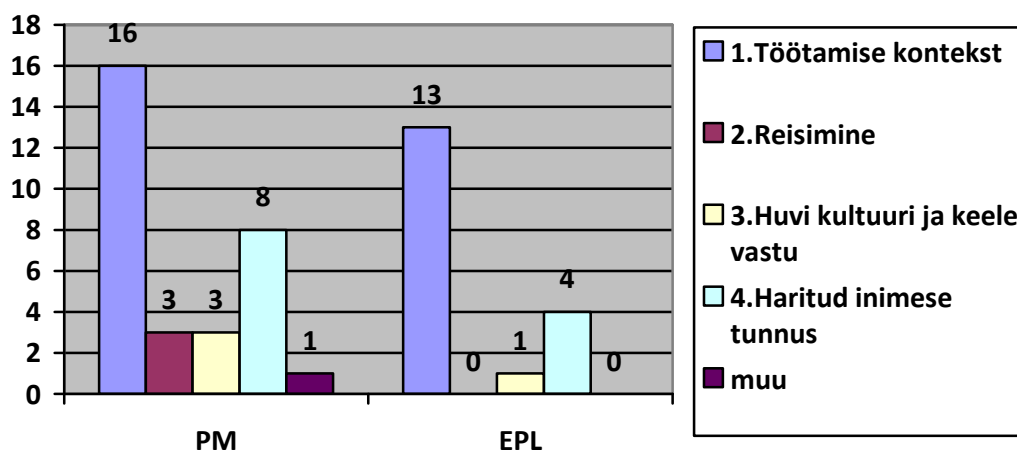
Tabel 6 - allikad

Allikad	Postimees	Eesti Päevaleht	Kokku
1.Ajakirjanik/Meediakanal	2	7	9
2.Arvamusliider	2	0	2
3.Ametnik	20	17	37
4.Ekspert	4	3	7
5.mõni muu avaliku elu tegelane	1	2	3
6. õpetaja/keeltekoool	30	7	37
7. uuring	7	4	11
8. välismeedia	7	4	11
9. muu	2	2	4

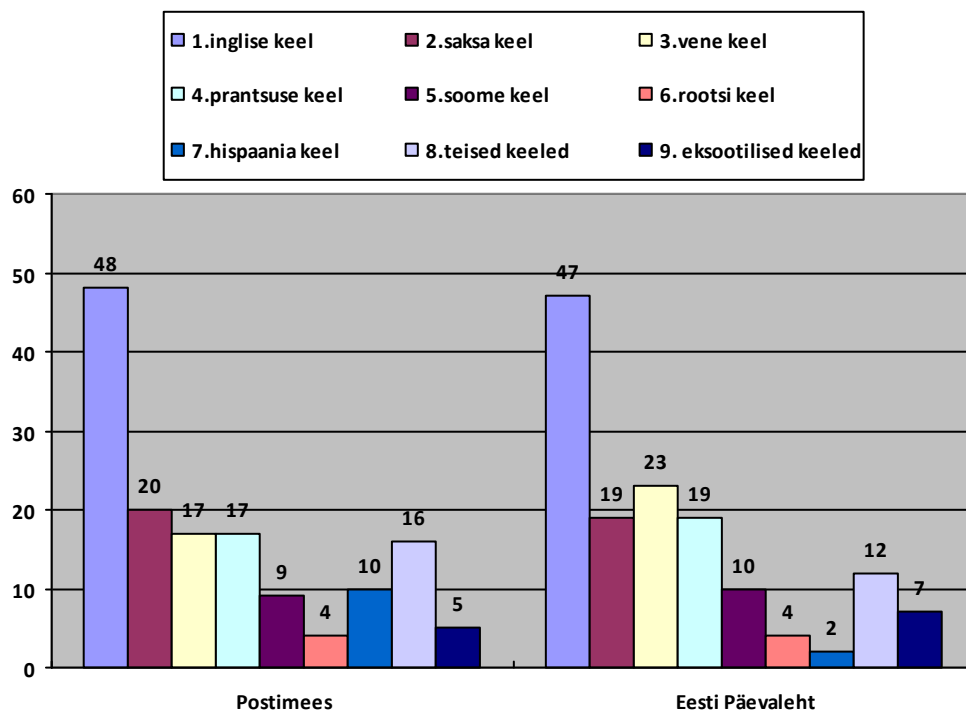
4.3. Võõrkeele õppimise vajalikkuse põhjus

49 ehk 31,4% artiklites oli otseselt välja toodud võõrkeele oskamise võimalik vajadus. 29-s artiklis pöörati tähelepanu võõrkeeleoskuse kui töövahendi olulisusele. Enamasti arvamusartiklites ja seoses inglise keele võimuga Eestis, pöörati tähelepanu sellele, et võõrkeeleoskus on haritud inimese tunnus, seda ideed kandsid kokku 7,7% artiklitest. Ülejäänud vastuste osakaal oli juba tunduvalt väiksem.

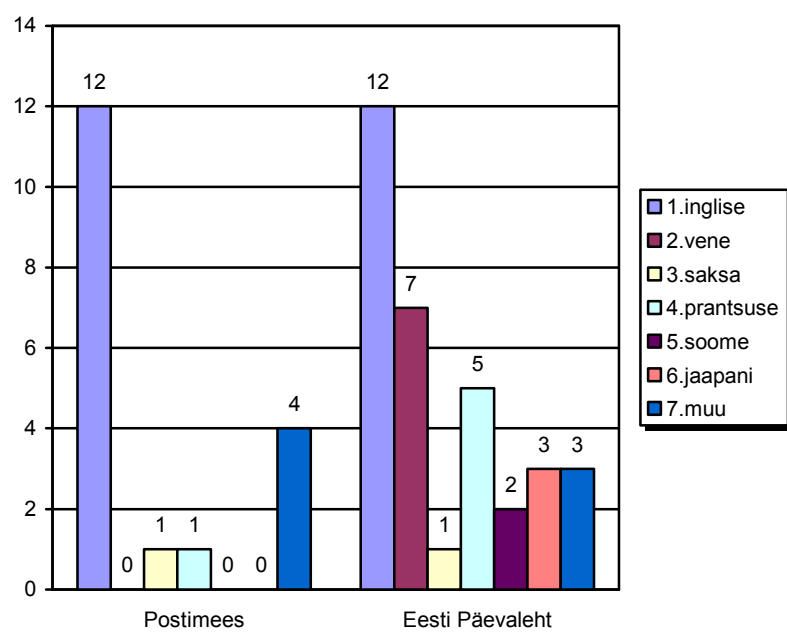
Joonis 7 – vajalikkuse põhjused

Joonis 8 – millistest keeltest kirjutati

Tabel 9 – Võõrkeele nimetus pealkirjas

5. Kvalitatiivse sisuanalüüsi tulemused

5.1. Inglise keele temaatika

5.1.1. Inglise keele liigne levik

Kõige põletavam ja silma torkavam teema, millega kaks päevalehte sel perioodil tegelesid, oli inglise keele liigne levik ja sellega kaasnev mõju eesti keelele. Keeltestki oli kõige suuremal määral juttu just inglise keelest (joonis 8)

Jooniselt 3 on näha, et inglise keele liigse võimu kohta oli väljaannetes kokku 39 artiklit, mis moodustab valimist 25%. Postimehes oli nelja aasta vältel inglise keele võimust kirjutatud 6 artiklit rohkem kui Eesti Päevalehes, samas oli Postimehel ka suurem artiklite koguarv.

Nagu selgub jooniselt 8, oli inglise keelest mõlemas väljaandes kirjutatud kokku 95-s artiklis, mis kogu artiklite mahust on 60,9%. Saksa, vene ja prantsuse keelt mainiti enam-vähem võrdselt, igauht umbes 25% artiklites. Üldhariduskoolides nelja põhikeele hulka mitte kuuluvatest keeltest oli esimesel kohal soome keel, mida mainiti kokku 19 artiklis, moodustades koguvalikust 12%, teistest enam olid esindatud ka rootsi ja hispaania keeled.

Pealkirjades (tabel 9) oli võõrkeele nimetus 51 artiklis neist omakorda 24 oli pealkirjas sõnapaar inglise keel, järgnesid vene keel 7 ja prantsuse keel 6 pealkirjaga.

Võib väita, et inglise keele ohu teema oli ka emotsionaalseim, teiste teemade puhul oli üksikuid tugeva arvamusega artikleid, kuid inglise keele oht eesti keelele tekitas kõige enam teravaid sõnavõtte. Juba pealkirjades võib näha kui emotsionaalselt teemasse suhtuti: Bürokratia: sõda inglise keelega; Juhtkiri: Good-bye, Eesti!; Suliko Liiv: Kas eesti keel hääbumas?; Teadlased kardavad inglise keele pealetungi; Inglise keel seljatab muud võõrkeeled; Võõrkeel ähvardab kõrgoolides võimu võtta.

Sõda, hüüatus good-bye Eesti!, hääbumine, kardavad, seljatab, ähvardab – on emotsionaalselt tugevalt laetud sõnad. Ka artiklid ise olid pikitud emotsioonidest. Ma ei mõõtnud küll artiklite emotsionaalsust, kuid selle teema puhul oli emotsionaalsus tuntav.

Tegemist oli ka ainsa teemaga, mille puhul võib märgata selgelt ka üht perioodi, kus teemast rohkem kirjutati. Tundub, et artikkel, mis teema algatas oli 16.08.2005 Postimehes ilmunud artikkel: „Eesti keele ülalpidamine on kallisk“, mis oli kirjutatud selgelt ironiseerivas toonis

ning sellest kuidas Eesti peaks loobuma oma emakeelest ning võtma kiiremas korras riigikeeleks inglise keele. Nagu öeldud oli artikli sisu irooniline ja viitas kaudselt sellele, et midagi peab ette võtma muidu jätamegi oma keele unarusse. Artikli autor on ise Haridus- ja Teadusministeeriumi keelepoliitika nõunik Jüri Valge, mis ei lase kellegi kahelda, et artikli sisu on just irooniline, mitte reaalne idee.

Sellele artiklile järgnesid umbes kuu aja pärast kolm artiklit, kus vaagiti doktoriõppe inglise keelseks muutumise probleemistikku. Seejärel ei ilmunud mõnda aega sel teemal ühtegi artiklit. Siis võttis teema üles Eesti Päevaleht, kus ilmus ligi pooleteise kuu jooksul viis artiklit inglise keele ohu teemal, neist kolm olid arvamused. Sõna said Jaak Aaviksoo, Mati Hint ja Jaak Kangilaski. Enne ja pärast 2005. aasta suve ja 2006. aasta algust, räägiti inglise keele mõjuvõimust pisteliselt ning mingeid suuremaid ja kontsentreeritumaid arutelusid ei esinenud.

Inglise keele liigsele tähtsusele tähelepanu pöörates aidatakse kaasa ka Euroopa institutsioonide mitmekeelsuse ehk siis „mitte ainult inglise keel” suhtumise levitamisele. Ometi tunnevad keeleinimesed muret, sest ümbritsev maailm lausa surub meile inglise keelt peale:

Paraku, nagu mitmed keeleinimesed tähelepanu juhtisid, aitavad inglise keele positsioone tugevdada mitte ainult massimeedia, vaid ka ülikoolid, kes peavad elementaarseks, et tudengid seda keelt oskavad...ka vanemad teavad oma lastele kooli valides hästi, et inglise keel on nagu kuldvõtmeke, mis palju uksi avab. (Postimees, 12.02.2004)

Muret tekitavad on ennekõike üldhariduskoolide valikud, mis väga suures osas õpetavad inglise keelt esimese võõrkeelena ehk juba algklassist alates. Kui hiljem lisanduvadki veel kaks võõrkeelt, siis nende õpetamise maht ja õppimise motivatsioon on tunduvalt väiksemad. Kindlasti on probleemiks ka piirkondlikud erinevused, nii näiteks saavad Tartu ja Tallinna õpilased kaheteiskümne kooliaasta jooksul loota kolmele võõrkeelele ning valikuvõimalused on laiad, väiksemate linnade ja piirkondade noored peavad aga tihti leppima kesisema valikuga. Reeglina ei ole aga väiksemateski kohtades murelapseks inglise keel vaid mõni muu võõrkeel. Järgnevalt toon välja veel kaks näidet artiklitest, kus seletatakse kuidas inglise keel on maailmas võimu enda kätte võtmas

Sai selgeks, et inglise keeleta läbi ei saa. Nii ongi koolides vene keele tundide arv kaks korda vähenenud, see-eest on kümneid kordi suurem rõhk inglise keelele, mis oleks nagu uus

“rahvustevahelise suhtlemise keel”, milleks Brežnevi ajal pidi saama vene keel. Tartu ülikooli poolt on kostnud hääli, et kraade peaks kaitsmas rahvusvahelises teaduskeeles, s.t inglise keeles. (EPL, 7.08.2006)

“Inglise keele tähtsus kasvab iga aastaga,” ütleb Prantsusmaa esindaja Nicolas de la Grandville. Tasakaal hakkas paigast ära minema juba aastal 1995, mil liitusid Rootsi, Soome ja Austria, kus teise keelena räägitakse rohkem inglise kui prantsuse keelt... “Keegi ei saa sundida meid tõlkima reaalsust ühel, universaalsel viisil,” ütleb Indrek Treufeldt. “Meil oli see kogemus juba N Liidus.” (EPL, 11.12.2006)

Samas leidis ka artikkel, kus Euroopa institutsioonide ja keeleteadlaste ideid maha tehakse. Nimelt ei ole autor nõus vägivaldse ja sunniviisilise inglise keele mitte-õpetamisega esimese võõrkeelena. Autor leiab, et selline inglise keele vastu võitlemine meenutab Nõukogude aega, kus sunniviisiline vene keele õppimine tekitas paljudes trotsi, sunniviisiline inglise keele mitte-õpetamine tekitavat samalaadse reaktsiooni.

Iseenesest ilusad eesmärgid. Nende elluviimise esimene samm on võitlus mitmekeelsuse arengu takistuste vastu. Vaenlaseks, mille vastu tahetakse võidelda, on inglise keel. Tõsimeeli tahetakse hakata välja töötama soovitusi, et inglise keelt tohib/tuleb õppida/õpetada alles teise või kolmanda võõrkeelena. Ehk kavandamisel on administratiivsed abinõud inglise keele omandamise kunstlikuks takistamiseks. Jõudu on kogumas mõte, et kõigepealt tuleb õppida teisi keeli, alles seejärel tohib asuda inglise keelt õppima. See pidavat tõstma teiste keelte õppimise motivatsiooni. Näib olevat unustatud, et Eestis oli selline kohustuslik muu keele õppimise/õpetamise kogemus olemas. Mis tõi aga kaasa pigem laialdase vastuseisu, mitte parema motivatsiooni seda keelt õppida. Nii et stsenaarium, kus kõigepealt tuleb õppida näiteks vene keelt ja alles siis asuda inglise keelt omandama, ei pruugigi kuuluda ulme valdkonda. (EPL, 18.01.2006)

Võitlus inglise keelega käib käsikäes mitmekeelsuse propageerimisega. Mitmes artiklis kajastati vaatenurka, kus rõhutati, et võõrkeelena ainult inglise keelt osates on mõnel alal raske läbi lüüa.

Liimpuittalasid Kesk-Euroopasse eksportiva Holzwerke Bullinger Eesti ASi tegevjuht Eiko Roomet märkis, et näiteks saksa keelt oskavate spetsialistide leidmisega on hädas mitmed ettevõtted, nii Saksa firmade Eesti filiaalid kui ka Eesti ettevõtted, mis oma toodangule

Saksamaal turgu otsivad...saksa keele rääkijaid kuidagi leiab, aga vähe on hästi oskajaid, kel oleks ka soovitatav erialane kvalifikatsioon. (Postimees, 12.02.2004)

Hotelligigant Hilton kavatseb laiendada Tallinna kõnekeskust, võttes sinna tööle kuni 70 inimest, kellel suus vähemalt kaks võõrkeelt. See on meeldetuletus Eesti noortele, kelle eelistused on pöördunud aasta-aastalt üha enam inglise keele õppimise kasuks, teisi keeli unarusse jättes...lapsevanemad ja koolinoored, pidage meeles: inglise keel on maailmas edukalt hakkama saamiseks vajalik, kuid ei pruugi kaugeltki olla piisav. (EPL, 16.02.2004)

Inglise keele laialdane levik võib olla ka positiivne, näitena võib tuua kaks artiklit, mis üldiselt räägivad samast diskursusest – inglise keel muutub nii tavaliseks, et varsti ei peetagi seda enam võõrkeeleks ning seega kasvab vajadus omandada mõnd teist võõrkeelt.

Globaalne suhtlus võib järgmise kümnendi jooksul oluliselt paraneda, kuna aastaks 2015 räägivad juba ligi pooled planeedi elanikud inglise keelt, vahendab AFP täna avaldatud uuringutulemusi. Briti Nõukogu hoiatab aga, et juba 2050. aastaks võib inglise keele õppimise buum vaibuda sel lihtsal põhjusel, et pole enam kedagi õpetada. «Inglise keel on nii järsult sisenenud õppeprogrammidesse, et ta lõpuks lakkab paljude maailma elanike jaoks võõrkeel olemast,» öeldakse dokumendis. Raporti autori David Graddoli sõnul ei tähenda inglise keele levik siiski seda, et tekiks ühekeelne maailm, vaid suureneb ka teiste keelte populaarsus. Tema hinnangul kasvab oluliselt hiina, araabia ja hispaania keele võõrkeelena kõnelejate arv, kuid prantsuse keel võib oma rahvusvahelise staatuse peagi kaotada. (Postimees, 9.12.2004)

Genfi ülikooli teadlase sõnul soovib järjest enam inimesi õppida erinevaid Euroopa keeli, kuna inglise keele oskus on muutunud banaalseks ja kaotanud oma väärtuse. «Suurbritannias kaotavad ükskeelsed britid töökohti teistele ELi kodanikele, kes oskavad rohkem kui ühte keelt.» (Postimees, 10.05.2005)

Inglise keelt ei peaks õppima esimese võõrkeelena. Seda suunda on Eesti avalikkusele tutvustanud Haridus- ja Teadusministeeriumi keespetsialist Tõnu Tender, tema artiklid sel teemal ilmusid paralleelselt mõlemas päevalehes ning hiljem leidis vaatenurk kajastamist mitmes artiklis, mis inglise keele liigse au sees hoidmise pärast muret tundsid. Antud väide ei ole niisama õhku paisatud, vaid tugineb uuringutele ja õpetajate tähelepanekutele. Kui õpilane saab suhteliselt kergelt selgeks inglise keele ja arengud on näha juba suhteliselt lühikese

perioodi järel, siis võib järgnevate keelte raskem omandamine mõjuda õpilase motivatsioonile. Liskas aitab saksa, vene või prantsuse keele esimesena õppimine selles keeles jõuda ka palju kaugemale, sest alustatakse varem. Idee tuum on aga see, et inglise keel tuleb lapsel ajapikku pea iseeneset, sest see ümbritseb meid erinevates meediumites.

Inglise keel on vähemalt algtasemel lihtsam kui mõni teine võõrkeel – selle tulemuseni jõudis Euroopa Nõukogu eri emakeelega õppijate jälgimise põhjal. Ning eestlasel paistab olevat kõige kergem õppida inglise keelt, järgneb saksa keel, siis prantsuse keel ja kõige keerulisem on vene keel (vt Ülle Türk, Haridus nr 11/2004). (EPL, 3.03.2005)

5.1.2. Eestikeelse teaduskeele kadumise oht

Alles 1970ndate lõpus ja 1980ndate algul, mil väitekirju sunniti kaitsma vene keeles, hakkas paistma masendav perspektiiv keelelisest allajäämisest. Aga siis tuli «40 kiri», loomeliitude pleenum ja laulev revolutsioon...viisteist aastat hiljem seisame aga fakti ees, kus meie oma haritlaseliidi esindajad ja kõrghariduse kavandajad tunnistavad, et eestikeelne ülikooliharidus, mida kroonib doktoriõpe, ei peagi olema eesti keeles... esialgu peetakse silmas mitmeid reaalteaduste alasid, aga kuna akadeemiline suhtluskeel on niikuinii inglise keel, siis polevat midagi, kui doktoriõpe (mis omakorda peegeldub tagasi magistriõppele ja sealt omakorda allapoole) käiks inglise keeles ka ajaloo, psühholoogia, politoloogia jt sotsiaal- ning humanitaarteadustes. Kirjandus on ju niikuinii ingliskeelne. (Postimees, 13.09.2005)

Eelnevas väljavõttes on kajastatud kogu selle teema valupunkt. Eestikeelne haridus, kõige kõrgemal, doktori, tasemel, on minemas „inglisekeelestumise” teed, mis omakord tähendab, et ühe olulisemaks on inglise keele roll muutumas ka bakalaureuse ja magistri õppes. See teema pani leheveergudele kirjutama nii professorid, rektorid kui ka keeleasjatundjad. Ülikooli kõrgemates astmetes inglise keelele üleminek on toimunud juba paljudes teistes riikides ning seda peetakse ohtlikuks märgiks keele arengu seisma jäämisele. Artiklitest tuleb ka välja see, et liskas inglise keelele võiks kõrgharidust anda teistes võõrkeeltes - saksa ja vene keeles. See aitaks inglise keele võimu vähendada. Järgnevalt mõnede spetsialistide arvamused leheveergudel, mis näitavad sel teemal sõna võtjate mõningast erinevat retoorikat:

Tallinna Tehnikaülikooli õppeprorektor Jakob Kübarsepp märkis, et ta ei näe doktoriõppe võõrkeelseks muutumises probleemi, sest suur osa doktoriõppes juba on inglise keeles.

„Arvan, et ei juhtu mitte midagi, kui meil ei ole garanteeritud eestikeelne kõrgharidus doktoriõppe tasemel ning mõnedes õppesuundades on võimalik inglise keelele üle minna,” sõnas Kübarsepp...Tartu Ülikooli rektor Jaak Aaviksoo selgitas, et kuigi rahvusülikool ei plaani doktoriõppes täielikult võõrkeelele üle minna, kavatsetakse kindlasti ingliskeelsete kursuste ja suvekoolide osa suurendada. „Päris selge on see, et inglise keel on de facto akadeemilise suhtlemise keel,” teatas Aaviksoo. „Kui ehitame enda ümber barjääre ja müüre, siis muutume muuseumiks koos oma keele ja kultuuriga.” (Postimees, 13.09.2005)

Paraku on vähetõenäoline, et võõrsilt tulnud doktorant omandab eesti teaduskeele sellisel tasemel, et eestikeelsetest seminaridest osa võtta. See kõik tähendab, et inglise keele osatähtsuse tõus kõrghariduses ja eriti doktoriõppes või teadustegevuses laiemalt on paratamatu. Tegelikult toimub mitmekeelne õpe juba bakalaureusetasandil. On ju raske kujutleda üliõpilast, kes ei kasutaks võõrkeelset teaduslikku kirjandust...Eesti teaduskeel tekkis siis, kui saksa ja vene keel teineteist tasakaalustasid. Eesti teaduskeele tervisele oleks hea, kui inglise keele mõju tasakaalustaksid teised võõrkeeled. (Postimees, 23.09.2005)

Ma kardan, et suunda ülikoolihariduse ingliskeelestamiseks ainult maskeeritakse juttudega mitme võõrkeele oskuse tähtsusest. Kui Tartu Ülikool loob ametikoha prorektor rahvusülikooli alal, siis tähendab see tõenäoliselt, et otsused on juba tehtud...kui huvitav ka pole 130 noore rüsin hispaania filoloogiasse, eesti teaduskultuur saab siiski korvamatut kahju, kui mõni Eesti teaduse traditsiooniline eriala vaagub hinge. Sama tuleb väga tungivalt ütelda saksa keele oskuse alla-käiku jälgides. Nüüd on võimalik platseeruda eesti keele uurijaks saksa keelt oskamata - nonsenss, mis okupatsiooniaegses ülikoolis oli välistatud. Eesti ja Läti kuuluvad selgelt saksamõjulisse kultuuriruumi. Ka vene kõrgkultuuril, Peterburi konservatooriumil jne on olnud oma osa moodsa Eesti kujunemises. Ühemõtteline inglise keele eelistamine ähvardab matta kõik eesti kultuuri komponendid pinnalise ameerikaliku massikultuuri alla. (EPL, 19.12.2005)

Tõsi küll, neile aladele pole inglise keel nii vältimatu kui loodusteadustele. Muidugi saavad ka humanitaar- ja sotsiaalteadused inglise keeles oma tulemusi kõige laiemalt levitada ja Eesti probleeme rahvusvaheliselt tutvustada. Siiski on nende teadusalade huvilisi ja asjatundjaid tihti rohkem just naabermaades ning järelikult on õigustatud publikatsioonid ka nendes keeltes. Näiteks ajaloolastele ja õigusteadlastele on sageli olulisem side saksa keeleruumiga.

Väikerahva haritlasele on mitme võõrkeele kasutamine loomulik ning pakub ka kaitset ühe võõrkeele ainuvõimu vastu. (EPL, 12.01.2006)

Järgmisel autoril on aga mõte, kuidas lisaks ilmselt vajalikule teadustöö võõrkeeles avaldamisele, võiks turgutada ka eesti teaduskeelt:

...nii mõneski vallas ei saa teadlased-uurijad väidetavalt end maakeeli väljendada, sellised teadusdiskussioonid on rahvusvahelist laadi ja toimuvad sageli inglise keeles. Seetõttu peab ilmselt olema võimalik teha teadustöid ka muudes keeltes. Aga puhtalt mängu huvides, eesti keele rikastamise eesmärgil, võiks ju lisada ühe mängureegli – iga vähegi keelereeglitele alluv teadustekst peab leidma ka eestikeelse vormistuse, see tähendab muidugi lisatööd, nii mõnigi kord ka terminiloomet, lingvistilise kiirabi vajadust (Postimees, 13.03.2004)

5.1.3. Teiste riikide võitlus inglise keelega

Võõrkeelte oskuse poolest on Euroopa juhtriikideks Luksemburg, Holland ja Taani, selgus Euroopa informatsioonisüsteemi Eurydice uurimusest. Kolmandik taanlastest ja hollandlastest (nagu ka rootslastest) oskavad inglise keelt tavakasutuse tasemel. 77 protsenti luksemburglastest räägib hästi saksa keelt. Kõige kesisem on võõrkeelte oskus Iirimaa, Ungaris ja Suurbritannias. Kõikides Euroopa Liidu maades peale Belgia ja Luksemburgi õpetatakse algklassides esimese võõrkeelena inglise keelt. (Postimees, 11.02.2005)

Noor Eesti vaatab ikka naabrite ja teiste riikide poole, saamaks teada, mis toimub mujal ning kuidas peaks tegutsema. Mõned protsessid võivad aga olla sellised, mille vastu me ei saa midagi ette võtta. Tundub, et inglise keele probleem on just üks neist. Kui tahame olla konkurentsivõimelised, peame oma haridust muutma rahvusvahelisemaks, mis tähendab globaalse inglise keele suurendatud kasutust õppetöös ja teadustöös. Pärilise näidet kajastas aga Postimees 2007 aastal. Nimelt on Taanis jõutud koguni nii kaugele, et plaanis on hakata inglise keeles õpetama juba gümnaasiumiastmes. Eestiga sarnane on Soome olukord, kus samuti vaagitakse, kas soome teaduskeele marginaalseks muutumine ülikooli magistri ja doktori õppes on paratamatus või välditav nähtus:

Taani koolid võitlevad selle eest, et viia 40 protsendi ainete õpetamine vanemates klassides üle inglise keelele. Kõne all on eelkõige loodusteadused, kirjutab venekeelne nädalaleht Den

za Dnjom. Taani haridusminister Bertel Haarder nõuab aga uue õppeaasta algusest hoopis inglise keeles õpetamise lõpetamist, sest see on kehtiva seadusandlusega vastuolus...., Taani on liiga väike keeleregioon, et olla ekspert igas valdkonnas. Kui me ei soovi õpetada, uurida ja töötada võõrkeeles, siis me võime kohe praegu edukalt rikkamate riikide klubist välja astuda ning kirjutada ennast arengumaade hulka,” leidis kirjanik ja professor Lars Kolind. (EPL, 26.06.2007)

Akadeemilise soome keele pärast ma ei muretse. See ei ole ohus, vaid nõuab valikuid,” ütles Helsingi ülikooli kantsler Kari Raivio läinud sügisel Soome emakeeleõpetuse foorumil esinedes. Helsingin Sanomat märkis sel puhul, et kaugeltki kõik sõnavõtjad ei olnud meelestatud sama leplikult. Praeguseks on üle poole Soome kõrgkoolides pakutavast magistriõppest võimalik saada kas ainult inglise või siis soome keelele lisaks ka inglise keeles. Raivio tõi võrdluseks Hollandi Leideni ülikooli, kus üksnes inglise keeles antakse juba põhiosa magistriõpet. Seda nimetas temagi liiaks. (EPL, 21.01.2006)

Teematika lõpetan arvamussavaldustega kahes erinevas artiklis. On näha, et inglise keele teema on emotsionaalne, koguni sedavõrd, et kasutatakse äärmuslikke sõnavõtte.

Täna sel päeval, kus rahvusvaheline feminism on pöördeliselt tõstnud naiste eneseteadlikkust kogu maailmas, mõjuvad üleskutsed inglise keele üldiseks kasutuselevõtuks meessoo võimu agoonilise avaldusena. Naissoole tahetakse kätte maksta emalt, s.o naiselt saadud keelt maha surudes. Selle kaugem siht on maja võõrandada, hoonest peletada kodu ja see keel, mis emast, naisest antuna koja teeb koduks ja seob selle loodusega. (Postimees, 4.12.2007)

Kuna kaks riigikeelt on Eesti jaoks silmanähtavalt palju ning eesti keele turuväärtus on eeldatavalt madal (maailma tuhandete kõrgkoolide hulgas õpetatakse seda vaid poolesajast), on meile kõigile kasulik ülemaailmselt pruugitavale riigikeelele siirdumine. (Postimees, 16.08.2005)

5.2. Võõrkeelte õppimise ja õppimisvõimaluste temaatika

Selleks, et inimesed teaksid, millised on võõrkeelte õppimise võimalused Eestis, on oma osa ka meedial. Eesti Päevalehes ja Postimehes ilmus sel perioodil 52 artiklit (joonis 3), milledes tutvustati erinevate keeltekoollide poolt pakutavat keeltevalikut ning uudsemaid ja põnevamaid õppimisvõimalusi. Samuti jagati soovitusi kuidas võõrkeelt paremini ja

edukamalt õppida. Eraldi teemaks oli võõrkeeleeõpe üldhariduskoolides, millest kirjutati 19 artiklis. Ühes artiklis toodi välja kõik eesti keeltekkoolides õpetatavad keeled:

Huvitavamad keeled, mida Eestis õpetatakse • kreeka keel • hiina • jaapani keel • portugali • türgi • araabia • heebrea Enim õpitavad võõrkeeled Eestis (õppijate arvukuse järgi) inglise keel vene keel hispaania keel rootsi keel soome keel prantsuse keel itaalia keel saksa keel (Postimees, 8.10.2005)

5.2.1. Kuidas õppida, soovitusel

Üks osa artiklid proovis lugejale selgitada, kus, millal ja kuidas võõrkeeli õppida. Kuna Eestis on üha enam levimas trend, et ettevõtte korraldab oma töötajale keeltekursused, siis ei saanud seda kajastamata jätta ka kaks eesti päevalehte. Need artiklid on suunatud enam firmade juhtkondadele, et tutvustada keeleõppe võimalust ning näidata, et tegemist on hea võimalusega oma töötajate kvalifikatsiooni parandamiseks, samas liidab see kollektiivi. Kindlasti tuleb aga tekitada olukord, et keeleõpe ei oleks sunniviisiline vaid lõbus ettevõtmine.

Koolituse ja värbamise koordinaator leiab, et firmadel on vaja mõelda rohkem oma töötajate koolitamisele võõrkeelte vallas, sest ilma hea keelteoskusega tänapäeval tööpõstil lihtsalt hakkama ei saada. „Keeleoskus on ülivajalik. Meil käib siin palju turiste, kui töötaja ei oska vajalikku võõrkeelt, peab ta kolleegidele toetuma ja abi paluma, parem juba ikka ise keel selgeks õppida,“ leiab Palm. Kui keegi soovib minna välisriiki tööle või õppima, võib valida intensiivkursused. Kui soovetakse lihtsalt pikaajaliselt keeletaset tõsta, soovitab ta valida pikemad kursused. „See annab väga palju juurde, kui suhelda endaga ühel keeleoskuse tasemel inimestega,“ tõdeb Tomingas. (Postimees, 7.09.2004)

Tähtsal kohal on keeleõppeks vajaliku motivatsiooni loomine töötajates. Keeleõpe on pikk ja süstemaatiline protsess, mis vältab aastaid. Kui kord alustada, tuleb õppida pidevalt, pikema pausi puhul kipuvad teadmised ununema ja alustada tuleb jälle päris algusest. (EPL 24.04.2006)

Kui eelnev oli mõeldud firmajuhtidele, siis soovitusi jagati leheveergudel ka tavaõppijatele, kuidas erinevas olukorras oleks parim keelt õppida. Põhjused, miks inimesed keelt õppida

tahavad, on erinevad ja ka õppimisviise on palju. Lisaks tuleb endas leida hea ja püsiv motivatsioon, sest edukas keeleõpe võuab aega ja kannatust.

Kui oskad öelda «tere», «head aega», «palun» ja «ma armastan sind», on hea algus tehtud. Värskena mälu keelte osas ning muretse endale väike vestmik või sõnaraamat enne, kui sõidad reisima riikidesse, kus räägitakse sulle arusaamatut keelt. Parem õpi keeli, siis ei pea sa haikala eest ära ujudes briti turistidele «Hi!» karjuma. (Postimees, 21.07.2005)

Õppimistahe ja järjekindlus Motivatsiooni ja õpitulemuse vahel on otsene seos. Kellele võõrkeelt oluliselt vaja ja kes väga tahab, see ka soovitud tulemuse saavutab. Aeg ja finantsid Kui olete otsustanud mõnd võõrkeelt õppima hakata, siis varuge selleks piisavalt aega ja arvutage välja, palju saate õppimisele raha kulutada. Mõlemat peab jätkuma. Halvim on pooleli jäetud kursus: üksjagu aega ja raha on kulutatud, aga tulemust ei ole. Meeldiv õpikeskkond Selle loob ennekõike keeleõpetaja, kes on hooliv ja hea suhtleja. Nendes rühmades tekib “meie” tunne, õppijatel on meeldiv õppida ja õpetajal rõõm tulemustest. Katkestajaid praktiliselt ei ole, rühm püsib mitu kursust järjest koos. Keelefirma valik Kõige targem on asja uurida neilt, kes selles firmas on varem õppinud. Ärge otsige kõige odavamat kursust, sest ka keeleõppes kipub kehtima vana tarkus: ma ei ole nii rikas, et osta odavat asja. (EPL, 15.02.2005)

5.2.2. Keeltekoolid ja õppimisvõimalused

Eestis elaval ja siin koolis käival inimesel on kaheteiskümne kooliaasta jooksul võimalik õppida nelja põhikeelt (inglise, vene, saksa, prantsuse) ja mõnedes koolides erinevaid lisakeeli. Reeglina saadakse aastatega tutvavaks 2-3 võõrkeelega, millede tase on esiteks ebaühtlane piirkonniti aga kindlasti ka kooli- ja piirkonnasiseselt. Selleks, et alustada õppimist, jätkata sellega või meelde tuletada võõrkeelt väljaspool üldhariduskooli on asutatud Eestis palju keeltekooli. Enamasti saab keeli tudeerida Eestis, aga neil, kel aega ja soovi, võivad eesti keeltekoolide kaudu asuda õppima ka välismaale. Seda kõike tutvustati nelja aasta vältel usinasti. Artiklitest selgub muuhulgas, et keeltekoolid on saavutanud suure populaarsuse ning kiire elutempoga inimene leiab kuidagi ikka selle aja, et nädalas paar tundi enese täiendamisega tegeleda. Üldine sõnum oli see, et keeltekoolid on eestimaallaste seas populaarsed ja keeleõpe on üks hinnatumaid hobisid.

Pikaajalise keeltekooli õpetaja ja nüüdse direktorina näen seda päevast päeva: inimesed tulevad meie juurde töölt, nad on väsinud ja omajagu tüdinudki, kuid tulemata jätta ka ei saa – soov ja vajadus keelt õppida on suur. Kergem on neil, kelle päevatöö lubab keeletunnis käia hommikuti või lõunaajal. Kuid vähe pole ka inimesi, kellele sobib just (hilis)õhtune vaimne tegevus. (Postimees, 5.02.2005)

Ka Tartu kõige uuema, sel sügisel alustanud keeltekooli Studio Lingua juhataja Martina Põldvere nendib, et kõige rohkem on inglise keele õppijaid...Suure huvi tõttu tuli teha rühmi kavatselust rohkemgi. «Inimesed lähevad kergema vastupanu teed – inglise keelega saab igal pool hakkama,» ütleb ta. (Postimees, 6.10.2004)

Studio Lingua pakub ainsana Tartus õppida portugali keelt, ent lisaks sellele ka inglise, saksa, soome, rootsi, prantsuse, vene ja hispaania keelt. Populaarsuselt ei saa miski inglise ja soome keele vastu, ent üha enam on hispaania keele huvilisi. Huvi tuntakse ka itaalia keele vastu. „Samas on juba tükk aega olnud täielikus madalseisus prantsuse keel. Mitte vaid meil, aga kogu Tartus,“ imestas Piret Rattasepp. „Keegi ei tea, mis selle põhjus võiks olla!“ (Postimees, 7.09.2005)

5.2.3. Huvitavad õppevõimalused

Need, kellele õhtupimeduses keeltekoolis istumine ei meeldi, said ajakirjanduse vahendusel teada, et on ka teisi võimalusi, kuidas soovitud keel meeldivamalt selgeks saada. Tõsi, leidis koguni kolm artiklit, kus räägiti keeleõppe võimalustest, mis liiga tõsiseltvõetavad olla ei saa. Samas näitasid need, et võõrkeelte õppimine on nii tähtis, et see trügib pea igale poole. Jutt käib artiklitest kus kõneldi lennukis, trammis ja WC-s toimuvast keeleõppest:

Võõrkeeleminutid kempus •• Tualettpaberi rullil võiks olla võõrkeele õppematerjal. Ühe korra pikkus ~30cm. Lugenud materjali läbi, kasutab tarbija seda osa sihtotstarbeliselt ja ette jääb järgmise korra materjal. Eri keeled eri värvi paberil, näiteks: prantsuse keel – roosa, inglise keel – roheline, saksa keel – sinine. Kui on tegemist perega, peab rulle olema mitu. (EPL, 30.07.2004)

Konstrukttiivsemad keeleõppemeetodid on aga kindlasti välismaal õppimine, tandemmeetod, interneti teel virtuaalne õpe ning vabatahtlikuna töötamine võõras riigis. Neid huvitavaid õppimisvõimalusi tutvustati nelja aasta jooksul päris mitmes artiklis. Enim oli juttu välismaal

õppimisest, sellist varianti pakuvad mitmed keeltekoolid, lisaks on üliõpilastel võimalik minna teise riiki õppima, keelt võib õppida ka vabatahtlikuna välismaal mõnd tööd tehes. Ükskõik mida välisriigis ka ei tehta, kohalikku keelt proovitakse ikka õppida ja praktiseerida.

Lisaks tolerantsuse mõiste selgitamisele aitab projekt Oloneni hinnangul parandada noorte võõrkeeleoskust. Kogu suhtlus käib inglise keeles, õpilased peavad koostama oma tegevuse kohta raporteid ning suhtlema välismaalastega nii kirja teel kui ka suuliselt. „Kõige tähtsam on ikka keelepraktika,” kinnitas slaavi gümnaasiumi lõpuklassi siirduv Anastassia Safonova. „Samas õpime tundma teiste riikide ajalugu ja kultuuri ning leiame huvitavaid sõpru.” (Postimees, 8.07.2005)

Nüüd toob see meile õpilasi veel Belgiast, Hollandist, Hispaaniast ja Leedust, kuhu sõidavad paarinädalasele õpetajapraktikale ka meie tudengid. Sel semestril läksid Saksamaa, Belgia ja Hollandi koolidesse seitse TLÜ tudengit, kes harjutavad muusika, matemaatika, füüsika, inglise, saksa ja prantsuse keele õpetamist ning klassiõpetaja ametit. Saksamaa üliõpilased harjutavad Eesti koolides muusika ja saksa keele, belglased prantsuse keele ning hollandlased ühiskonnaõpetuse ja inglise keele õpetamist. (EPL, 13.02.2006)

Pisut teistsugust keeleõpet pakub Erasmus Student Network, kes leidis, et kui panna paari näiteks eestlane ja sakslane, siis saavad need üksteist teise riigi keele õppimisel ja mis kõige olulisem praktiseerimisel, aidata. Süsteem ongi selline, et kokku pannakse üks eestlane ja üks teise riigi tudeng ning nõnda saab eestlane õppida-harjutada võõrkeelt ja välisriigi üliõpilane eesti keelt. Nagu artiklist selgub on see keeleõppe vorm eestlaste seas juba suurt populaarsust saavutamas.

Erasmus Student Networki Tartu president Mari-Liis Käärt on tandemõpet korraldanud pool aastat ja tunneb juba paarisõppijate trikke. Laused „Rongi rattad ragisevad” ja „põrra-põrra” on head näited. Kevadel aitas Käärt paarilise leida mõnel tudengil, sel semestril üllatas teda eesti tudengite suur keeleõppetung – ühe välistudengi kohta tahtis keelt õppida viis eestlast. Paraku ei saanud kõigi soove rahuldada. Samuti jäid paariliseta kõmri ja tadžiki keelest huvitatud. (Postimees, 7.10. 2004)

Üks mugavamaid keeleõppevorme on õppimine internetis, seda mitte siiski omal käel vaid õpetaja kontrolli all. Sellise võimaluse annab näiteks Skype telefon, mille kaudu saab õpetaja samal ajal ühenduses olla mitme õpilasega, nendega personaalselt suheldes ja neile erinevaid

ülesandeid jagades. Samas ei saa Skype 100% asendada silmast-silma õpet ja seega kohtutakse aeg-ajalt ka klassiruumis. Keeleõppeks on aga loodud koguni spetsiaalne programm, mida on hakanud kasutama Tartu Ülikooli keelekeskus. Tundub, et keeleõpet on üha enam kolimas virtuaalkeskkonda, mis on mõeldud mugavamatele inimestele, kuid kindlasti ka neile, kel kiire elutempo juures ei oleks võimalik muidu keeli õppida.

Tartu Ülikooli keelekeskus võttis esimesena Eestis kasutusele soomlaste välja töötatud tarkvara Renet, mis võimaldab keeleõppes liikuda täiesti uuele tasandile. Unustage skeptikute jutud sellest, et infotehnoloogia pealetung suhtlusvahendina soodustab pealiskaudsust. Digitaalne multimeedia keelestuudio lubab õpetajal õpilastega tunnis rohkem individuaalselt tegelda, mis on tõhusa keeleõppe üks olulisimaid osi. Arvuti vahendusel suhtlemine muudab vahel venima kippuva keeletunni tempokamaks ja huvitavamaks,» tõdes TÜ keelekeskuse juhataja Ilona Tragel. Trageli sõnul võimaldab programm senisest lihtsamalt ja tõhusamalt teostada kõiki keeleõppe meetodeid. Et õppurid on keelerühmades erineva tasemega, peab Ilona Tragel kõige olulisemaks personaalset lähenemist, mida Renet võimaldab. Nutikamad ei pea aeglasemate järel ootama ja aeglasemad, higitilk otsa ees, pusima, et kiirematega sammu pidada. Kel ülesanne valmis, sellele saab õpetaja saata järgmise töö. (Postimees, 30.08.2005)

Multilingua keelekeskuse juhataja Malle Nei sõnul pani selle ettevõtmise liikuma üks julge õpetaja, kes soostus inglasega proovima. Kui ärimees oli Eestis, kohtusid õpetaja ja õpilane silmast silma. Õppimine kestis kokku seitse kuud ning vastukaja oli positiivne. Edasi on Multilingua katsetanud erinevate õpilastega, kes tavalises keeltekoolis õppida ei saa. Nii on itaalia keelt netitelefonil abil õppinud giidid Saaremaalt, sest kohapeal polnud õpetajat ning iga nädal Tallinna keeletundi tulek oleks olnud üle võimete. Vahel on tunnid ära jäänud, sest jäänud. (Postimees, 13.10.2006)

Niisiis võis lehelugeja saada päris hea pildi sellest, kuidas oma keeleoskusi täiendada või milliseid keeli ning kuidas õppida on võimalik.

5.2.4. Üldhariduskoolides toimuv võõrkeeleõpe

- Keeleõppe erinev kvaliteet ning tasuline keeleõpe üldhariduskoolis

Millist keelt laps koolis õppima hakkab, oleneb eelkõige kooli valikust ning pisut ka asukohast, sest eksootilisemaid võõrkeeli saab õppida vaid Tallinnas ja Tartus. Esimese või teise ehk A- ja B-võõrkeele valik sõltub üldjuhul sellest, milline on kooli kallak ning kuidas

jagub õpetajaid. Põhikoolis, kus kogu rõhk pannakse peamiselt esimese ja teise võõrkeele õpetamisele, ei jää valikkursusteks tihti aega, kuna tunniplaan on niigi täis ja nii saabki õpilane ise valida alles gümnaasiumis. Tegelik võimalus keelt valida tekib seega enamasti alles gümnaasiuminoorel, kuid ka siin seab piirid kooli asukoht, sest maakoolides on vähem võimalusi. Kõige populaarsem kolmas võõrkeel on soome keel, mida õpitakse üheksas maakonnas, talle astub kohe kannale rootsi keel seitsmes maakonnas ja kolmandale kohale jääb ladina keel, mida saab õppida viies maakonnas. Eksootilisemaid võõrkeeli saab aga õppida vaid suuremates linnades. Näiteks hispaania keeles võib teadmisi omandada vaid Tallinnas või Tartus keskkoolis käies, pealinnas pakutakse veel ka jaapani ja araabia keele õppimise võimalust ning Tartus saab maalida hiina hieroglüüfe. Ka prantsuse keelt saab Eestis õppida ainult kümnes 15 maakonnast. Eesti Prantsuse Keele Õpetajate Ühingu esinaine Katrin Meinarti sõnul on prantsuse keele madalseis seotud sellega, et tänu Euroopa Liidu tulekule haarasid paljud pedagoogid magusast võimalusest ja suundusid Strasbourgi või Brüsselisse oma teadmisi rakendama. (Postimees, 30.09.2006)

Eelnev väljavõte võtab kokku üldhariduskoolide võõrkeeleõppe põhilise probleemi, mida aga uuritud nelja aasta jooksul põhiprobleemina ei käsitletudki, peamiseks murelapseks kerkis leheveergudel hoopis varjatud tasulise üldhariduse temaatika, millest ilmus järjepanu mitu arvamusaavaldust. Tegelikult toimuski ajalehtedes diskussioon raha-haridus-ebavõrdsus tasandil kuhu võib liigitada ka nõ. eliitkoolide temaatika, mis omakorda taandub piirkonnakoolide-, seega regionaaltasandile. Põhiliseks probleemiks on siin see, et osadel vanematel on raha, et oma lapsi koolitada ja nõnda nende konkurentsieeliseid suurendada, samas kui teisel osal seda võimalust ei ole, tahtmine on aga kõigil. Niisiis ei saa tagada võrdseid võimalusi kõigile, mis peaks ometi olema üldhariduse alustala. Võõrkeelega on antud teemal otsene seos, sest just võõrkeele varasema õppimise eest on lapsevanemad nõus üldhariduskoolidele maksma. Riik hakkab keeleõpet rahastama teatud astmetes, kuid koolid on avastanud, et lapsevanematel ei ole midagi selle vastu kui mõnd keelt varem õpetama hakatakse, selle eest tuleb aga maksta. Selline keeleõpe ei ole kohustuslik – kellel on raha, selle laps saab hakata ka keelt varem õppima.

Selgub, et makrotasandil on riigiti ja piirkonniti võõrkeele õppimise võimalused ja tase erinevad, samas on ka mikrotasandil ehk ühe kooli sees õppivad noored mõnikord erinevas olukorras, ühtedel on finantsiline võimalus keeleõpet varem alustada, teised alustavad aga

siis, kui riik selle tasuta õpet finantseerima hakkab. Teemat kajastas suurel määral Postimees, Eesti Päevalehes sellest peaaegu ei kirjutatudki.

Lapsed, kes valdavad kooli lõppedes kahte-kolme võõrkeelt või on omandanud põhjalikumaid teadmisi mõnest teisest valdkonnast, on paratamatult ellu astudes eelisseisus. Need, kes on esimese klassi katsetel parimast riiklikust haridusest ilma jäänud, peavad seda korvama koolivälisel ajal vanemate raha eest keeltekoolis ja eraõpetajate abil. Väljavalitute ring tõmbub üha koomale ning valimine algab üha varem ja varem. (Postimees, 1.02.2005)

Praegune haridussüsteem lubab ühtedel saada maksumaksja raha eest tunduvalt rohkem kui teistel. Kõik lapsed, kes tahavad õppida süvendatult võõrkeeli, peaksid saama seda teha. Praegu on aga nii, et need lapsed, kes jäävad eliitkooli ukse taha, peavad keeletundide algust ootama kuni 5. klassini. Mis õigusega öeldakse, et Mari või Juhan ei saa maksumaksja raha eest inglise keelt õppida, samal ajal kui Malle ja Kalle saavad? Ühtluskool on oma eeliseid tõestanud Soomes, mis rahvusvahelise PISA uuringu tulemuste järgi annab parimat haridust. Soome koolides alustatakse võõrkeele õppimist juba kolmandast klassis. Miks ei võiks see nii olla ka meil? Kui kõikides koolides saaks õppida heal tasemel võõrkeeli, ei oleks paljudel midagi selle vastu, et panna oma laps piirkonnakooli. Lastel endil palju mugavam ja turvalisem käia oma kodu lähedal koolis. (Postimees, 22.02.2005)

Lastevanemate rahakoti paksusega pole ühtluskooli põhimõttel mingit seost. Eespool toodud näite varal jääb mulje, et eliitkool kasutab kurjalt riigi pakutud valikuvabadust millegi süvaõppeks, mis kõnealusel juhul on tõenäoliselt võõrkeel. (Postimees, 27.11.2007)

Miina Härma gümnaasiumi direktor: See osa põhiharidusest, mis on riigi õppekavaga seatud kohustuslikuks, peaks olema kindlasti tasuta. Meie koolis tuleb küll vanematel osa tundide eest juurde maksta, aga need on ringitunnid, mitte kohustuslikud ainetunnid. Tegemist on teise võõrkeele õpetamisega enne seda aega, kui riik hakkab selle keele õpetamist tasustama. Teine võõrkeel lisandub riikliku õppekava järgi kuuendas klassis, meie alustame neljandas. Need tunnid on seatud kas viimaseks või esimeseks, nii et need lapsed, kelle vanemad pole avaldanud soovi ringitunnis osaleda, lahkuvad varem või tulevad hiljem. (Postimees, 30.11.2007)

- Vene keele olulisus üldhariduskoolis

Artiklitest joonistus välja ka diskussioon vene keele teemal. Kui inglise keele vastased kõnelesid, et vältimaks ühe keele liigset pealetungi, peaks soodustama teiste keelte õpet ning saksa ja vene keel olid need kaks, millest enam juttu tehti, siis leidis ka neid, kes näiteks vene keele õpet üldse vajalikuks ei pidanud. Vene keele õpetamise ja õppimise olukord üldhariduskoolides on aasta aastalt paranenud. Kui vahetult peale taasiseseisvumist oli vene keele õppimine ebapopulaarne, siis nüüd valitakse seda üha enam, samas leidub kahtlejaid, kas see keel on ikka eestlasele nii oluline. Sel teemal esines ka üks äärmuslik artikkel, mis väitis, et vene keel tuleks üldse kohustuslikust valikust välja heita.

Vaadates arve alates 6. klassist, mil teise võõrkeele õpetus tegelikult algab, saame vene keele õppijate osakaaluks isegi kuni 75%. Süsteem ning lapsevanemate ja omavalitsuste tahe on selline. Ja kuna tegu on vaba valikuga, siis pole kellegi asi sellesse sekkuda. Ma väidan, et sekkuda on vaja, sest mida aasta edasi, seda kasutumaks, vähemasti suhtelises mõõtkavas, vene keele oskamine muutub. Teen ettepaneku arvata vene keele õpetamine üldhariduskooli põhikooli ja gümnaasiumi riikliku õppekava võõrkeelte osast välja ning asendada see soome keelega. Fakt on, et Venemaa ei kuulu lähitulevikus avatud maailma. Peale selle tõmbub iga aastaga kokku vene keeleruum. Seda kahel põhjusel. Esiteks, venelaste arv maailmas väheneb pidevalt, teiseks on kadunud endised võimusuhted ja -struktuurid, milles Moskva suutis "rahvastevahelise suhtlemise keele" normina kehtestada. Süngemad ennustajad ütlevad, et inim põlve pärast ei saa Moskvaski igal pool vene keelega hakkama. Avalik rahakulutus peab tagama meile edu just partnerlussuhetes. Keelteta seda ei saavuta. Pole kahtlust, et partnerite hulgas on suurimad inglise, saksa ja prantsuse keel. Kuid meil on üks pisike eripära, nimelt suhted Soomega. (EPL, 22.10.2004)

Kaarel Tarandi artiklile ilmus vastuartikkel kuus päeva hiljem, kus Ilona Martson väidab, et vane keel on jätkuvalt eestlastele oluline keel juba sellepärast, et meie kõrval elab venekeelset elanikonda palju. Teema piirduski nende kahe artikliga, 2006. aastal rünnati aga vene keelt uuesti:

Väga põhjendamatu on arvamus, et vene keele oskus suurendab eduvõimalusi. Vene keel, nagu ka kõik teised keeled, mis ei põhine ladina tähestikul, ei saa iialgi kujuneda rahvusvaheliseks suhtluskeeleks. Mõttetu on ka arvata, et Venemaa hakkab kaubandus- ja ärivaldkonnas suhtlema ainult nende ELi riikidega, kus ollakse valmis selleks vene keelt kasutama. (EPL, 6.01.2006)

Eelenv artikkel ilmus siis kui Eesti Päevalehes toimus elav arutelu inglise keele võimu üle, võimalik, et artikkel oli ka sellest teemast välja kasvanud. 2007. aastal kirjutas üks lugeja Postimehele, et tema lapselt nõutakse vene keele oskust keskkooli sisseastumisel. Murelik lapsevanem tõstatab küsimuse, et kas on normaalne, et katsetel nõutakse sellise keele oskust, mis otseselt põhikoolis ei ole kohustuslik aine, mida mõnes koolis õpitakse näiteks kolmanda võõrkeelena. Mure küll avaldati, aga sellele ei järgnenud mingit vastukaja.

Sellega seoses tekkis probleem, mille peale poleks varem osanud tullagi. Nimelt ei võta mitmed Tallinna tuntud koolid vanemasse astmesse lapsi, kes pole varem õppinud vene keelt. Ei loe hea tunnistus ega edukalt sooritatud katsed. Näiteks 21. kool ei luba varem ainult inglise ja saksa keelt õppinuid üldse katseid tegemagi, kuigi koolis õpitakse ka saksa keelt. Mis ajast alates on Eestis põhikoolis kohustuslik vene keele õppimine? Kas on ikka õige piirata laste edasiõppimise võimalusi, kui nad on varem juhtumisi «vale» võõrkeele valinud? Kas tõesti on vene keel Euroopas elades nii palju saksa keelest olulisem, et seda tingimata juba väikesest peale peab õppima? (Postimees, 26.03.2007)

- Milliseid eksameid valitakse?

Igal aastal kirjutasid nii Eesti Päevaleht kui ka Postimees sellest, milliseid valikuid olid sel õppeaastal teinud abiturientid. Igal aastal kordus sama, inglise keele eksam on populaarseim. Samas jäävad teised võõrkeele eksamid pigem õpilaste valikutes viimastele kohtadele.

Hugo Treffneri gümnaasiumi õppealajuhataja Aime Punga, kes on Tartu linnas riigieksamitel silma peal hoidnud aastaid, ütles, et sel aastal võib lisaks eelmainitule täheldada veel kahte muutust. ...esiteks tehakse rohkem keeleeksameid, teiseks on palju langenud varem lõpetanute osakaal eksamitele registreerunute hulgas. (Postimees, 31.01.2005)

- Mõne teise võõrkeele õppimine enne inglise keelt

Leidus ka artikkel, mis näitas, et eestlaste arusaam keeleõppest on juba muutumas, nimelt on olemas esimesed märgid sellest, et teadlikult ei õpita esimese võõrkeelena inglise keelt vaid lapsed-lapsevanemad valivad mõne teise keele.

Teisalt ei ole tema sõnul näiteks keelelise erikallakuga koolide õpilased huvitatud just kooli eripäraks oleva keele õppimisest esimese keelena. Selle väite lükkab ümber aga saksa keele kallakuga Raatuse gümnaasiumi direktor Jaan Kabin, kelle sõnul üha enam valitakse saksa

keelt esimeseks võõrkeeleks, sest vanemad on aru saanud ja uuringud kinnitavad, et inglise keele kõrvale on üsna raske teist võõrkeelt omandada. Lisaks leiab Kabin, et keeleoskusele saab väga lihtsalt muid üldarendavaid oskusi juurde õpetada ning sellised laia silmaringi ja heade sotsiaalsete oskustega noored on tööturul nõutud. (Postimees, 28.11.2007)

- Eesti lapsed õpivad võõrkeeli välismaal

Ajalehtedest võis lugeda ka artikleid sellest, kuidas eesti lapsed Brüsselis võõrkeeli õpivad, õnneks on neil võimalik ka eesti keelt tudeerida, lisaks saavad lapsed hästi selgeks koguni neli võõrkeelt.

Lapsed saavad valida ühe ametlikest õppekeeltest – saksa, inglise, soome, prantsuse, itaalia, flaami, taani, portugali või rootsi keele. Eesti keelel pole õppekeelena suurt lootust, sest direktori asetäitja Francis McGurki sõnul peab keeleosakonna avamiseks olema suurem arv lapsi, kui neid praegu kolme Balti riigi peale kokku tuleb. Küll aga on 16 algklassilapsel oma Eesti õpetajad olemas. Siin õpib 1190 last 67 eri rahvusest, kelle vanus jääb ühe ja 18 eluaasta vahele. Õppimis- ja suhtlemiskeeleks on inglise keel, ent paralleelselt õpitakse ka kuni kolme võõrkeelt, mis lisanduvad vastavalt astmele. Kooli lõpuks peab õpilane oskama vähemalt kolme võõrkeelt (muidugi peale inglise keele, mis on siinses mõistes nagu emakeel). (Postimees, 7.01.2006)

5.3. Eestimaallaste keeleoskuse temaatika

Väikese riigi traagika, aga paljuski ka positiivne külg on see, et ainult enda riigikeelega ei saa hakkama isegi oma riigi territooriumil veel vähem kusagil välisriigis. Seega on olemas hea aluspind, et võõrkeeli õppida ja eestlased on sel alal ka usinad ja oskajad olnud. Liati on meie riik olnud kahe kultuuriruumi, vene ja saksa, mõjualas ning seega peaks nende keelte vastu meie territooriumil suurenenud huvi olema. Ajakirjandus tõi eestlaste keeleoskuse kohta nii positiivseid kui ka negatiivseid näiteid.

5.3.1. Eestimaallaste hea keeleoskus

Oleks vale arvata, nagu ei mõjutaks inimeste keeleõpet kultuuripilt, majanduselu või sotsiaalne läbikäimine. Vastupidi – täpselt nii nagu teisteski eluvaldkondades, saab ka võõrkeelte õppimise puhul rääkida trendidest. Üheks olulisemaks trendiks on aina

rahvusvahelisemaks muutuvad tööalased suhted, mis ELiga liitumise järgselt hüppeliselt tõstnud keeleõppe vajadust. Lihtsalt huvi on asendunud vajadusega omandada keel kui hädavajalik instrument, millel on konkreetne ja praktiline väljund. Eesti on selles vallas käitunud väga edumeelselt ning on asunud konkurentsivõime säilitamise nimel ehk agaramalt kui paljud tema Euroopa naabrid toetama töötajate keeleõpet. Laialt on levinud keeleõpe firmades või firma huvides alalise keeleõpetaja palkamine. Kui meie haridussüsteem järgib Euroopa Liidus keelepoliitika eesmärgiks seatud skeemi «emakeel + kaks võõrkeelt», saame me selle ülesandega vähemalt praeguse seisuga järgi otsustades kenasti hakkama ja häbeneda pole midagi. (Postimees, 8.10.2005)

Vaadates 2007. aasta riigieksamite tulemusi näiteks matemaatikas ja võõrkeeltes (ning tehes pisut rehkendusi, mis käesolevasse artiklisse ei mahu) selgub, et üle 90 protsendi nendest õpilastest, kes tegid niihästi võõrkeele kui ka matemaatika eksami (neid oli kokku üle 5000), oli võõrkeele eksami tulemus parem kui matemaatika eksami tulemus. Selgub, et need on üsna erinevad. Inglise, saksa, vene (võõrkeelena) ja prantsuse keele keskmised eksamihinded on vahemikus 68,8 kuni 77,5 (kusjuures üldiselt teevad vähemalt ühe võõrkeele eksami kõik abiturientid), matemaatika eksami hinne (mida teeb vaid nelikümmend protsenti lõpetajatest) on 49,3 – s.o keskmiselt võõrkeele hindest üle 20 punkti madalam. (Postimees, 11.10.2007)

Eesti Päevalehe korraldatud tänavaküsitluses kohatud turistid olid Tallinna söögikohtade teenindajate tööga rahul ning kiitsid nende head keeleoskust. Taiwanist pärit Tiffany Ma, Jessie Ma ja Chong-ren Maa nimetasid Tallinna teenindajate tööd igati kvaliteetseks ning inglise keele oskust väga heaks. Ka Austraaliast pärit paar leidis, et inglise keel on Tallinna teenindajate seas üllatavalt heal tasemel. (EPL, 11.07.2007)

Osalt hoiatus eestlastele ning samas kinnitus sellele, et esmalt peaks õppima mõnd raskemat võõrkeelt (ehk mitte inglise keelt) tuli järgmisest artiklist. Nimelt on siin juttu Eestis elavate venelaste keeleõppest ning sellest, et kel eesti keel õpitud, suudab kergemalt omandada veel võõrkeeli ning kuna vene keel on niigi suus, siis on tegemist väga menuka inimesega tööjõuturul. Seda artiklit võiks näidata neile venelastele, kes kahtlevad eesti keele õppimise mõttekuses.

Kui ikka inimene maast madalast pusib sellise raske keele kallal nagu eesti keel, pole mingi mure korralikult ära õppida veel kaks-kolm võõrkeelt. Rääkimata sellest, et vabalt mitut keelt

rääkivad noored lisavad töövestlusele ka perfektse vene keele oskuse (emakeel ju). (EPL, 13.06.2005)

5.3.2. Eestimaallaste kehv keeleoskus

Nii nagu siiani on mõnes kohas probleemiks umbkeelsetest venelastest töötajad, on palju ka neid, kes ei valda vajalikul määral võõrkeeli. Probleem on erinev, näiteks klienditeenendajal ei ole kindlasti tarvis võõrkeelt vallata kõrgharidusel, samas riiklikul tasandil Eestit esindavad ametnikud peaksid olema väga head keeleoskajad. Ajakirjanduses leidsid kajastust mõlema tasandi vajakajäämised:

- Ametnike kehv võõrkeele oskus

EL-i komisjoni Tallinna tõlkeosakonna juhataja Urve Laasi sõnul võib juba praegu näha, et tõlkide leidmiseks tuleb korraldada uus konkurss, kuigi lõplikud tulemused selguvad juunis-juulis. „Võib-olla on põhjuseks, et pole küllalt eestlasi, kes oskavad kahte Euroopa Liidu ametlikku võõrkeelt, kuigi samas räägivad paljud eestlased väga hästi vene keelt,” lisas Laas. (Postimees, 5.02.2004)

Välissuhtlus küll järjest laieneb, kuid keeleoskusega on Eesti riigiametites nii, et prantsuse keelt tõnkavad peamiselt ainult välisministeeriumi töötajad, kirjutab Eesti Päevaleht. Idapoolseid keeli ei valda aga peaaegu keegi. Viie asutuse andmete põhjal võib öelda, et riigi-ametnike seas on ülimalt vähe neid, kes valdaksid midagi peale paari levinuma keele. Ehkki välisministeerium kavandab saatkondade rajamist lähitulevikus nii Indiasse kui ka Egiptusesse, pole välis teenistusel kusagilt kohalike keelte oskajaid võtta. Kuigi Indias kõneldav hindi keel on maailma suuremaid (500 miljonit kõnelejat), pole Eesti riigiteenistusel ühtegi selle keele oskajat ja täielikult puuduvad ka 220 miljoni kõnelejaga araabia keele valdajad. (Postimees, 4.06.2005)

- Klienditeenendajate kehv keeleoskus

Meie juurde tullakse suure õhinaga, CV-sse on keeleoskuseks märgitud “väga hea” või hea, kuid vestlusel selgub kurb tõsiasi, et näiteks soome keele oskuseks peavad mõned inimesed hoopis eesti keele rääkimist soome keele lõppudega,” paljastas kurva tõsiasja Silja Line Eesti

broneerimisosakonna juhataja Vilma Oras. Analoogse probleemiga on kokku puutunud ka Olde Hansa restorani personalijuht Tene Tõnutare. (EPL, 3.10.2005)

Eelmisel nädalal juhtusin kahel korral nägema, kuidas Tartu poodide teenindajad ei suuda välismaalastega võõrkeeles suhelda. Kusjuures vaja olnuks vaid algtasemel inglise keele oskust. Tegemist polnud ka keldripoodidega, vaid Raatuse kaubamaja toiduosakonna ja Pere Leiva kohvikuga Rüütli tänaval. Sööte siin?» lahenes küll kiiresti, aga kuidas on siiski võimalik, et iga päev kliente teenindavad inimesed ei suuda võõrkeeles normaalselt suhelda? Raad soovib linna üha enam turiste meelitada, kui aga poodides töötavad inimesed ei suuda välismaalastega suhelda, siis head muljet Tartust küll ei jää. (Postimees, 16.08.2004)

Näiteks kohtan ikka ja jälle Tallinnas (ja mujal Eestis) teenindajaid, kes mulle midagi andes/ulatades meeldiva naeratusega "please" ütlevad. Seda kuuldes tahaks inimesele seletada, et midagi ulatades/andes tuleks kasutada väljendit "Here you are" või "Here you go." Inglise keeles (nagu tõenäoliselt enamikus teisteski keeltes suheldes) on ühtviisi tähtis see, mida sa ütled ning see, kuidas sa seda ütled. Edukaks suhtlemiseks ei piisa vaid vajalike sõnade grammatiliselt õigesti ritta seadmisest. Neid sõnu peab oskama ka õige (st vestluspartnerile õiget signaali andva) intonatsiooniga välja öelda. (EPL, 21.11.2005)

5.3.3. Avaliku elu tegelaste keeleoskus

Kõige paremat eeskuju oma tegevusega näitavad ikka avaliku elu tegelased: poliitikud, sportlased, näitlejad jne. Eelmises punktis tõin välja, et aväljaanded kajastasid ametnike kehva keeleoskus, seda just selle külje pealt, et nad ei oska vajalikul määral vajalikke võõrkeeli, ajakirjanikud viisid samalaadse uuringu läbi ka ministeeriumites, kontrolliti ka Presidenti, tulemused varieerusid.

Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium teatab avalikult, et minister Edgar Savisaar ei oska inglise keelt. Ministeeriumi koduleheküljel www.mkm.ee üles riputatud Savisaare elulugu nimetab tema keelteoskuseks saksa, soome ja vene keele, kirjutas Eesti Ekspress. Muide, president Arnold Rüütlit puudutavas faktiloetelus presidendi kantselei kodulehel Rüütli keelteoskust üleüldse ei puudutata. Veel vähemaga piirdutakse aga keskkonnaministeeriumi kodulehel: minister Villu Reiljani kohta saame vaid teada haridustaseme „kõrg”, keeleoskust ei mainita sõnagagi. Seevastu valitsuse veebis leidub

eluloo järel peaminister Andrus Ansipi keelteoskust puudutav märge: „eesti keel - emakeel, vene ja inglise keel vabalt ning saksa keel suhtlustasandil”. Ülejäänud valitsusliikmete keelteoskus jääb kahe ja nelja võõrkeele vahele. Inglise keelt ei kõnele kabineti liikmetest veel regionaalminister Jaan Õunapuu. (Postimees, 24.08.2006)

Kaheksast linnaosavanemast valdab vene keelt hästi ainult neli, tõdes linnajuhtide keeleoskust testinud ajaleht Vesti Nedeli. Ajalehe teatel olid keeleoskuse kontrollimiseks korraldatud testi tingimused lihtsad ehk eksamineeritav pidi aru saama vene keeles esitatud küsimustest ning suutma neile enam-vähem selgelt vastata, vahendas Postimees. (EPL, 20.11.2004)

Sportlane on reeglina eeskujuks sportliku eluviisi, keskendumisvõime, esinemisnärvi ja muu spordiga seonduva koha pealt, kuid meeldiva üllatusena tõi Eesti Päevalehe spordiveerg lugejani intervjuu jalgrattur Rene Mandriga, kes on olude sunnil õppinud suhtlema neljas võõrkeeles ja artikli ilmunise ajal proovis alustada veel ühe keelega. Sportlased on selles suhtes huvitav seltskond, et maailmatasemele jõudes rännatakse palju ringi ning juhtub sedagi, et mõnesse riiki jäädakse pikemaks ajaks elama, treenitakse koos võõramaalastega, elatakse keelekeskkonnas, sedasi saadakse selgeks võõrkeel.

Kas sportimise kõrvalt jääb hobideks ka aega? Ega mul mingit konkreetset hobi nüüd küll pähe ei karga... Tegelikult meeldib keeli õppida, iseseisvalt vaadata, uurida. Aga sellega kuigi tihti tegeleda ei jõua. •• Mis keeli sa siis rääkida suudad? Omal ajal õppisin koolis vene keelt, aga see jooksis küll must mööda – ühest kõrvast sisse ja teisest välja. Aru veel saan, kui mõni venelane tuleb rääkima, aga vastu on raske midagi öelda. Aga inglise ja saksa keelt räägin, nüüd prantsuse keelt, soome keelest saab ka ilusti aru... Hiljuti ostsin hispaania sõnaraamatu, tahaks seda keelt õppima hakata. (EPL, 24.07.2006)

5.3.4. Võõrkeelega tegelemise eest tunnustamine

Ajakirjanduses leidis ka artikleid, mis näiasid, et võõrkeeli ja võõrkeele õpet ning oskamist peetakse au sees, paremad ja silmapaistvamad saavad riiklike preemiaid.

Haridus- ja teadusministeerium ning sihtasutus Archimedes kuulutasid välja konkursi tiitlitele Aasta võõrkeelealane tegu ja Aasta võõrkeeleõppe projekt tänavu maikuus. Konkursi eesmärk oli motiveerida iga Eesti elanikku aktiivsemalt tegelema võõrkeeltega, tunnustada ja

tutvustada avalikkusele inimesi, kelle entusiasmi ja eeskujuga vääritavad järgimist. (EPL, 27.09.2006)

Võõrkeelealase teona tunnustatakse eelkõige tegevusi, mis ei ole seotud formaalse õppetööga, selle sooritaja võib olla õppinud võõrkeelt eesmärgiga tegelda sügavuti mingi valdkonnaga (kunst, filosoofia, turism, religioon jne) või osata väikese kõnelejaskonnaga või Eestis vähem õpitavat ja räägitavat keelt. (Postimees, 28.05.2007)

5.4. Mitmekeelsuse propageerimise temaatika

Tegelik keeleoskus ja hinne suurt ei loe, sest pole veendumust selle keele olulisuses english'iga saab asjad aetud. (Postimees, 16.02.2004)

Mitmekeelsuse propageerimine on tihedalt seotud inglise keele liigse populaarsuse alla surumise katsetega. Euroopa Liit ja Euroopa Komisjon on tegemas pingutusi, et inimese võõrkeeltepagas oleks võimalikult suur – see tähendab tahes tahtmata seda, et tuleb individile selgeks teha ainult inglise keele oskamise miinused. Seda, et ainult inglise keelega ei pruugi elus läbi lüüa ning et lisavõõrkeeled ei kaunista mitte ainult CV-d vaid on ka reaalselt olulised. Oluline on inimeste endi arenemine võõrkeeli õppides, lisaks keelele endale õpitakse tundma ka teise riigi kultuuri ja kombeid, maailmapilt avarneb ja nagu Eesti Päevalehes kirjutati, muutub ka keeleõppija aju (Võõrkeelteõppija aju muutub teistsuguseks EPL, 18.10.2004). Kõik see muudab muuhulgas inimese konkurentsivõimelisemaks tööturul. Äripartneritega on hea suhelda nende endi keeles, see tekitab neis rohkem usaldust ja austust. Paljudes riikides on inglise keeles keeruline hakkama saada. Kas ja kui palju sellist retoorikat leidis nelja aasta vältel kahes valitud väljaandes?

Mitmekeelsuse suhtes positiivseid artikleid oli kokku 116, mis teeb 74% artiklite koguarvust, negatiivseid artikleid oli vaid 8%. Negatiivseks pidasin artikleid, mis rääkisid ainult inglise keelest, samas ei leidunud ühtegi artiklit, mis oleks otseselt öelnud, et mitmekeelsus on paha ja ainult inglise keelega saab igal pool hõlpsasti hakkama.

Tabel 10 – tonaalsus, kuivõrd toetatakse mitmekeelsuse ideed

Tonaalsus	Postimees	Eesti Päevaleht	kokku
1.Negatiivne	1	0	1

2.Pigem negatiivne	8	4	12
3.Neutraalne	20	7	27
4.Pigem positiivne	22	10	32
5.positiivne	40	44	84

Peab mainima, et mitmekeelsuse temaatika taandub reeglina tasandile inglise keel vs. teised võõrkeeled. Seega on ka paljud artiklid sellised, mis toovad välja teiste keelte olulisuse inglise keele kõrval. Keeleõppimisvõimaluste temaatika all, üldharidukoolide teemal kirjutasin vene keele ümber tekkinud arutelust, et kas see on eestlasele üldse vajalik keel, see teema oleks võinud käia ka mitmekeelsuse temaatika alla.

Balkenende pole Hollandis mingi erand. Enamik hollandlasi räägib kolme võõrkeelt – inglise, saksa ja prantsuse keelt. Hollandis ei saa näiteks vagunisaatja tööd ilma neid keeli oskamata. Seega lootust on. Ent erandid vaid kinnitavad reeglit. Ja Euroopa Liidus ei piisa tegelikult vaid inglise keele oskusest. Prantslased ja nüüd ka sakslased ei tunne end eriti hästi, kui ainult inglise keeles räägitakse. Oxfordi ülikooli õppejõud ja rahvusvaheliselt tuntud mõtleja Timothy Garton Ash teeb oma uues raamatus «Free World» («Vaba maailm») üleskutse õppida Euroopas üksteise keeli ja saata inimesi selle eesmärgiga välismaale. See peaks olema ka eestlaste eesmärk. Kuid nagu öeldud, meie keeleõppimispiüüdlused ei tohiks piirduda inglise keelega. Saksa, prantsuse ja miks ka mitte läti keel peaks olema samuti meie õppekavas. Soome keel tuleb samuti talveunest üles ajada. Alles seejärel saab tõsisemalt rääkida Euroopa asjades sõna sekka ütlemisest. (Postimees, 29.07.2004)

Šveitsi keele- ja majandusteadlane Francois Grin märkis, et praegune keeltesüsteem soodustab ebavõrdsust, kuna enamik liikmesriikidest peab kulutama suuri summasid inglise, prantsuse ja saksa keele õpetamisele. Tema sõnul peaksid erinevad riigid saama rohkem panustada neile keeltele, mida Euroopas siiski väga suur hulk räägib, kuid mis ametlikuks töökeeleks pole. Keeleõppe maksumus on Grini hinnangul täielikult tähelepanuta jäetud. (Postimees, 10.05.2005)

Võõrkeelte õppimist propageeris Venemaa president Vladimir Putin, pidades keeleoskust riigi esindaja juures äärmiselt oluliseks.

Putin põhjendas tänases «otseliini» programmis keelte õppimise vajadust sellega, et riigi esindajad peavad rahvusvahelistel üritustel esinema ikka vene keeles, kuid kolleegidega normaalseks suhtlemiseks tippkohtumiste ja läbirääkimiste ajal on vaja teada ka teisi keeli, vahendas RIA Novosti. Venemaa president pidas üldse väga kasulikuks, kui inimesed õpivad võõrkeeli. Tema hinnangul tunnevad ka noored venelased selle järele vajadust. Ise õppivat ta veel samuti. (Postimees, 18.10.2007)

Paljudes töökohtades on tõsine puudus spetsialistidest, kes valdaksid mõnd muud keelt peale inglise keele, veelkord saab kinnitust tõsiasi, et mitme võõrkeele oskus teeb inimese tööturul väga hinnatuks.

Abi pole sellestki, et sellise õppekavva kirjutatud sättega on arvestatud ka Euroopa Liidu keeleõppepoliitikat, mis soosib lisaks inglise keelele ka muude keelte õpet. Õpilaste keeleelistusel on veel üks tahk - ettevõtjad on spetsialiste palgates kimbatuses. Kui tahetakse võõrkeelt oskavat spetsialisti ja võõrkeelena peetakse silmas mingit muud kui inglise keelt, on sellist inimest keeruline leida. (EPL, 12.02.2004)

5.4.1. Suuremate Euroopa Liidu ametlike keelte ja vene keele propageerimine

Euroopa Komisjon avas eile keelte kodulehekülje ning teatas oma deviisi: “Mida enam keeli oskad, seda täisväärtuslikum inimene oled!” (EPL, 23.11.2005)

Hea viis, kuidas mingit keelt reklaamida on sellest ajalehes lugu kirjutada, nelja aasta jooksul leidis Eesti Päevalehe ja Postimehe veergudel mitu artiklit, milles räägiti pikelmalt ühest konkreetsest keelest ja selle asetsemisest maailma keeltepaablis – eraldi said leheruumi ladina, vene, prantsuse, saksa ja soome keel, inglise keelest rääkimata. Suuremat tähelepanu sai vene keel, mille õppimise populaarsuse kasvust kirjutati sel perioodil kokku 4 artiklit.

- Saksa keel

Tallinna Saksa Kultuuriinstituudi/Goethe Instituudi juhataja Anne Linnu töölauale laekus märtsi lõpus rõõmustav teade Brüsselist: saksa keel on tõusnud Euroopa Liidus inglise keele kõrval teiseks tähtsamaks töökeeleks. „Üksnes need, kes valdavad inglise keele kõrval ka saksa keelt, teevad Euroopa Liidus karjääri,” kinnitab Euroopa Komisjoni pressiesindaja Johannes Leitenberger ajalehes Hamburger Abendblatt, kus saksa keele edendajatele Eestis nii lohutav teade ära trükiti. Saksa keele uue tõusu eelduseks Euroopas on ikkagi tõsiasi, et

emakeelena kõneleb seda sada miljonit inimest ja esimese võõrkeelena veel nelikümmend viis miljonit. Just Ungari, Sloveenia, Poola, Tšehhi on aidanud kaasa saksa keele tähtsustumisele suhtluskeelena. Eestis on aga saksa keele oskajate arv ja prestiiž viimastel kümnenditel pidevalt vähenenud, kurdab Anne Lind. Kui Nõukogude ajal ulatus see viiendikuni eestlastest, siis nüüd väidab saksa keelt oskavat vaid 11, 2 protsenti elanikkonnast. Kirjandusteadlane ja kirjanik Jaan Undusk ütleb otse: „Pole edaspidi mõeldav, et eesti kirjandusloolane ei tunneks siitmaa saksakeelset kirjavara ja ei suudaks lugeda saksa keeles. Saksa keele oskus on elementaarne lävi eesti kirjandusloo tundmisel. Niisiis peaks eesti kirjandus- ja kultuuriloo õppimisega seostuma kohustuslik saksa keele õpe.” (Postimees, 25.04.2006)

- Vene keel

„Õpetajana tunnetan, et lastel on vene keele vastu huvi,” märkis Tallinnas asuva keelekeskuse juurde seoses vene keele aastaga loodud pedagoogilises nõukogus Pärnumaad esindav Korb. „Lapsed on tõesti palju reisinud, käinud Ameerikas ja kus iganes, ent Venemaa on siiani olnud nende jaoks mingil moel tabu, et ah, mis ma seal Venemaal teen või mida ma seal vaatan. Nüüd on see huvi naabermaa ja seal kõneldava keele vastu taas suurenemas.” (Postimees 7.02.2007)

- Prantsuse keel

Palju on räägitud eestlaste läbilöögivõimest Euroopas tänu keeleoskusele. Nii see on, aga veelgi enam läheb meil vaja keeleoskust tulevikus... Ka on meile selge postulaat, et ühe võõrkeele valdamisest enam ei piisa, peaks oskama vähemalt kolme, kusjuures kõiki hästi. Sellest lähtudes pole uudis, et eeskätt tuleks laiendada prantsuse ja saksa keele õpet. Praeguses seisus on suuremate võõrkeelte lõikes koolides prantsuse keel ülimalt tagasihoidlikul kohal – vaid kolm protsenti õpilastest tegeleb selle suure ja olulise keelega. (EPL, 15.04.2004)

5.4.2. „Eksootilised“ ja väiksema kõnelejaskonnaga keeled

Eksootilised keeled, ehk need keeled, mis ei ole Euroopa Liidu ametlikud keeled, leidsid kahes päevalehes samuti kajastamist. Hiina, jaapani ja araabia keel said igaüks lausa oma artikli, kus kirjutati vaid sellest keelest. Hiina ja jaapani keele kohta uuriti lähemalt ning vaadeldi ka seda, kui rasked antud keeled eestlase jaoks on, araabia keelest kirjutati sellepärast, et seda hakkasid 2006. aastal õppima mitmed riigiteenajad, samuti oli ära märgitud

selle keele olulisus tänapäeval. Eksootilise keelena võiks rääkida ka esperanto keelest, mis ei ole küll ühegi riigi emakeel ning mis on aastakümnetega varjusurma jäänud, kuid artiklist selgub, et seda proovitakse taas ellu äratada. Arvatakse, et esperanto keelest võiks saada Euroopa Liidu suhtluskeel, sel juhul ei oleks suhtluskeeleks ühegi liikmesriigi emakeel ja paljud vaidlused ning probleemid jääksid ära. Lisaks saaks kõik Euroopa Liidu dokumendid anda välja vaid selles keeles ning tõlkimisele ei kuluks liialt raha.

Läänemets lausus, et need noored, kes tahavad hiina keele tõesti selgeks saada, peaksid siirduma Hiinasse või Taiwani õpinguid jätkama. Õppemaksud pole sealseis ülikoolides suured ja lisaks on eurooplastel võimalik kohalikele inglise keelt õpetades elatist teenida. (Postimees, 24.10.2005)

Sushi, anime või karate on paljudele eestlastele sama igapäevased kui kartulipuder, multifilmid või jalgpall. Ometi peetakse jaapani keelt väga eksootiliseks ja keeruliseks. Kas see arvamus on põhjendatud? On ja ei ole ka. (EPL, 26.11.2005)

Eesti sõdurid Iraagis ja Afganistanis on toonud selle maailmanurga meile nii lähedale, et rootsi, vene ja teiste keelte kõrval õpivad kaitseministeeriumi ametnikud ka araabia keelt, et kohalikes oludes paremini hakkama saada. (EPL, 18.10.2006).

Teema lõpetuseks toon ära väljavõtte artiklist, milles räägiti sellest, kuidas inimese aju võõrkeeli õppides muutub ja mida varem õppida, seda rohkem. Tänapäeval tehakse erinevaid uuringuid palju ning nende tõepärasuses ja vajalikkuses võib tihti kahelda. See uuring näitab, et hall-olluse maht keeleõppega suureneb, kes siis ei tahaks palju hall-ollust.

Võõrkeelt õppivate inimeste ajus toimuvad olulised muutused, väidavad teadlased. Londoni University College's läbi viidud uuringust selgus, et kaht keelt rääkivate inimeste aju keelekasutust reguleerivas piirkonnas on rohkem hallollust. "Hall-olluse maht selles piirkonnas kasvab mitut keelt oskavatel inimestel üht keelt rääkivate inimestega võrreldes — see peab iseäranis paika teise keele varakult ära õppinud inimeste puhul," tsiteeris Reuters ülikooli neuroteadlase Andrea Mechelli sõnu. "Hallolluse maht on otseses seoses ka keeleoskuse tasemega." Uuring näitas, et keele õppimine pärast 35. eluaastat muudab samuti aju, aga see muutus ei ole nii tugev kui varaste keeleõppijate puhul. Viimane näitab, et varajane võõrkeele õppimine on eelistatum, kuna siis suudab aju uue keelega kohaneda oma struktuuri muutes, ütles Mechelli. (EPL, 18.10.2004)

5.5. Muud teemad

Siia alla kuuluvad need teemad, mida autor ei osanud kuhugi paigutada. Kolm teemat leidsid kajastust mitmes artiklis, üks on aga artikkel Pent Nurmekunnast, mille oleks võinud panna eestimaallaste keeleoskuse alla, aga see mees oli nii eriline, et teda teiste keeleoskajatega ühte patta panna tundus imelik, samas väärrib artikkel kindlasti äramainimist.

- Eesti keel võõrkeelena

Siinkohal ei ole mõeldud venekeelse elanikkonna eesti keele õpet, mis nagu öeldud selle töö raamidest välja jäi. Ning eesti keelel on vene keelse elanikkonna seas teistsugune tähendus kui lihtsalt võõrkeel. Seega on „eesti keel võõrkeelena“ all mõeldud neid artikleid, kus räägiti välismaallastest, kes on otsustanud eesti keelt õppima hakata. Näiteks artiklid: *Saksa koolitüdruk õppis eesti keele selgeks kahe kuuga EPL, 23.11.2005* ja *Euroopa koolides saab varsti eesti keeles õppida EPL, 18.08.2005*

- Inglise keelsed firmanimed ja inglise keel tänavapildis

Sel teemal ilmus kaks artiklit ning teema ise keskendus GO Bus'ile. Vaidlejateks keeleinimesed ja maailmarändur Tiit Pruuli. Keeleinimesed väitsid, et tänavapildis ei peaks domineerima välismaised sildid kohvikutel, poodidel, pubidel, stiilis *lounge, bar, shop, cafe* jne. Pruuli aga väitis, et kui Eesti tahab olla turismiriik, siis peame me leppima ka sellega, et nimetused on välismaallasele suupärased ja et too saaks näiteks aru, kuhu ta sisse astub.

- Õppekava, võõrkeele osa

Mailis Repsi haridusministriks oleku ajal ilmus artiklid uue õppekava koostamisest. Õppekavade teema probleemiks ei olnud võõrkeelte õpe, seda korraldatakse paljuski Euroopa juhtnööride alusel. Võõrkeele ainevaldkonna võimalikke muudatusi kajastasid väljaanded koos teiste õppeainetega.

- Pent Nurmekund

2006. aastal ilmus Eesti päevalehes artikkel *Pent Nurmekund keeleteaduse filantroop (EPL, 16.12.2006)*. Keeleteaduse suurkuju oleks 2006. aastal saanud 100 aastaseks. Tegemist ei olnud tavalise õppejõu ja keelemehega. Samuti ei olnud ta lihtsalt polüglott, Nurmekund valdas umbes 80 võõrkeelt. Ta õpetas Tartu Ülikoolis ja oli sealse orientalistikakabineti rajaja.

Nurmekunna orientalistikakabinetis sai õppida kõiki keeli, mida ta ise oli Tartu ülikoolis, välismaa ülikoolides ja isegi Karjala vangilaagris õppinud. Pidevalt õpetati kabinetis hiina ja jaapani keelt, aga ka vietnami, indoneesia, hindi, araabia, egiptuse, bengali, uuspärsia, suahiili, hausa, afrikaani, heebrea, türgi ja gruusia keelt. Tihti ka mitut Euroopa keelt ja mõnel semestril sai orientalistikakabinetis kümmet keelt õppida. Ka pani Pent Nurmekund keele õppimisel edasi jõudnud üliõpilasi algajaid õpetama, kusjuures ta tingimata kuulas ise pealt. (EPL, 16.12.2006)

6. Järeldused ja diskussioon

Järeldused

Esmalt vaatlen hüpoteeside paikapidavust. Hüpoteese oli kokku 5, põhiliseks küsimuseks oli, millistel teemadel 2004. kuni 2007. aastani kahes päevalehes enam juttu tehti:

- 1. HÜPOTEES: Seminaritöös "Võõrkeelte õppimise ja oskamise vajaduse representatsioon eesti päevalehtedes" tuli välja, et sel perioodil kerkisid üles inglise keele mõjuvõimu temaatika, keeleõpe üldhariduskoolis, keeleõppe võimalused ning keeleoskuse teema. Arvan, et need temaatikad on ka nelja aasta peale olulisemad.

See hüpotees peab paika, inglise keele mõjuvõimust oli kokku 39 artiklit, keeleoskuse teemat kajastas 23 artiklit ning üldhariduskoolides toimuvat 19 kirjutist. Kõige populaarsem teema oli keeleõppe võimalused ehk võõrkeele õppimine väljaspool üldhariduskooli. Sinna alla käivad keeltekoolid, ülikoolid, kursused, keeleõpe tööl jne. Neid artikkelid oli kokku 52. Selgemalt joonistus välja ka mitmekeelsuse teema, need oli artiklid, kus oli juttu mitme keele oskamise ja õppimise olulisusest, samas kui inglise keele mõjuvõimule liig suurt tähelepanu ei pühendatud – selliseid artikleid oli kokku 29. Kuigi keeleõppe võimalusi väljaspool üldhariduskooli kajastati kõige rohkem, oli emotsionaalsem teema siiski inglise keele liigse leviku temaatika. See oli ka teema, mille artiklite sisu oli homogeensem, üdhitähelepanu oli inglise keelel ja selle liigsel olulisusel. Teemal kirjutati ka kõige enam arvamused artikleid, seda eriti teemal: eesti keelse teaduskeele kadumise oht.

- 2. HÜPOTEES: Postimehes ja Eesti Päevalehes peetakse võõrkeele temaatikat oluliseks, tihti on teemaks mitmekeelsus, rohkem räägitakse keeleoskuse vajalikkusest tööalaselt.

Hüpotees pidas paika. Raske on otsustada, kas artiklid oli piisavalt, et väite, et teema on oluline. Samas 4 aasta jooksul ilmus kahes väljaandes 156 artiklit. See teeb keskmiselt 39 artiklit aastas. Postimehes on nelja aasta jooksul ilmunud 26 artiklit rohkem, niisiis on seal teema veidi populaarsem. Mitmekeelsuse populariseerimine toimub kas otseselt või varjatult pea igas artiklis. Olles vastu inglise keele ainuvõimule, pooldatakse teiste keelte õppimist, seega mitmekeelsust. Tutvustades lugejale õppimisvõimalusi, toetatakse keeleõppe populariseerumist ning aidatakse kaasa ka mitmekeelsusele. Ajakirjanduse huvi eestimaallaste

keeleoskuse vastu võib samuti taandada mitmekeelsuse populariseerimise alla. Igatahes võib öelda, et mitme keele õppimise ja oskamise olulisusest on kirjutatud palju ning isegi inimene, kes suurt osa keeleteemalistest artiklitest ei loe, peaks jõudma järeldusele, et ainult inglise keelest ei piisa.

Kui üldse keeleõppe vajalikkusest otseselt räägitakse, siis ikka töölase kasu saamisest. Tänu doktoriõppe inglisekeelestumise ohu teemale mainiti artiklites ka keeleoskust kui haritud inimese tunnust – mitme keele oskust, mitte ainult inglise keele.

- 3. HÜPOTEES: Inglise keele temaatika on kõige olulisem – teistest keeltest kirjutatakse vähem. Samas inglise keelest kirjutatakse kui liigselt olulisest keelest ehk negatiivses võtmes.

Jooniselt 8 võib lugeda, et inglise keelest kirjutab 95 artiklit, sealjuures Eesti Päevalehes kirjutatakse sellest keelest 72% artiklitest (kokku 47). Lisas on tabel, kus märkisin kõikide mainimiste arvu ehk siis kui artiklis on mõnd keelt märgitud viiel korral, siis panin ka kirja 5 korda. Inglise keelt mainiti 165 artiklis kokku 447 korda, rohkem kui kaks korda vene keelest (208) enam. Seega teised keeled on saanud tunduvalt vähem kajastust. Üldahiduskoolide keeled vene, saksa ja prantsuse keel järgnevad enam-vähem võrdselt.

Nagu öeldud oli inglise keel kesksel kohal 95 artiklis, neist 39 kajastasid inglise keele liigset mõjuvõimu. 39 negatiivse alatooniga artiklit on päris palju, samas ülejäänud 56 artiklit olid samasugused nagu teiste keelte puhul, pigem neutraalsed.

- 4. HÜPOTEES: Keeleteadlaste ja õpetajate osakaal artiklites on väike.

Uurisin artikli autoreid ja allikaid ning võib öelda, et keeleasjatundjad said rohkemal või vähemal määral sõna 15 artiklis, seda ennekõike inglise keele mõjuvõimu teemal. Teistel teemadel keeleteadlaste sõnavõtte peaaegu ei esinenudki. Õpetajate arvamust kajastas 47 artiklit, eelkõige üldhariduskooli ja muid keeleõppe võimalusi kajastavate artiklite juures. Hüpotees pidas töö autori arvates pooles ulatuses paika, kuna eksperte kaasati artiklite tegemisse suhteliselt harva. Samas õpetajad ja keeltekoolide esindajad said sõna piisavalt.

- 5. HÜPOTEES: Artikleid on rohkem aastal 2004, mil Eesti liitus Euroopa Liiduga.

See hüpotees ei pidanud paika. Neljast vaadeldud aastast oli 2004. lausa kõige kehvema saagiga, samas ei olnud aastate lõikes vahed liiga suured. Parim aasta oli 2006, mil ilmus 47

artiklit, 14 rohkem kui Euroopa Liiduga liitumise aastal. Autor eeldas, et liitumise aastal kerkib teravamalt päevakorda eesti keele püsimise teema, kuid näiteks inglise keele ohust rääkis tol aastal vaid 6 artiklit, mitmekeelsusest aga 9. Sel perioodil ei tekkinud ühtegi pikemat debatti. Inglise keele ohu teemal tekkis suurem arutelu hoopis 2005. aasta suvel ning see kestis 2006. aasta alguseni.

Diskussioon

Inglise keele staatuse küsimus nii Eestis kui ka maailmas on kahes eesti päevalehes esindatud suurel määral. Paljudest artiklitest, mis otseselt ei räägi inglise keele liigsest võimust, on sees viiteid sellele, et midagi peab ette võtma, et see keel ei oleks inimestele nii oluline ja et õpitaks ka teisi keeli. Samas leidus trükipinda ka ideele, et inglise keele mõjuvälja laienemine toob kaasa hoopis selle, et see keel saavutab emakeele staatuse ja seda ei peetagi enam võõrkeeleks. Ülekaalus on aga negatiivsed artiklid, milledes kardetakse nii eesti teaduskeele kui ka emakeele üldise püsijäämise pärast. Ühes artiklis arvati, et 21. sajandil on keele püsijäämise üheks oluliseks osaks see, kas see on arvutikeel. Need keeled, milles ei ole võimalik arvutiga koostööd teha, surevad paratamatult juba selle tõttu välja. Taani näide sellest, kuidas inglise keel tungib juba üldharidusse, võib olla pisut šokeeriv ja võib ka kõige suurema optimisti panna kukalt kratsima - millal jõuab gümnaasiumi osa inglise keelseks muutmine Eestisse?. Ühest küljest on oluline, et eesti keel püsiks ja et teadust võiks teha oma emakeeles, samas tahame me olla üks osa Euroopast, osake maailmast. Sel juhul ei saa me eesti keeles hakkama ja peame teadustööd teistele arusaadavas keeles tegema. See on oluline teema. Kindlasti jätkub diskussioon sel siin veel pikka aega.

Arvan, et teiste keelte eelistamine esimese võõrkeelena on ka teema, mis võib üha enam üles kerkida. Keeleõppega alustades peab arvestama mitmete asjaoludega. Ka kohustuslikus korras õppimine üldhariduskoolis peab olema läbimõeldud. Tuleb endalt küsida, millist keelt enne õpetada või õppida. Piirkonniti valitseb suur ebavõrdsus, mõnes koolis puuduvad valikuvõimalused sootuks. Selle teema puhul oleks paljut arutada ja tegemist on piisavalt olulise teemaga, et sellest rohkem rääkida. Rohkem võiks tuua näiteid mujalt maailmast. Kuidas meiega sarnased riigid võitlevad inglise keelega? See võiks olla mõne filoloogialase uurimustöö teema.

Lisaks sellele, millist keelt valida, jõudis lugejateni ajaleheveergudel ka tasulise üldhariduse teema. Tasuline üldharidus, mis algideena peaks olema tasuta ja kõigile võrdne tekitab

õpilaste võimaluste vahele lõhe. Tekkis arutlu eliitkooli ja selles konkureerivate laste üle, kus laps peab varakult suutma võistelda omasugustega, kuid tihti ei mängi suurimat rolli mitte lapse pea, vaid vanema rahakott. Tihti on maksustamine just seotud võõrkeeltega. Teema hajus nelja aasta peale ära. Viimane avalikkuse ette kerkimine toimus 2007. aasta lõpul, mõned artiklid olid eelnevatelgi aastatel. Huvitaval kombel vaibus teema aga lühikese aja möödudes.

Keeltekooolide populaarsus on Eestis suur, seda tõdeti ka mitmes artiklis. Tutvustati suuremaid keeltekoole, keeli, mida Eestis õppida on võimalik ning erinevaid viise kuidas keel selgeks saada. Näidati, et inimesele on antud palju võimalusi: keeltekoooli õppeklass, vaälismaal õppimine, õppimine kodus interneti teel, tandemõpe, vabatahtlikuna töötamine, mitmed programmid ning tudeerimine enda töökaaslastega tööandja soovil. Neist erinevatest õppevormidest kirjutasid Eesti Päevaleht ja Postimees palju. See oli kõige populaarsem teema nelja aasta jooksul.

Eesti on võõrkeelte oskuselt Euroopas paremate hulgas, ometi leidub meilgi negatiivset, mille parandamisele võiks ajakirjandus kaasa aidata. Mõnedele kitsaskohtadele Eesti Päevaleht ja Postimees ka tähelepanu pöörasid. Riigivalitsejate keeleoskus peab olema heal tasemel, selgus, et olukord levinumate võõrkeeltega on enam-vähem korras, samas ministeeriumites on paljude oluliste võõrkeeltega siiski kehvad lood. Selle teema raames tuleb taas välja tõsiasi, et inglise keelega on olukord hea, samas teiste keelte valdajaid on tihti raske leida. Põgusalt leidis kajastust ka CV-de teema, kus inimesed kas teadlikult või lootuses mitte vahele jääda, panevad CV-sse mõne keele heal tasemel oskamise, tegelikkuses on keeleoskusega aga kehvad lood. Peamiseks miinuseks on niisiis see, et erinevate keelte oskajaid on vähe, inimesed õpivad reeglina kindlaid keeli, kui samas võiks endale luua eripära mõne teistsuguse, vähem kasutatava või eksootilisema keele näol.

Neljandaks suuremaks teemaks oli mitmekeelsus, mille eraldasin inglise keele vastu võitlemisest, sest alati see seda ei tähenda. Vaatluse all olid keeled, milledest veel pikemalt räägiti. Võib öelda, et üldhariduskoolis nelja põhikeele hulka kuuluvad saksa, vene ja prantsuse keel said kajastust võrdselt, oli ka artikleid eksootilistest keeltest, aga väiksema kasutajaskonnaga keeli mainiti vaid käputäies artiklites.

Tundub, et ukse ees on aeg, mil inglise keele oskus muutub nii tavaliseks, et seda ei peetagi enam võõrkeeleks. Igatahes ei tähenda mitmekeelsus kindlasti emakeele ja inglise keele

valdamist heal tasemel, juurde on vaja veel teisi keeli. Valitud nelja aasta lõikes oli Eestis laiduvatest keeleõppe võimalustest juttu palju, tutvustati ka erinevate keelte olulisust maailmaruumis, põhisõnum on see, et ainult inglise keelest ei piisa. Üldiselt ei ole mitmekeelsus Eestis midagi uut, sest siinmail on juba aastakümneid üldhariduskoolis mitut võõrkeelt õpetatud. Vaevalt aga koolipingis 2-3 võõrkeelt heal tasemel omandatud saavad, ikka peab ennast hiljem täiendama. Erinevate keelte olulisust on küll kajastatud, aga seda võiks teha veel rohkem, Eestis õpetatakse küllalt selliseid keeli, mida võiks eesti elanikkonnale lähemalt tutvustada. Põhilisi keeltekoole uurides selgus, et Eestis õpetatakse 20 võõrkeelt (võimalik, et neid on rohkem), nende eripärasid ja õppimisvõimalusi võiks rohkem tutvustada. Tean, et viimastel aastatel on Eestis pead tõstmas portugali keel, mida ei saa sugugi pidada väikese kõnelejaskonnaga keeleks, samas ei ole sellest keelest ajakirjanduses palju räägitud. Lisaks oleks huvitav lugeda näiteks kreeka, hollandi, ukraina ja põhjamaade keeltest. Miks mitte ka naabrite Läti ja Leedu keeltest. Lisas 4 on toodud välja kõik keeled, mida sel perioodil artiklites kas või ühe korra mainiti. Kokku mainiti 48 keelt. Wikipedia ja Vikipeedia abiga leidsin ka umbkaudsed kõnelejaskonnad. Näiteks kui moodustada kaks esikümnet, esiteks mainimiste ja teiseks kõnelejaskonna arvude puhul, siis tulevad esile järgmised erinevused:

Mainimisi	Kõnelejaskond
inglise	hiina
vene	inglise
saksa	hindi
prantsuse	araabia
soome	hispaania
hispaania	prantsuse
rootsi	vene
jaapani	portugali
hiina	bengali
italia	italia

On loomulikult mõistetav, et iga riigi kontekstis räägitakse ka tema naabrite ja lähedal asuvate riikide keeltest (Eesti puhul soome ja rootsi keeled). Samas on näha, et suured keeled hindi ja arabia ei ole nii palju kajastust saanud. Hindi keelt küll teada olevalt Eestis õppida võimalik

ei ole. Sama kehtib Aafrikas kasutatava bengali keele kohta. Suure kasutajaskonnaga keeli on teisigi, täpsemalt on need toodud lisas 4.

Samuti võiks rohkem rääkida inimestest, kes valdavad mitut võõrkeelt, polüglottidest. Mida võõrkeelte õppimine neile andnud on ja kas neil on mingid erilised viisid, kuidas võõrkeelt õppida. Küsimusi oleks palju ja lugemine huvitav. See on üks võimalus kuidas mitmekeelsust reklaamida. Praegustest avaliku elu tegelastest on silmapaistvam polüglott Tallinna Ülikooli rektor Rein Raud. Kindlasti on mitme keele oskajaid Eestis teisigi.

Meetodi sobivus ja edaspidised uurimisvõimalused

Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimismeetod sobisid autori arvates teema uurimiseks hästi. Kvantitatiivse meetodiga sain teada üldarvud, mille pealt sai lugeda mis oli oluline ja millised keeled leidsid enam kajastamist. Just arvuliste võrdluste saamine oli oluline, et näitlikustada ja tõestada kvalitatiivse meetodiga leitud tekstilist osa. Oleks võinud lisada intervjuud ajalehe toimetuse liikmetega, et selgitada, kuidas nemad võõrkeelte teemat näevad ja mille alusel otsustavad sel teemal kirjutamise ja artiklite avaldamise. Üldiselt andis see töö ette laiemad teemavaldkonnad, mida võiks eraldi uurima asuda. Üks suurem ja huvitavam teema on inglise keele lai levik. Teine teema võiks olla mitmekeelsus ja Euroopa suuna kajastamine.

7. Kokkuvõte

Antud bakalaureusetöö eesmärgiks oli teada saada millistel võõrkeelelastel teemadel Postimees ja Eesti Päevaleht kirjutavad. Kui oluline on teema? Milliseid seisukohti erinevatel teemadel võeti? Millistest keeltest oli rohkem juttu? Lisaks soovisin teada saada kes sõna saavad ja mis ajal mingid teemad esile kerkisid?

Meetodina on töös kasutatud kvalitatiivset ja kvantitatiivset uurimismeetodit. Viimase puhul koostasın kodeermisjuhendi. Samal teemal kirjutasın ka Seminaritöö (Saarmann, 2007), kus uurisin lühemat perioodi ja lisaks ajalehti SL Õhtuleht ja Äripäev. Seminaritöös sain teada üldise artiklite temaatilise jaotuse, samal ajal nägin, et Äripäevas ja SL Õhtulehes ei ole piisavalt selleteemalisi artikleid.

Empiirilise materjali osas lähtusin Euroopa institutsioonide väljaannetest, erinevatest võõrkeelelastest uuringutest ja mõnest trükimeedias avaldatud artiklist. Iseseisvalt uurisin milliseid keeli Eesti keeltekoolides õpetatakse.

Eesti Päevalehes ja Postimehes oli aastatel 2004-2007 kokku 156 võõrkeeletemaatilist artiklit. Postimehes oli artikleid 91 ja Eesti Päevalehes 65. Teemad jagunesid laiemalt nelja rühma: inglise keele liigne levik, keeleõppe võimalused, keeleoskus ning mitmekeelsus. Peateemad jagunesid omakorda alateemadeks. Kõige enam leidis kajastust õppimisvõimaluste teema väljaspool üldhariduskooli, samas oli kõige emotsionaalsem inglise keele liigse leviku temaatika. Eriti tekitas kirgi eestikeelse doktoriõppe kadumise oht. Inglise keel oli ka kõige enam kajastatud keel, enam-vähem võrdselt, kuid inglise keelest tunduvalt vähem, räägiti saksa, vene ja prantsuse keeltest.

Inglise keel ja teised Eesti üldhariduskoolides õpetatavad keeled said proportsionaalselt palju rohkem kajastust kui teised võõrkeeled. Eksootilisi keeli tutvustati, samas jäid kajastuseta mitmed euroopa keeled, samuti näiteks Eesti naabrite Läti ja Leedu keeled.

Aastas ilmus keskmiselt 39 võõrkeeltealast artiklit. Autor arvas, et kõige enam räägitakse võõrkeeltest 2004. aastal kui Eesti liitus Euroopa Liiduga, see oletus osutus aga valeks ning selgus, et artiklite esinemise vahe ei olene mitte niivõrd aastast kui võrd ajalehest. Päevalehes oli 2004. ja 2007. aastal tunduvalt vähem artikleid kui Postimehes.

Ekspertide arvamust kasutati kokku 15 artiklis, mida autor peab liiga väheseks. Samas õpetajate ja keeltekoolide esindajate arvamus oli autori arvates piisavalt esindatud. Ekspertid võtsid peamiselt sõna inglise keele liigse leviku teemal, sel teemal ilmus ka mitmeid ekspertarvamusi.

Autor leiab, et erinevate keelte tutvustamisele võiks suuremat tähelepanu pöörata. Oluline on küsimus – millist võõrkeelt õppida edasi? Valitud nelja aasta jooksul tekkis ainuke tõsine debatt eesti teaduskeele ja ka tavakeele hääbumise ohu teemal. Sel teemal on oodata vaidlusi edaspidigi.

8. Summary

The main objective of this bachelor's thesis was to find out which topics and debates about foreign language rose up in the *Postimees* and the *Eesti Päevaleht* during 2004-2007. I also wanted to find out how important the topic was? What were the viewpoints of people discussing the matters? Which languages got more coverage? Finally, I wanted to know whose opinions had been used in the articles and when certain topics arose.

In my bachelor's thesis I used quantitative- and qualitative research methods. I constructed an encoding-model to help me in my quantitative method. I have written a seminar-thesis on the same subject (Saarmann, 2007), where I had chosen a shorter period and two extra dailies – the *SL Õhtuleht* and the *Äripäev*. In my seminar-thesis I found out the basic lines in foreign language coverage. I also found out that there were only a few articles in the latter two newspapers, so I left them out of my bachelor's thesis.

Empirical and theoretical material was taken from European institutions publications, various researches and study materials and from a couple of articles published in Estonia. I studied the languages taught in Estonia's language-schools on my own.

In the *Eesti Päevaleht* and the *Postimees* there were 156 articles altogether during the years 2004 to 2007. In the *Postimees* there were 91 and the *Eesti Päevaleht* had 65 articles. The topics were divided into four main categories – the excessive diffusion of the English language, the options of studying different languages, command of language and multilingualism. The main topics were then divided into sub-topics. The most covered topic was „the options of studying foreign languages outside the elementary- and high schools“. The most emotional topic was „excessive diffusion of English language“. The topic was so emotional mainly because it contained a sub-topic – the danger of doctoral studies being taught in English rather than Estonian. The English language was also the most written-about language during the chosen period. Other languages like German, Russian and French had an equal coverage, but they were not even close to English.

English and other main languages taught in Estonian elementary- and high schools (German, Russian and French) were proportionally a lot more talked about than other languages. Exotic languages got some attention, but some European languages were overlooked, notably the languages of Estonian neighbours Latvia and Lithuania.

An average of 39 articles a year about foreign languages appeared in print. The author of the current thesis thought that main number of articles would come during the year 2004, when Estonia became a member of the European Union. The assumption turned out to be false and it occurred that the number of articles did not depend on the year; rather it depended on the newspaper. In the years 2004 and 2007 the Postimees had much more articles than the Eesti Päevaleht.

An expert opinion was used in 15 articles, which the author on the thesis considers to be few. At the same time the opinion of teachers and language-school representatives was sufficient. Experts spoke mainly under the topic - the excessive diffusion of the English language. Many opinion articles were published on that same topic.

Author of the thesis finds that more attention should be given to letting people know about different languages. The question of which foreign language to study first is an intriguing one. During the four years chosen, the excessive diffusion of the English language and its sub-topics caused a lot of emotions and on this topic the debates and discussions are bound to arise in the future as well.

9. Kasutatud kirjandus

- McQuail, D. 2003. McQuaili massikommunikatsiooni teooria. Tartu: Tartu Ülikooli kirjastus.
- Euroopa keeleoskuse näitaja(2005), Euroopa Ühenduse Komisjoni teatis Euroopa parlamendile ja Nõukogule. Brüssel, 19. august 2005 11704/05
- Ostrahild, E. (2002), Careers using languages, Kogan Page Limited kirjasuts
- „Keeleõppe ja keelelise mitmekesisuse edandamine: tegevuskava aastateks 2004-2006. (2003 11834/03). Komisjoni teatis Euroopa Liidu Nõukogule, Euroopa Parlamendile, majandus- ja sotsiaalkomiteele ning regioonide komiteele. Brüssel, 25. Juuli
- Denzin, Norman K., Lincoln Yvonna S. (2000) Handbook Of Qualitative Research – 2nd ed. London: Sage Publications Ltd
- Euroopa keeleõppe raamdokument (2003): Õppimine, õpetamine ja hindamine. Tööverioon. *Tõlkinud Ülle Türik (originaali pealkiri: Common European Framework of Reference for languages: Learning, teaching and assessment. Concil of Europe 2001)*
- Price, Vincent and Roberts, Donald F. (1987): „Public opinion processes“
- A New Framework Strategy for Multilingualism Brüssel (2005)
- Eurobaromeetri eeluuring 243 (2005) „Eurooplased ja keeled” kokkuvõte
- Tender, T. (a) (2006) Eesti formaalharidussüsteemi võõrkeeleõppepoliitika suundumusi.
- Tender, T. (b) (2006) „Eesti mitmekeelsusest Euroopa taustal.“
- Tender, T. (2006) „Võõrkeelte õppimisel võib tulemus sõltuda õpitavate keelte järjekorrast.“
- Tender, T. (2008) „Keelelise mitmekesisuse edendamise” Õpetajate Leht, 14. märts
- Riiklik Õppekava (2002) Võõrkeel. 1.peatükk, üldalused. 1. võõrkeel põhikoolis ja gümnaasiumis

- Sõstar, K. (2008) Võõrkeelte õpe Eesti üldhariduskoolides – nüüd ja tulevikus
Koolielu 11. märts
- Järve, L. (2005), Keeleoskus on kingitus,
<http://www.opleht.ee/Arhiiv/2005/23.09.05/paevateema/1.shtml> Õpetajate Leht,
23.09.2005
- SL Õhtuleht (2003) Miks õpitakse eksootilisi keeli? 27. november
www.sloleht.ee/index.aspx?d=27.11.03&r=2&id=149521
- Saarmann, T. (2007) Võõrkeelte õppimise ja oskamise vajaduse representatsioon eesti päevalehtedes. Seminaritöö

Artiklid:

Pau, M. (2004) Tehiskeel esperanto unistab uuest ärkamisest. Postimees, 19. jaanuar
http://www.postimees.ee/190104/tartu_postimees/124250.php

Aasmäe, A. (2004) Õpilased eelistavad eksamitest inglise keelt. Postimees, 30. jaanuar
<http://www.postimees.ee/310104/esileht/siseuudised/125286.php>

Online (2004) Õpilased eelistavad eksamitest inglise keelt. EPL, 30. jaanuar
<http://www.epl.ee/artikkel/256391>

Online (2004) Pooled taotlejad loobusid eurotööle kandideerimisest. Postimees, 5. veebruar
<http://www.postimees.ee/060204/esileht/majandus/125780.php>

Saar, J. (2004) Inglise keel seljatab muud võõrkeeled. Postimees, 12. veebruar
<http://www.postimees.ee/130204/esileht/siseuudised/126391.php>

Saar, J. (2004) Võõrkeel tähendab üha rohkem inglise keelt. Postimees, 12. veebruar
http://www.postimees.ee/130204/tartu_postimees/uudised/126336.php

Online (2004) Inglise keel seljatab muud võõrkeeled. EPL, 12. veebruar
<http://www.epl.ee/artikkel/257508>

Online (2004) Juhtikiri vähemalt kaks võõrkeelt. EPL, 16. veebruar
<http://www.epl.ee/artikkel/257758>

Saar, J. (2004) Keelte vikerkaar. Postimees, 16. veebruar
http://www.postimees.ee/180204/tartu_postimees/arvamus/126655.php

Online (2004) Prantsuse koolilapsed ei oska inglise keelt. Postimees, 8. märts
<http://www.postimees.ee/090304/esileht/valisuudised/128471.php>

Rooste, J. Rahvuspärilikud mõtted emakeelepäevaks. Postimees, 13. märts
<http://www.postimees.ee/140304/esileht/arvamus/128931.php>

Paju, I. (2004) Soome õpilased tahavad hüljata rootsi keele. Postimees, 17. märts
<http://www.postimees.ee/170304/esileht/valisuudised/129246.php>

Online (2004) Euroliit ahvatleb prantsuse keelt õppima. EPL, 13. aprill
<http://www.epl.ee/artikkel/262458>

Michelson, H.I. (2004) Prantsuse keele kaitseks. EPL, 15. aprill
<http://www.epl.ee/artikkel/262601>

Antsov, A. (2004) Võõrkeeleoskuse tunnistus. Postimees, 27. aprill

<http://www.postimees.ee/270404/lisad/tegija/132718.php>
 Online (2004) 2 küsimust Tõnu Tenderile. Postimees, 15. mai
<http://www.postimees.ee/160504/esileht/arvamus/134340.php>
 Lindsalu, A., Aasmäe, A. (2004) Üliõpilaskandidaate tõmbavad arstiteadus ja inglise keel. Postimees, 3. juuli
<http://www.postimees.ee/040704/esileht/138461.php>
 Kangro, K. (2004) Parim tulemus prantsuse keeles. EPL, 20. juuli
<http://www.epl.ee/artikkel/270023>
 Bahovsk, E. (2004) Kommentaar: Tõlgid ei saa kõike ära teha. Postimees, 29. juuli
<http://www.postimees.ee/290704/esileht/valisuudised/140458.php>
 Piirsalu, J. (2004) Nutikad õpivad kempsus võõrkeeli. EPL, 30. juuli
<http://www.epl.ee/artikkel/270723>
 Šmutov, M. (2004) Repliik: keeletus turismilinnas!? Postimees, 16. august
http://www.postimees.ee/230804/tartu_postimees/arvamus/141822.php
 Laev, S. (2004) Euroliit ootab hea keeleoskusega noori praktikale. EPL, 25. august
<http://www.epl.ee/artikkel/272520>
 Antsov, A. (2004) Firma aitab võõrkeelt õppida. Postimees, 7. september
<http://www.postimees.ee/070904/lisad/tegija/143827.php>
 Helme, P. (2004) Eesti keel maailma: utoopia või kohustus? Postimees, 16. september
<http://www.postimees.ee/170904/esileht/arvamus/144680.php>
 Online (2004) Vilniuse ülikool saab eesti keele kabineti. Postimees, 1. oktoober
http://www.postimees.ee/021004/online_uudised/146236.php
 Rõss, K. (2004) Keeltekoolid pakuvad õpet ka gurmaanidele. Postimees, 6. oktoober
http://www.postimees.ee/071004/tartu_postimees/tarbija/146552.php
 Väärtnõu, K. (2004) Keeleõppesooval pani tudengid paaridesse. Postimees, 07. oktoober
http://www.postimees.ee/071004/tartu_postimees/uudised/146643.php
 Online (2004) Võõrkeelteõppija aju muutub teistsuguseks. EPL, 18. oktoober
<http://www.epl.ee/artikkel/276579>
 Tarand, K. (2004) Kaarel Tarand: Soome keel sisse, vene keel välja. EPL, 22. oktoober
<http://www.epl.ee/artikkel/276923>
 Martson, I. (2004) Ilona Martson: vene keel ei tohi koolitunnist kaduda. EPL, 28. oktoober
<http://www.epl.ee/artikkel/277332>
 Väärtnõu, K. (2004) Kivilinna koolilapsed õpivad keeli uutes uhketes klassides. Postimees, 8. november
http://www.postimees.ee/091104/tartu_postimees/149419.php
 Online (2004) Pooled linnaosavanemad ei oska vene keelt. EPL, 20. november
<http://www.epl.ee/artikkel/279056>
 Online (2004) Inglise keele kõnelejaid võib peagi olla 3 miljardit. Postimees, 9. detsember
<http://www.postimees.ee/101204/esileht/valisuudised/152226.php>
 Väärtnõu, K. (2005) Abituriendid valisid enim võõrkeeleeksami. Postimees, 31. jaanuar
http://www.postimees.ee/310105/tartu_postimees/156458.php
 Online (2005) Ring tõmbub koomale. Postimees, 1. veebruar
<http://www.postimees.ee/020205/esileht/arvamus/156599.php>
 Online (2005) Alaska koolilapsed õpivad vene keeles. EPL, 03. veebruar
<http://www.epl.ee/artikkel/284398>
 Online (2005) Pooled euroopa lapsed õpivad vähemalt ühte võõrkeelt. Postimees, 11. veebruar
http://www.postimees.ee/170205/lisad/euroopa_pohiseaduse_leping/157552.php

- Kaarneem, A. (2005) Mida on vaja, et võõrkeele õppimine õnnestuks? EPL, 15. veebruar
<http://www.epl.ee/artikkel/285238>
- Rajande, K. (2005) Keskkond aitab võõrkeele selgeks saada. EPL, 15. veebruar
<http://www.epl.ee/artikkel/285237>
- Kütt, K. (2005) Kütermani keeltekoool koolitab võõrkeeltes suhtlejaks. EPL, 15. veebruar
<http://www.epl.ee/artikkel/285240>
- Tomingas, A. (2005) Tallinna keeltekoool õpetab 14 võõrkeelt. EPL, 15. veebruar
<http://www.epl.ee/artikkel/285242>
- Sutrop, M. (2005) Eliitkoolid on defitsiidiaja pärand. Postimees, 22. veebruar
<http://www.postimees.ee/230205/esileht/arvamus/158419.php>
- Tender, T. (2005) Tõnu Tender: Millist võõrkeelt õppida esimesena? EPL, 3. märts
<http://www.epl.ee/artikkel/286443>
- Tiit, E.-M. (2005) Milline koool sobib eestile kõige paremini? Postimees, 17. märts
<http://www.postimees.ee/180305/esileht/arvamus/160442.php>
- Eelrand, H. (2005) Eesti õpilased peavad vene keelt üha olulisemaks. EPL, 30. märts
<http://www.epl.ee/artikkel/288333>
- Online (2005) Keeleteadlased soovivad ELi töökeeleks ka mõnda slaavi keelt. Postimees, 10. mai
http://www.postimees.ee/030605/online_uudised/165391.php
- Online (2005) Jaapan toetab Tallinna Ülikooli jaapani keele õpet. EPL, 26. mai
<http://www.epl.ee/artikkel/292858>
- Online (2005) Riigiamet jääb võõrkeeltega hätta. Postimees, 4. juuni
http://www.postimees.ee/060605/online_uudised/167948.php
- Narusk, A. (2005) Keeleoskajad eestivene noored napsavad paremaid töökohti. EPL, 13. juuni
<http://www.epl.ee/artikkel/294233>
- Kossar, K. (2005) Suvised kooolituskursused pakuvad kõige enam keeleõpet. Postimees, 14. juuni
<http://www.postimees.ee/210605/lisad/tegija/168811.php>
- Olesk, A. (2005) Euroliit tõstis iiri keele ametlikuks töökeeleks. Postimees, 15. juuni
<http://www.postimees.ee/160605/esileht/valisuudised/168924.php>
- Šmutov, M. (2005) Kooolinoored õppisid välismaal sallivust. Postimees, 8. juuli
http://www.postimees.ee/110705/tartu_postimees/uudised/170807.php
- Online (2005) Kolm soovitust. Postimees, 21. juuli
<http://www.postimees.ee/250705/lisad/suvi/171884.php>
- Valge, J. (2005) Eesti keele ülalpidamine on kallis. Postimees, 16. august
<http://www.postimees.ee/170805/esileht/arvamus/174268.php>
- Online (2005) Euroopa kooolides saab varsti eesti keeles õppida. EPL, 18. august
<http://www.epl.ee/artikkel/298706>
- Jänese, K. (2005) Ülikooli keelekeskuses saab õppida digitaalses keelestuudios. Postimees, 30. august
<http://www.postimees.ee/310805/esileht/siseuudised/175454.php>
- Väärtnõu, K. (2005) Tartu keeltekooolid pungitavad huvilistest. Postimees, 7. september
http://www.postimees.ee/080905/tartu_postimees/uudised/176236.php
- Juhtkiri (2005) Juhtkiri: Good-bye, Eesti! Postimees, 13. september
<http://www.postimees.ee/140905/esileht/arvamus/176834.php>
- Kübar, E. (2005) Eestikeelne doktoriõpe ähvardab kaduda. Postimees, 13. september
<http://www.postimees.ee/140905/esileht/siseuudised/176859.php>
- Olvet, T. (2005) Popimad huviringid täitusid mõne tunniga. Postimees, 20. september
<http://www.postimees.ee/230905/esileht/siseuudised/tallinn/177507.php>
- Kangilaski, J. (2005) Eesti teaduskeel ei ole ohustatud. Postimees, 23. september

<http://www.postimees.ee/240905/esileht/arvamus/177914.php>
 Nõu, K. (2005) Piiratud keelteoskus takistab tööle saamist. EPL, 3. oktoober
<http://www.epl.ee/artikkel/302019>
 Luik, R. (2005) Eestlased Euroopa keeltekatlas. Postimees, 8. oktoober
<http://www.postimees.ee/221005/lisad/arter/artiklid/179429.php>
 Online (2005) 21-aastane seikleja, polüglott, õppija. Postimees, 11. oktoober
<http://www.postimees.ee/121005/esileht/sport/179666.php>
 Saar, J. (2005) Tosin Tartu gümnasisti pusib hiina keelt õppida. Postimees, 24. oktoober
http://www.postimees.ee/251005/tartu_postimees/180913.php
 Makko, M. (2005) Valdav enamik maailmas kõneldavaid keeli ei jõua üle XXII sajandi künnise. EPL, 29. oktoober
<http://www.epl.ee/artikkel/304026>
 Online (2005) Euroliit lõi oma keelte jaoks eraldi kodulehekülje. EPL, 23. november
<http://www.epl.ee/artikkel/305821>
 Online (2005) Saksa koolitüdruk õppis eesti keele selgeks kahe kuuga. EPL, 23. november
<http://www.epl.ee/artikkel/305869>
 Dunn, G.M. (2005) Kui eestlane suhtleb inglise keeles. EPL, 26. november
<http://www.epl.ee/artikkel/306130>
 Feldberg, E. (2005) Jaapani keel: kerge ja keeruline. EPL, 26. november
<http://www.epl.ee/artikkel/306128>
 Aaviksoo, J. (2005) JAAK AAVIKSOO: Emakeel ja maailmateadus. EPL, 30. november
<http://www.epl.ee/artikkel/306378>
 Veidemann, R. (2005) Kangilaski: avatus on ellujäämise tingimus. Postimees, 5. detsember
<http://www.postimees.ee/061205/esileht/siseuudised/185162.php>
 Hint, M. (2005) MATI HINT: Inglise keel ei asenda haridust. EPL, 19. detsember
<http://www.epl.ee/artikkel/307738>
 Kivilo, H. (2006) Harri Kivilo - Võõrkeelte õppimisest. EPL, 6. jaanuar
<http://www.epl.ee/artikkel/308910>
 Luik, R. (2006) Eesti lapsed Brüsseli keelekümbelussvannis. Postimees, 7. jaanuar
<http://www.postimees.ee/140106/lisad/arter/artiklid/188065.php>
 Kangilaski, J. (2006) Jaak Kangilaski: Eesti teaduskeele jätkusuutlikkusest. EPL, 12. jaanuar
<http://www.epl.ee/artikkel/309331>
 Teder, R. (2006) Bürokratia: sõda inglise keelega. EPL, 18. jaanuar
<http://www.epl.ee/artikkel/333790>
 Makko, M. (2006) Kes ja kuidas hoolitseb emakeele tuleviku eest. EPL, 21. jaanuar
<http://www.epl.ee/artikkel/310146>
 Pruuli, T. (2006) Vastuseks heale keelehoidjale. Postimees, 9. veebruar
http://www.postimees.ee/100206/tartu_postimees/arvamus/191363.php
 Uldrich, H. (2006) Eesti tudengid välismaale õpetajaks. EPL, 13. veebruar
<http://www.epl.ee/artikkel/312060>
 Sõerunurk, S. (2006) Ülikoolid aitavad abituriente. EPL, 23. veebruar
<http://www.epl.ee/artikkel/313427>
 Pärn, U. (2006) Millal tasub kutsuda koolitaja firmasse? EPL, 24. aprill
<http://www.epl.ee/artikkel/318756>
 Veidemann, R. (2006) Saksa keel ja kultuur valmistuvad uueks tõusuks kõikjal, ka Eestis. Postimees, 25. aprill
<http://www.postimees.ee/260406/esileht/kultuur/199254.php>

- Rudi, H. (2006) Vabatahtlikuna välismaale tööle. Postimees, 25. aprill
<http://www.postimees.ee/020506/lisad/tegija/199283.php>
- Online (2006) USA sõdurid saavad raha võõrkeelte oskuse eest. EPL, 20. mai
<http://www.epl.ee/artikkel/321184>
- Reps, M. (2006) Mailis Reps; Uue õppekava kaitseks. Postimees, 23. mai
<http://www.postimees.ee/190606/esileht/arvamus/202715.php?r>
- Online (2006) Tallinna ülikool panustab ingliskeelsele õppele. EPL, 30. mai
<http://www.epl.ee/artikkel/322227>
- Online (2006) Ainekavade tööversioonid said avalikuks. EPL, 1. juuni
<http://www.epl.ee/artikkel/322399>
- Suu, S. (2006) Vabatahtliku töö võõral maal avarab silmaringi. Postimees, 20. juuni
<http://www.postimees.ee/260706/lisad/tegija/206405.php>
- Sõerunurk, S., Tigasson, K.-R. (2006) Sõda õppekavade ümber: radikaalsed uuendajad versus stagnandid. EPL, 21. juuni
<http://www.epl.ee/artikkel/324126>
- Sõerunurk, S. (2006) Ekspert: inglise keel ei sobi esimeseks võõrkeeleks. EPL, 28. juuni
<http://www.epl.ee/artikkel/324557>
- Online (2006) Ladina keel tuuakse käiku eurospiigi kõrvale. EPL, 07. juuli
<http://www.epl.ee/artikkel/325378>
- Kaagjärv, L. (2006) Kas keeleseadus ei toimi? Postimees, 10. juuli
http://www.postimees.ee/120706/tartu_postimees/arvamus/208736.php
- Raun, A. (2006) PM online lugejad paneks koolis enim rõhku eesti keele õpetamisele. Postimees, 17. juuli
<http://www.postimees.ee/180706/esileht/siseuudised/209714.php>
- Online (2006) Riigiametnikud prantsuse keele kursustele. EPL, 21. juuli
<http://www.epl.ee/artikkel/326639>
- Roosna, M. (2006) Rene Mandris on peidus pisike polüglott. EPL, 24. juuli
<http://www.epl.ee/artikkel/326814>
- Online (2006) Suveülikool toob Eestisse Itaalia keele- ja kirjandusteadlased. EPL, 31. juuli
<http://www.epl.ee/artikkel/327434>
- Juske, A. (2006) Ants Juske: Inglise keel pole ainus võõrkeel. EPL, 7. august
<http://www.epl.ee/artikkel/350022>
- Online (2006) Valitsusliikmed räägivad 2 – 4 võõrkeelt. EPL, 24. august
<http://www.epl.ee/artikkel/351967>
- Online (2006) Savisaarel on suus kolm võõrkeelt. Postimees, 24. august
<http://www.postimees.ee/020906/esileht/siseuudised/214600.php>
- Masing, K. (2006) TÜ tähistab Soome keele ja kultuuri professuuri asutamist. EPL, 5. september
<http://www.epl.ee/artikkel/353461>
- Masing, K. (2006) Vene keel tõrjub koolis saksa keele tahaplaanile. EPL, 11. september
<http://www.epl.ee/artikkel/354222>
- Koch, T. (2006) Otsime ideaalset presidenti. Leitud. Postimees, 16. september
<http://www.postimees.ee/180906/esileht/siseuudised/218328.php>
- Liiv, S. (2006) Suliko Liiv: Kas eesti keel hääbumas? EPL, 21. september
<http://www.epl.ee/artikkel/355606>
- Online (2006) Vilnius hakkavad trollibussid sõitmise ajal õpetama võõrkeeli. EPL, 22. september
<http://www.ep.ee/artikkel/355788>
- Rannamäe, K. (2006) Valiti aasta keeleõpetaja- ja õppijad. EPL, 27. september

<http://www.epl.ee/artikkel/356513>

Kübar, E. (2006) Koolis õpitavate võõrkeelte valik sõltub õpetajatest ja asukohast. Postimees, 30. september

http://www.postimees.ee/011206/esileht/olulised_teemad/tarbija24/too/231882.php

Online (2006) Tallinnas kogunevad NATO keeleeksperdid. Postimees, 2. oktoober

<http://www.postimees.ee/021006/esileht/siseuudised/221050.php>

Päärt, V. (2006) Keeltekool käivitas Skype abil kaugõppe. Postimees, 13. oktoober

http://www.postimees.ee/131006/esileht/olulised_teemad/tarbija24/kasu/223098.php

Raun, A. (2006) Keskerakond soovib keeleelõnu osas hoogu maha võtta. Postimees, 17. oktoober

<http://www.postimees.ee/171006/esileht/siseuudised/223776.php>

Rannamäe, K. (2006) Ametnikud hakkavad Araabia keelt õppima. EPL, 18. oktoober

<http://www.epl.ee/artikkel/359210>

Esseed (2006) Eesti tulevik euroopas on meie endi kättes. Postimees, 23. oktoober

<http://www.postimees.ee/231006/lisad/euro/esseed/224767.php>

Lõhmus, A. (2006) Murelikud vanaemad, kes ei oska lastelaste keelt. Postimees, 18. november

<http://www.postimees.ee/181106/esileht/siseuudised/229433.php>

Jänese, K. (2006) E-õpe teeb tudengist oma aja peremehe. Postimees, 20. november

http://tartu.postimees.ee/201106/tartu_postimees/229591.php

Masing, K. (2006) Kender: Eesti keel ja kudumine - kumb kaob varem. EPL, 22. november

<http://www.epl.ee/artikkel/363729>

Masing, K. (2006) Tallinna taksojuhid saavad neljakeelse vestmiku. EPL, 23. november

<http://www.epl.ee/artikkel/363909>

Rohtla, E. (2006) Noored kogesid Europarlamendi liikme tööd. Postimees, 1. detsember

<http://www.postimees.ee/300906/esileht/siseuudised/220756.php>

Online (2006) San Francisco Chronicle Inglise keel on saamas EL-i lingua franca'ks. EPL, 11. detsember

<http://www.epl.ee/artikkel/366021>

Jänese, K. (2006) Noored panevad end välismaal proovile. Postimees, 14. detsember

http://www.postimees.ee/141206/tartu_postimees/234184.php?r

Laurisaar, R. (2006) Pent Nurmekund keeleteaduse filantroop. EPL, 16. detsember

<http://www.epl.ee/artikkel/366890>

Hein, I.-K. (2007) Võõrkeele õppimine blokeerib emakeele. Postimees, 19. jaanuar

<http://www.postimees.ee/190107/esileht/meelelahutus/240134.php>

Mõttus, K. (2007) Abituriendid eelistavad inglise keele riigieksamit. Postimees, 25. jaanuar

<http://www.postimees.ee/250107/esileht/siseuudised/241163.php>

Hännile, U. (2007) Õpilaste huvi vene keele vastu kasvab. Postimees, 07. veebruar

<http://www.postimees.ee/170207/esileht/siseuudised/245503.php>

Kamps, M. (2007) Air France hakkab lennureisijatele võõrkeeli õpetama. Postimees, 17. veebruar

http://www.postimees.ee/170207/esileht/olulised_teemad/tarbija24/reis/245518.php

Kivilo, M. (2007) Vastukaja. Kas vene keele ei saa. Postimees, 26. märts

<http://www.postimees.ee/260307/esileht/arvamus/251865.php>

Schultz, U. (2007) Triibuline kuub, neli keelt sees. Postimees, 11. aprill

<http://www.postimees.ee/110407/esileht/kultuur/254509.php>

Paavle, S. (2007) Rahvaulikool värskendab reisijate keeleoskust. Postimees, 13. aprill

http://www.postimees.ee/130407/tartu_postimees/254918.php

Koorits, V. (2007) Teadlased kardavad inglise keele pealetungi. Postimees, 17. aprill

<http://www.postimees.ee/170407/esileht/siseuudised/255573.php>

Rannamäe, K. (2007) Teadlased kardavad inglise keele pealetungi. EPL, 17. aprill
<http://www.epl.ee/artikkel/382309>

Šmutov, M. (2007) President Ilves õpib prantsuse keelt. Postimees, 18. aprill
<http://www.postimees.ee/180407/esileht/siseuudised/255803.php>

Rannamäe, K. (2007) President Ilves õpib prantsuse keelt. EPL, 18. aprill
<http://www.epl.ee/artikkel/382470>

Kangur, M. (2007) Eesti keeleõppijaid võib eksootiline jaapani keel. EPL, 25. aprill
<http://www.epl.ee/artikkel/383352>

Online (2007) Võõrkeelehuvisi tahetakse tunnustada. Postimees, 28. mai
http://www.postimees.ee/280507/tartu_postimees/uudised/263015.php

Otti, K. (2007) Tallinn otsib atleetlikku ja keeleoskajat Vana Toomast. Postimees, 8. juuni
<http://www.postimees.ee/080607/esileht/siseuudised/tallinn/265167.php>

Paavle, S. (2007) Sõbrad ja kaunis loodus innustavad usinalt õppima. Postimees, 22. juuni
http://www.postimees.ee/220607/tartu_postimees/268026.php

Online (2007) Lõviosa hiina pilootidest valdab inglise keelt ohtlikult vähe. Postimees, 22. juuni
<http://www.postimees.ee/220607/esileht/valisuudised/268058.php>

Tiks, O. (2007) Taani koolid lähevad osaliselt inglise keelele üle. Postimees, 22. juuni
<http://www.postimees.ee/220607/esileht/valisuudised/268223.php>

Rand, E. (2007) Taani koolides võetakse õppekeeleks inglise keel. EPL, 22. juuni
<http://www.epl.ee/artikkel/390837>

Online (2007) EL kutsub noori tõlke praktikale. Postimees, 5. juuli
http://www.postimees.ee/050707/esileht/olulised_teemad/tarbija24/too/toopakkumised/270681.php

Katskovski, E. (2007) Turistid kiidavad Tallinna teenindajate keeleoskust. EPL, 11. juuli
<http://www.arileht.ee/?artikkel=392663>

Rudi, H. (2007) Riik hakkab välisstudengite keeleoskust kontrollima. Postimees, 19. juuli
<http://www.postimees.ee/190707/esileht/siseuudised/273071.php>

Jänese, K. (2007) Keele õpetamine on ka välispoliitika osa. Postimees, 1. august
http://www.postimees.ee/010807/tartu_postimees/274893.php

Kamps, M. (2007) Suurbritanniasse suunduvad võõrtöölised peavad oskama inglise keelt. Postimees, 9. september
<http://www.postimees.ee/090907/esileht/valisuudised/281931.php>

Tiks, O. (2007) Euroopa konkurentsivõimet ähvardavad aeglased arengud hariduses. Postimees, 4. oktoober
<http://www.postimees.ee/041007/lisad/euro/287311.php>

Tiit, E.-M. (2007) Ene-Margit Tiit: riigeksamitest ja lävenditest statistiku pilguga. Postimees, 11. oktoober
<http://www.postimees.ee/111007/esileht/arvamus/288574.php>

Meier, J. (2007) Dialoog üllitab keelemapi. Postimees, 15. oktoober
http://www.postimees.ee/151007/tartu_postimees/uudised/289323.php

Tiks, O. (2007) Putin: karud õpivad ju tsirkuses jalgrattagagi sõitma. Postimees, 18. oktoober
<http://www.postimees.ee/181007/esileht/valisuudised/290217.php>

Rand, E. (2007) Koolitajad ennustavad vene keele populaarsuse tõusu. EPL, 29. oktoober
<http://www.epl.ee/artikkel/405703>

Rand, E. (2007) Vitsut: inglise keele kasutuselevõtmine turgutaks langevat majandust. EPL, 19. november
<http://www.epl.ee/artikkel/408369>

Jänese, K. (2007) Võõrkeel ähvardab kõrgkoolides võimu võtta. Postimees, 26. november

http://www.postimees.ee/261107/tartu_postimees/uudised/297787.php

Online (2007) Postimees onlinele saadetud hiilivas tasulise põhihariduse näiteid. Postimees, 27. november

<http://www.postimees.ee/271107/esileht/siseuudised/298024.php>

Känd, I. (2007) Ivo Känd: haridus - elementaarne või elitaarne? Postimees, 27. november

<http://www.postimees.ee/271107/esileht/arvamus/298010.php>

Meier, J. (2007) Gümnasist ja koolijüts lähevad peagi eraldi kooli. Postimees, 28. november

http://www.postimees.ee/281107/tartu_postimees/uudised/298212.php

Pau, M. (2007) Kas osa põhiharidusest võiks olla mingitel juhtudel tasuline. Postimees, 30. november

http://www.postimees.ee/301107/tartu_postimees/arvamus/298685.php

Talvet, J. (2007) Jüri Talvet: mis keeles meil tuleks oma kodu hoida. Postimees, 4. detsember

http://www.postimees.ee/041207/tartu_postimees/arvamus/299360.php

Olesk, P. (2007) Peeter Olesk: kas keel või rahu. Postimees, 14. detsember

http://www.postimees.ee/141207/tartu_postimees/arvamus/301353.php

10. Lisad

Lisa 1: Kodeerimisleht

1.1. Järjekorra number

1.2. Pealkiri

1.3. väljaanne

1.4. Ilmumise kuupäev (dd:mm:yyyy)

1.5. Rubriik

1.Siseuudis

2.Välisuudis

3.Arvamus

4. Lisad

5. sport

6. majandus

7. juhtkiri

8. kultuur

9. meelelahutus

10. muu

1.6. autor

1.ajakirjanik/meediakanal

2.arvamusliider (inimene, kes tihti väljaandes erinevatel teemadel sõna võtab)

3.ekspert (keeleinimene, professor)

4.õpetaja/keeltekooli töötaja (õpetajad, keeltekooside juhatajad ja õpetajad)

5.mõni muu avaliku elu tegelane (muidu tuntud inimene)

6. muu

1.7. Allikas

1.Ajakirjanik/Meediakanal

2.Aravusliider (inimene, kes tihti väljaandes erinevatel teemadel sõna võtab)

3.Ametnik (poliitikud)

4. Ekspert (keeleinimesed, professorid)
5. mõni muu avaliku elu tegelane (muidu tuntud inimene)
6. õpetaja/keeltekeel (koolide õpetajad, keeltekeelide juhatajad ja õpetajad)
7. uuring
8. välismeedia
9. muu (nt. lapsevanem või keegi, kes ei ole avaliku elu tegelane)

1.8. Keele nimetus pealkirjas

1. inglise
2. vene
3. saksa
4. prantsuse
5. soome
6. jaapani
7. muu

1.9. Tonaalsus mitmekeelsuse suhtes

1. Negatiivne
2. Pigem negatiivne
3. Neutraalne
4. Pigem positiivne
5. positiivne

1.10. millisest keelest/keeltest on juttu/milliseid mainitakse

1. inglise keel
2. saksa keel
3. vene keel
4. prantsuse keel
5. soome keel
6. rootsi keel
7. hispaania keel
8. teised keeled

9. eksootilised keeled

1.11. Aktuaalsed teemad

1. Inglise keele liigne olulisus
2. Põhikoolis ja gümnaasiumis õpitavad võõrkeeled
3. mitmekeelsus
4. keele õppimine väljaspool üldhariduskooli
5. keeleoskus
6. muu

1.12. Võõrkeele valdamise olulisuse põhjus

1. Töötamise kontekst
2. Reisimine
3. Huvi kultuuri ja keele vastu
4. Haritud inimese tunnus
5. muu

Lisa 2: Täidetud kodeerimistabel

nr	pealkiri	Väljaanne	kuupäev	Rubriik	autor	allikas	Keel pealkirjas	tonaalsus	keeled	teemad	Olulisuse põhjus
1	Tehiskeel esperanto unistab uuest ärkamisest	Postimees	19.01.2004	1	1	3	7	5	7 1	1	4
2	Õpilased eelistavad eksamitest inglise keelt	Postimees	30.01.2004	1	1	3	1	2	1	1 2	5
3	Pooled taotlejad loobusid eurotööle kandideerimisest	Postimees	5.02.2004	6	1	3	-	2	-	5	1

4	Inglise keel seljatab muud võõrkeeled Jüri Saar	Postimees	12.02.2004	1	1	4 6	1	5	1 2 3 4 7	1	4
5	Võõrkeel tähendab üha rohkem inglise keelt	Postimees	12.02.2004	1	1	4 6	1	5	1 2 3 4	1	4
6	Keelte vikerkaar	Postimees	16.02.2004	3	1	1	-	5	1 2 3 4 5 6 7	1	4
7	Prantsuse koolilapsed ei oska inglise keelt	Postimees	8.03.2004	2	1	7	1	4	1	4	-
8	Rahvuspürlikud mõtted emakeelepäevaks	Postimees	13.03.2004	3	5	-	-	3	1	1	-
9	Soome õpilased tahavad hüljata rootsi keele	Postimees	17.03.2004	2	1	-	7	4	5 6	4	-
10	Võõrkeeleoskuse tunnistus	Postimees	27.04.2004	4	1	6	-	3	-	5	1
11	2 küsimust Tõnu Tenderile	Postimees	15.05.2004	3	3	-	-	5	8	1	-
12	Üliõpilaskandidaate tõmbavad arstiteadus ja inglise keel Anneli	Postimees	3.07.2004	1	1	6	1	3	1	1	-
13	Kommentaari: Tõlgid ei saa kõike ära teha	Postimees	29.07.2004	2	1	-	-	5	1 2 3 4 5 8	5	-
14	Repliik: keeleturismilinnas!?	Postimees	16.08.2004	3	1	-	-	4	1	5	1
15	Firma aitab võõrkeelt	Postimees	7.09.2004	4	1	6	-	5	1	5	1

	õppida								8		
16	Eesti keel maailma: utoopia või kohustus?	Postimees	16.09.2004	3	3	-	-	5	-	6	-
17	Vilniuse ülikool saab eesti keele kabineti	Postimees	1.10.2004	1	1	-	-	4	8	6	-
18	Keeltekoolid pakuvad õpet ka gurmaanidele	Postimees	06.10.2004	4	1	6	-	5	-	4	-
19	Keeleõppesoov pani tudengid paaridesse	Postimees	07.10.2004	1	1	6	-	5	12 8	5	-
20	Kivilinna koolilapsed õpivad keeli uutes uhketes klassides	Postimees	8.11.2004	1	1	3 6	-	3	12 34 5	2	-
21	Inglise keele kõnelejaid võib peagi olla 3 miljardit	Postimees	9.12.2004	2	1	7	1	4	14 89	1	-
22	Abituriendid valisid enim võõrkeeleeksam i	Postimees	31.01.2005	18	1	3 6	-	2	12 34	2	-
23	Ring tõmbub koomale	Postimees	1.02.2005	3	?	-	-	3	-	6	-
24	Pooled euroopa lapsed õpivad vähemalt ühte võõrkeelt	Postimees	11.02.2005	4	1	8	-	4	12 34 7	1 4	-
25	Eliitkoolid on defitsiidiaja pärand	Postimees	22.02.2005	3	2	-	-	3	-	2	-
26	Milline kool sobib eestile kõige paremini?	Postimees	17.03.2005	3	3	-	-	3	-	2	-
27	Keeleteadlased soovivad ELi töökeeleks ka	Postimees	10.05.2005	1	1	8	-	5	12	3	-

	mõnda slaavi keelt								4 8		
28	Riigiamet jääb võõrkeeltega hätta	Postimees	04.06.2005	1	1	3	-	5	-	5	1
29	Suvised koolituskursused pakuvad kõige enam keeleõpet	Postimees	14.06.2005	4	1	6	-	5	1 2 3 5 8	4	-
30	Euroliit tõstis iiri keele ametlikuks töökeeleks	Postimees	15.06.2005	2	1	8	7	5	8	3	1
31	Koolinoored õppisid välismaal sallivust	Postimees	8.07.2005	1x	1	6	-	4	1	4	3
32	Kolm soovitust	Postimees	21.07.2005	4	1	-	-	4	-	4	2
33	Eesti keele ülalpidamine on kallid	Postimees	16.08.2005	3	2	-	-	3	1	1	-
34	Ülikooli keelekeskuses saab õppida digitaalses keelestuudios	Postimees	30.08.2005	1	1	6	-	4	-	4	-
35	Tartu keeltekoolid pungitavad huvilistest	Postimees	7.09.2005	1x	1	6	-	5	-	4	-
36	Juhtkiri: Good-bye, Eesti!	Postimees	13.09.2005	7	1	-	-	2	1	1	-
37	Eestikeelne doktoriõpe ähvardab kaduda	Postimees	13.09.2005	1	1	3	-	2	1	1	-
38	Popimad huviringid täitusid mõne tunniga	Postimees	20.09.2005	1	1	6	-	5	1 7	4	-
39	Eesti teaduskeel	Postimees	23.09.2005	3	2	-	-	4	1	1	4

	ei ole ohustatud										
40	Eestlased Euroopa keeltekatlas	Postimees	8.10.2005	4	1	3 6	-	5		5	1
41	21-aastane seikleja, polüglott, õppija	Postimees	11.10.2005	4	1	5	-	5	1 2 3 4 5	5	3
42	Tosin Tartu gümnasisti pusib hiina keelt õppida	Postimees	24.10.2005	18	1	6	7	5	9	2	-
43	Kangilaski: avatus on ellujäämise tingimus	Postimees	5.12.2005	1	2	2	-	5	1 2 3 4 7	5	4
44	Eesti lapsed Brüsseli keelekümbelusva nnis	Postimees	7.01.2006	4	1	6	-	4	1 4 8	2	-
45	Vastuseks heale keelehoidjale	Postimees	9.02.2006	38	5	-	-	3	1	1	-
46	Saksa keel ja kultuur valmistuvad uueks tõusuks kõikjal, ka Eestis	Postimees	25.04.2006	8	2	3 6	3	5	2	3	4
47	Vabatahtliku na välismaale tööle	Postimees	25.04.2006	4	1	3	-	4	-	4	1
48	Mailis Reps; Uue õppekava kaitseks	Postimees	23.05.2006	3	5	-	-	3	-	2	-
49	Vabatahtliku töö võõral maal avardab silmaaringi	Postimees	20.06.2006	4	6	-	-	3	1	4	2 3

50	Kas keeleseadus ei toimi?	Postimees	10.07.2006	3x	6	-	-	3	-	6	-
51	PM online lugejad paneks koolis enim rõhku eesti keele õpetamisele	Postimees	17.07.2006	1	1	7	-	4	-	2	-
52	Savisaarel on suus kolm võõrkeelt	Postimees	24.08.2006	1	1	7	-	5	1 2 3 5	5	1
53	Otsime ideaalset presidenti. Leitud	Postimees	16.09.2006	1	1	-	-	5	-	5	1
54	Koolis õpitavate võõrkeelte valik sõltub õpetajatest ja asukohast	Postimees	30.09.2006	1	1	3 6	-	5	-	2	-
55	Tallinnas kogunevad NATO keeleeksperdid	Postimees	2.10.2006	1	1	-	-	3	-	6	-
56	Keeltekoos käivitas Skype abil kaugõppe	Postimees	13.10.2006	4	1	6	-	5	1 8	4	-
57	Keskerakond soovib keeleelnu osas hoogu maha võtta	Postimees	17.10.2006	1	1	3	-	3	-	1	-
58	Eesti tulevik euroopas on meie endi kätes	Postimees	23.10.2006	4	6	-	-	3	-	1	-
59	Murelikud vanaemad, kes ei oska lastelaste keelt	Postimees	18.11.2006	1	1	9	-	4	6	5	-
60	E-õpe teeb tudengist oma aja peremehe	Postimees	20.11.2006	1x	1	6	-	5	-	4	-

61	Noored kogesid Europarlamendi liikme tööd	Postimees	1.12.2006	4	1	9	-	3	1 4	4	-
62	Noored panevad end välismaal proovile	Postimees	14.12.2006	18	1	3	-	4	-	4	-
63	Võõrkeele õppimine blokeerib emakeele	Postimees	19.01.2007	9	1	7	-	5	17	4	-
64	abituriendid eelistavad inglise keele riigieksamit	Postimees	25.01.2007	1	1	6	1	4	12 3	1	-
65	Õpilaste huvi vene keele vastu kasvab	Postimees	07.02.2007	1	1	6	-	5	12 37 9	4	-
66	Air France hakkab lennureisijatele võõrkeeli õpetama	Postimees	17.02.2007	4	1	8	-	5	-	4	-
67	Vastukaja	Postimees	26.03.2007	3	6	-	-	4	23	2	-
68	Triibuline kuub, neli keelt sees	Postimees	11.04.2007	8	3	-	-	5	68	6	-
69	Rahvaülikool värskendab reisijate keeleoskust	Postimees	13.04.2007	18	1	6	-	5	13 45 78 9	4	2
70	Teadlased kardavad inglise keele pealetungi	Postimees	17.04.2007	1	1	4	1	2	1	1	-
71	President Ilves õpib prantsuse keelt	Postimees	18.04.2007	1	1	-	4	5	4	4	1

72	Võõrkeelehuvili si tahetakse tunnustada	Postimees	28.05.2007	1x	1	3	-	5	-	5	-
73	Tallinn otsib atleetlikku ja keeleoskajat Vana Toomast	Postimees	8.06.2007	1	1	-	-	5	12 3 5	3	1
74	Sõbrad ja kaunis loodus innustavad usinalt õppima	Postimees	22.06.2007	1x	1	6	-	5	1	4	-
75	Lõviosa hiina pilootidest valdab inglise keelt ohtlikult vähem	Postimees	22.06.2007	2	1	8	1	4	1	4	1
76	Taani koolid lähevad osaliselt inglise keelele üle	Postimees	22.06.2007	2	1	1	1	1	18	1 4	-
77	EL kutsub noori tõlke praktikale	Postimees	5.07.2007	4	1	3	-	4	14	4	1
78	Riik hakkab välisstudengite keeleoskust kontrollima	Postimees	19.07.2007	1	1	3	-	4	8	6	-
79	Keele õpetamine on ka välispoliitika osa	Postimees	1.08.2007	1x	1	3 6	1	5	8	5	-
80	Suurbritanniasse suunduvad võõrtöölised peavad oskama inglise keelt	Postimees	9.09.2007	2	1	8	1	4	1	4	1
81	Euroopa konkurentsivõi met ähvardavad aeglased arengud hariduses	Postimees	4.10.2007	4	1	7	-	5	-	1	-
82	Ene-Margit Tiit: riigieksamitest	Postimees	11.10.2007	3	4	-	-	4	-	2	-

	ja lävenditest statistiku pilguga									4 5	
83	Dialoog üllitab keelemapi	Postimees	15.10.2007	1x	1	3	-	5	-	3	-
84	Putin: karud õpivad ju tsirkuses jalgrattagagi sõitma	Postimees	18.10.2007	2	1	8	-	5	1 2 4	4	1
85	Võõrkeel ähvardab kõrgoolides võimu võtta	Postimees	26.11.2007	1x	1	4 6	-	2	1	1	-
86	Postimees onlinele saadetud hiilivas tasulise põhihariduse näiteid	Postimees	27.11.2007	10	1	7	-	3	-	4	-
87	Ivo Känd: haridus - elementaarne või elitaarne?	Postimees	27.11.2007	3	6	-	-	3	-	2 4	-
88	Gümnasist ja koolijüts lähevad peagi eraldi kooli	Postimees	28.11.2007	1x	1	3 6	-	5	1 2	1	-
89	Kas osa põhiharidusest võiks olla mingitel juhtudel tasuline	Postimees	30.11.2007	1x	1	2 3 6	-	3	-	2 4	-
90	Jüri Talvet: mis keeles meil tuleks oma kodu hoida	Postimees	4.12.2007	3x	3	-	-	2	1 3 7	1	4
91	Peeter Olesk: kas keel või rahu	Postimees	14.12.2007	3	2	-	-	3	1	1	-
nr	pealkiri	Väljaanne	kuupäev	ž	au	All	Keel pealkir	ton aals	ke	Te	Olulisuse põhjus

							jas	us			
92	Õpilased eelistavad eksamitest inglise keelt	EPL	30.01.2004	1	1	3	1	3	1 3 4	2	-
93	inglise keel seljatab muud võõrkeeled,	EPL	12.02.2004	1	1	1	1	5	1 2 3 4	1	-
94	Juhtikiri vähemalt kaks võõrkeelt	EPL	16.02.2004	7	1	3	-	5	-	1	-
95	Euroliit ahvatleb prantsuse keelt õppima	EPL	13.04.2004	1	1	1	4	5	1 4	4	1
96	Prantsuse keele kaitseks	EPL	15.04.2004	3	4	-	4	5	1 2 4	1 4	4
97	Parim tulemus prantsuse keeles	EPL	20.07.2004	1	1	3	4	5	1 4	2 4	-
98	Nutikad õpivad kempsus võõrkeeli	EPL	30.07.2004	1	1	9	-	3	1 2 5	4	-
99	Euroliit ootab hea keeleoskusega noori praktikale	EPL	25.8.2004	1	1	3	-	4	-	4	1
100	võõrkeelteõppija aju muutub teistsuguseks	EPL	18.10.2004	2	1	7	-	4	-	4	-
101	Kaarel Tarand: Soome keel sisse, vene keel välja	EPL	22.10.2004	3	2	-	2 5	4	1 2 3 4 5 6	2 3	-
102	Ilona Martson: vene keel ei tohi koolitunnist kaduda	EPL	28.10.2004	3	4	-	2	5	1 2 3 4 5 6	2 3	-
103	Pooled linnaosavanemad ei oska vene	EPL	20.11.2004	1	1	7	2	5	3	5	1

	keelt										
104	Alaska koolilapsed õpivad vene keeles	EPL	03.02.2005	2	1	8	2	4	13 9	4	-
105	Mida on vaja, et võõrkeele õppimine õnnestuks?	EPL	15.02.2005	3	4	-	-	5	-	4	-
106	Keskfond aitab võõrkeele selgeks saada	EPL	15.02.2005	1	4	-	-	5	12 34 78 9	4	-
107	Kütermani keeltekoool koolitab võõrkeeltes suhtlejaks	EPL	15.02.2005	6	4	-	-	5	-	4	-
108	Tallinna keeltekoool õpetab 14 võõrkeelt	EPL	15.02.2005	6	4	-	-	5	-	4	-
109	Tõnu Tender: Millist võõrkeelt õppida esimesena?	EPL	03.03.2005	3	3	-	-	5	12 34	1	-
110	Eesti õpilased peavad vene keelt üha olulisemaks	EPL	30.03.2005	1	1	6	2	5	12 34	2	-
111	Jaapan toetab Tallinna Ülikooli jaapani keele õpet	EPL	26.05.2005	1	1	3	6	5	9	3	-
112	Keeleoskajad eestivene noored napsavad paremaid töökohti	EPL	13.06.2005	1	1	7	-	5	23	5	
113	Euroopa koolides saab varsti eesti	EPL	18.08.2005	2	1	1	-	5	14 8	6	

	keeles õppida										
114	Piiratud keelteoskus takistab tööle saamist	EPL	3.10.2005	1	1	6	-	5	15 6 8	5	
115	Valdav enamik maailmas kõneldavaid keeli ei jõua üle XXII sajandi künnise	EPL	29.10.2005	3	4	-	-	3	-	1 3	-
116	Euroliit lõi oma keelte jaoks eraldi kodulehekülje	EPL	23.11.2005	1	1	3	-	5	-	3	-
117	Saksa koolitüdruk õppis eesti keele selgeks kahe kuuga	EPL	23.11.2005	4	1	9	-	5	8	6	3
118	Kui eestlane suhtleb inglise keeles	EPL	26.11.2005	4	4	-	1	4	1	5	-
119	Jaapani keel: kerge ja keeruline	EPL	26.11.2005	1	4	-	6	5	9	4	-
120	JAAK AAVIKSOO: Emakeel ja maailmateadus	EPL	30.11.2005	3	2	-	-	5	1	1	-
121	MATI HINT: Inglise keel ei asenda haridust	EPL	19.12.2005	3	3	-	1	5	12 3	1	4
122	Harri Kivilo - Võõrkeelte õppimisest	EPL	6.01.2006	3	5	-	-	5	13	4	4
123	Jaak Kangilaski: Eesti teaduskeele jätkusuutlikkusest	EPL	12.01.2006	3	2	-	-	5	12	1	-
124	Bürokraatia:	EPL	18.01.2006	1	1	-	1	5	13	1	-

	sõda inglise keelega										
125	kes ja kuidas hoolitseb emakeele tuleviku eest	EPL	21.01.2006	3	1	-	-	4	13 5	1	-
126	Eesti tudengid välismaale õpetajaks	EPL	13.02.2006	1	1	6	-	4	12 4	4	1
127	Ülikoolid aitavad abituriente	EPL	23.02.2006	1	1	6	-	4	12	4	-
128	Millal tasub kutsuda koolitaja firmasse?	EPL	24.04.2006	4	3	-	-	5	-	4	1
129	USA sõdurid saavad raha võõrkeelte oskuse eest	EPL	20.05.2006	2	1	8	-	4	19	4	1
130	Tallinna ülikool panustab ingliskeelsele õppele	EPL	30.05.2006	1	1	3	1	2	1	1	-
131	Ainekavade tööversioonid said avalikuks	EPL	1.06.2006	1	1	3	-	3	-	2	-
132	sõda õppekavade ümber: radikaalsed uuendajad versus stagnandid	EPL	21.06.2006	1	1	3	-	3	-	2	-
133	Ekspert: inglise keel ei sobi esimeseks võõrkeeleks	EPL	28.06.2006	1	1	4	1	5	12 34	1	-
134	Ladina keel tuuakse käiku eurospiigi kõrvale	EPL	07.07.2006	2	1	3	7	5	8	1	-

135	Riigiametnikud prantsuse keele kursustele	EPL	21.07.2006	1	1	3	4	5	4	4	1
136	Rene Mandris on peidus pisike polüglott	EPL	24.07.2006	5	1	5	-	5	12 3 4 5	4	-
137	Suveülikool toob Eestisse Itaalia keele- ja kirjandusteadlased	EPL	31.07.2006	1	1	3	7	3	8	6	-
138	Ants Juske: Inglise keel pole ainus võõrkeel	EPL	7.08.2006	3	2	-	1	5	12 3 4 8	1	4
139	Valitsusliikmed räägivad 2 – 4 võõrkeelt	EPL	24.08.2006	1	1	1	-	5	12 3 5	5	1
140	TÜ tähistab Soome keele ja kultuuri professuuri asutamist	EPL	5.09.2006	1	1	3	5	3	5	3	-
141	Vene keel tõrjub koolis saksa keele tahaplaanile	EPL	11.09.2006	1	1	4 6	2 3	5	2 3	2	-
142	Suliko Liiv: Kas eesti keel hääbumas?	EPL	21.09.2006	3	5	-	-	5	12 3 4	1	-
143	Vilniuses hakkavad trollibussid sõitmise ajal õpetama võõrkeeli	EPL	22.09.2006	1	1	8	-	4	-	4	-
144	Valiti aasta keeleõpetaja- ja õppijad	EPL	27.09.2006	1	1	3	-	5	15 8	4	-
145	Ametnikud hakkavad Araabia keelt õppima	EPL	18.10.2006	1	1	3	7	5	3 6 7 8 9	3	1

146	Kender: Eesti keel ja kudumine - kumb kaob varem	EPL	22.11.2006	1	1	-	-	5	-	1	-
147	Tallinna taksojuhid saavad neljakeelse vestmiku	EPL	23.11.2006	1	1	3	-	5	13 5	5	1
148	San Francisco Chronicle Inglise keel on saamas EL-i lingua franca'ks	EPL	11.12.2006	1	1	5 8	1	2	14 8	1	-
149	Pent Nurmekund keeleteaduse filantroop	EPL	16.12.2006	4	1	4	-	5	-	5	-
150	Teadlased kardavad inglise keele pealetungi	EPL	17.04.2007	1	1	1	1	5	1	1	-
151	President Ilves õpib prantsuse keelt	EPL	18.04.2007	1	1	1	4	5	4	4	1
152	Eesti keeleõppijaid võlub eksootiline jaapani keel	EPL	25.04.2007	1	1	6	6	5	8 9	4	-
153	Taani koolides võetakse õppekeeleks inglise keel	EPL	22.06.2007	2	1	1	1	2	18	1	-
154	Turistid kiidavad Tallinna teenindajate keeleoskust	EPL	11.07.2007	4	1	7	-	5	1	5	1
155	Koolitajad ennustavad vene keele populaarsuse	EPL	29.10.2007	1	1	6	2	5	3	4	-

	tõusu										
156	Vitsut: inglise keele kasutuselevõtmise turgutaks langevat majandust	EPL	19.11.2007	1	1	3	1	2	1	1	1

Lisa 3: Keeltekoolides õpetatavad keeled

tabel 10 – Keeltekoolides õpetatavad keeled

Kool	inglise	vene	saksa	prantsuse	hispaania	soome	italia	muud
TEA keeltekool	+	+	+	+	+	+	+	jaapani, hiina, araabia, türgi, läti, portugali, rootsi
Studio Lingua	+	+	+	+	+	+	+	araabia, norra, rootsi, portugali, jaapani
Multilingua Keelekeskus	+	+	+	+	+	+	+	hollandi, portugali, norra, taani, rootsi
Tallinna Võõrkeelekeskus	+	+	+	+	+	+	+	hiina, rootsi, jaapani, norra, taani
Tallinna Keeltekool	+	+	+	+	+	+	+	hiina, jaapani, rootsi, taani, tai
Generum OÜ	+	+	+	+	+	+	+	läti, türgi, rootsi, norra
Dialoog	+	+	+	+	+	+	+	rootsi, norra, taani, läti
Mainori Keelekeskus	+	+	+	+	+	+	+	rootsi, läti, uus-kreeka, taani
Tartu	+	+		+	+	+	+	hollandi, araabia,

Rahvaülikool								portugali, rootsi
T&T Keelestudio	+	+	+	+	+	+	+	portugali, rootsi, taani
ENCORE Erakool	+	+	+	+		+	+	rootsi, jaapan, hiina
Mare Mandre Erakool	+	+	+	+	+	+	+	rootsi, norra
Tartu Keeltekool	+	+	+		+	+		rootsi, norra, poola
Lingvapark Keeltekool	+	+	+	+	+	+	+	araabia
LinguaJet	+	+	+	+	+	+	+	läti
Jana Trink Erakool	+	+	+	+	+	+	+	rootsi
Adelante koolitus	+	+	+		+	+	+	rootsi
Folkuniversitetet	+			+	+	+	+	rootsi, norra
Evenor OÜ	+	+	+	+	+		+	
Kastaalia Koolituskeskus	+	+	+	+	+		+	
Language Republic Group	+	+	+	+	+	+		
Sugesto	+	+	+		+	+	+	
Eda Klubi	+	+	+		+		+	
MTÜ Pärnu Keeltekool	+	+	+			+		
Alfa-beta Keeltekool	+	+	+	+				

Edulux OÜ	+	+	+	+				
In Down-town Keeltekoool	+		+	+	+			
Universalialia Kool	+	+			+		+	
Viendra Koolitus	+	+				+		rootsi
Kütermanni Keeltekoool	+	+	+					
Interlingua Tõlkebüroo	+		+			+		
Freshstart OÜ	+		+			+		
MTÜ Pärnu Vanalinna Koolituskeskus	+	+				+		
OÜ Prosum Keeltekoool	+	+						
Eterna Consulting	+			+				
TÜ Täiendus- koolitustalitus	+	+						
Bonjour (laste)	+			+				
Docendo OÜ	+	+						
International Language Services	+	+						
Studium Keeltekoool	+	+						

Valga	+					+		
Keeltekoool								
Virest Prof	+	+						
Motiiv Studio, Kolme Lõvi Lingvistika, EMI Keelekeskus, Norax koolitus, Multicom Consulting, MTÜ Arenduskoda, Curriculum Vabakool, Lihula Rahvaülikool, Natalja Bljahhina FIE, Saag ja Semevsky Keelestuudio ja Vista koolitus (kokku 11) ainult inglise keel								
Koolituskorraldus – ainult soome keel, Puškini Instituut – vene keel ja Goethe-Instituut – saksa keel								
KOKKU	53	36	29	24	24	26	22	

rootsi keel – 17, norra – 8, taani – 6, jaapani- 5, läti – 5, portugali – 5, hiina – 4, araabia – 4, türgi – 2, hollandi - 2, Tai, Uus-Kreeka, Poola - 1

Lisa 4: Keelte nimetamisi artiklites + kõnelejaskond

Nr.	keel	Mainimisi (kordades)	emakeelena	+ 2. või 3. keelena
1	inglise	447	380 000 000	600 000 000
2	saksa	167	100 000 000	80 000 000
3	vene	208	164 000 000	114 000 000
4	prantsuse	144	76 000 000	280 000 000
5	hispaania	57	400 000 000	-
6	itaalia	34	70 000 000	100 000 000
7	soome	62	6 000 000	-
8	läti	9	1 390 000	-
9	rootsi	42	10 000 000	-
10	heebrea	5	13 000 000	-
11	jaapani	40	130 000 000	-

12	türgi	8	80 000 000	-
13	ungari	2	14 500 000	-
14	taani	9	6 000 000	-
15	hollandi ja flaami	9	23 000 000	4 000 000
16	leedu	8	3 000 000	-
17	kõmri (Wales)	1	500 000	-
18	tadziki, dari	2	5 000 000	-
19	hiina	36	1 176 000 000	-
20	araabia	24	200 000 000	246 000 000
21	esperanto	20(üks artikkel)	-	-2 000 000
22	poola	5	42 700 000	-
23	hindi	3	600 000 000	200 000 000
24	iiri keel	7	355 000	-
25	kreeka	3	20 000 000	-
26	ladina	11	-	-
27	luksemburg	1	300 000	-
28	portugali	3	210 000 000	-
29	norra	8	4 700 000	-
30	korea	3	78 000 000	-
31	tamili	1	68 000 000	-
32	tagalogi	1	22 000 000	43 000 000

33	pashto	1	7 500 000	-
34	dimli (zazaki)	1	2 000 000	-
35	nupe	1	1 000 000	-
36	ukraina	2	39 400 000	-
37	uus-Kreeka	2	-	-
38	malta	1	500 000	-
39	pärsia	1	82 000 000	62 000 000
40	vietnam	1	70 000 000	-
41	indoneesia	1	17 000 000	-
42	egiptuse	1	-	-
43	bengali	1	189 000 000	-
44	uus pärsia	1	-	-
45	suahili	1	30 000 000	80 000 000
46	hausa	1	24 000 000	15 000 000
47	afrikaani	1	6 000 000	6 000 000
48	gruusia	1	4 100 000	-

emakeele ja 2./3. keele andmed: Wikipedia ja Vikipeedia